

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A tartalékosok családjának nyomora.

Írta: Mezőssy Béla.

Budapest, április 28.

Mi, akik a falum közvetlenül érintkezünk nap-nap mellett annyi szegény magára hagyott családdal, akinek kenyérkeresőjét több mint egy fél óra tartják vissza a határon: nagyon is jól tudjuk, hogy minő keserves anyagi helyzetben nyomorognak az idehaza maradtak és mennyire reá vannak szorulva a könyörületes emberek és intézmények jóindulatú támogatására.

Valóban kegyeletes dolog, hogy az állam, amelynek kötelessége a mi biztonságunk felett örökös katonák családjának megélhetése felől gondoskodni, több mint hét hónapi piszmogás után, ahelyett, hogy végre valahára kiutalt volna minden egyes behívott tartalékos családjának a maga járandóságát, most újból pénz helyett egy köriratot küld a törvényhatóságok nyakára.

Nincs több és kevesebb abban, mint hogy azok, akik legkésőbb folyó év május hó 1-éig igényeiket be nem jelentik: minden kárpótlástól elesnek.

Ez papiroson szépen hangzik. De hogy néz ki a dolog a valóságban. A rendelet megérkezett a megyékhez e hó közepén, míg az a közbeeső hatóságok révén eljut a faluba, akkorára bizony itt lesz a május elseje. Vagyis lejárt a végső határidő.

A széjjel szórt tanyák kesergő családjai, az isten háta mögötti faluk nyomoruságos lakói mikor fogják azt megtudni, hogy nekik voltaképp nem kellene éhezniök, az állam segíteni fogja őket, ha igényeiket kellő időben bejelentik?

A hatóságoknak nem lenne szabad senkit se az igénybejelentők sorából kihagyni. Hiszen a honvédelmi miniszter és közös hadügyminiszter uraknak rendelkezésükre áll a behívott tartalékosok teljes névsora. Nem egyszerűbb lett volna a megállapított összeget minden egyes törvényhatóság első tisztviselőjével azonnal kiutaltatni azzal, hogy akit ő a segélyre érdemesnek nem tart, annak igényét saját hatáskörében mellőzze ő.

Azt csak nem tételezheti fel józanul senki sem egyetlen alispánról sem, hogy az állam pénzét olyanoknak osztogassa ki, akik erre tényleg reá nem szorultak. Hiszen ez nem választási csata, amelynek só-adagja a senki pénze, a melyből mindenki csak vinni, csak rabolni akar.

Képtelen rendelet, igazságtalan és szívtelen intézkedés tehát, hogy a tartalékosok családjainak segélyigényét, hátridőkhöz, nyomoruságos, bürokratikus rubrikához kötik. Így akarnak az éhezők száján megspórolni néhány ezer koronát, szemben a milliók azon folyamával, amelyet jól táplált és jól protegált nagy vállalkozók nagy nyereségének feneketlen zsákjában usztak el.

Hogy a honvédelmi miniszterium-

nak, gondolom, inkább a külügyminiszterium közismert zsugoriságának s kicsinyes törvénykedésének nincs semmi értéke e kérdés nagy szociális jelentősége iránt: az az előadottakból nyilván megállapítható. Amit a hatalmas generálisok követelnek: ott szórják az aranyesőt, akárcsak egy jó tavaszi záport.

Ellenben ott, ahol nyomorgó családok garasairól van szó: ott rubrikába akarják préselni a nyomort; papiros-galacsinokkal akarják traktálni az éhezőt.

Salamon királynak volt egy bölcs törvénye, azt a bírót, aki az eléje került panaszt 30 nap alatt el nem intézte: nyilvánosan megbotozták.

Ugyan kérdelem, minő büntetést érdemel az a miniszterium, amelyik hét hónap óta odáig sem tudott eljutni, hogy a nyomorgó tartalékosok családjainak az őket megillető segélyt kiutalja?

E lap hasábjain a fent előadottak alapján egy kérést intézek az összes alsóbb fokú hatóságokhoz és elsősorban „a falu pennái”-hoz, akiknek jó szíve és nemes lelke van, hogy ne legyen érzéketlen az elhagyatottak, a nyomorgók iránt.

Tekintet nélkül a jelentkezésre, a miniszter által kitűzött határidőn belül vegyenek be mindenkit, akit katonai szolgálatra behívtak, a segélyezést kérők listájába: ha családja van és ha anyagi helyzete a segélyt igényli. Ne várjanak jelentkezésre.

Esztelenség lenne formahibák miatt

Rokkant írók internátusa.

Írta: Elek Alfréd.

(Utánnyomás tílos.)

A várostól villamoson egy órányi távolságra épült a rokkant írók internátusa, hegyoldalon fákkal körülvéve; az építőbizottság egy-két tagjának tanácsára az eredetileg kétemeletesre tervezett palotát háromemeletesre építették, ami — amint utólag bebizonyult — nagyon okos és előrelátó intézkedés volt, mert az internátus tagjai évről-évre szaporodtak. Annyi volt a részben rokkant, részben pedig divatjammult és teljesen tehetetlen író az utóbbi időben, hogy az állam már nem győzött részükre különféle címen újabb és újabb állásokat kreálni; akivel azután nem tudtak mit kezdeni, azokra kimondták a végítéletet:

— Küldjék az internátusba! Elvégre az államnak mindegy, mily ezimen rója le hátláját nagyságainak; mert az internátus állami intézmény volt.

Az internátus terve egy fiatal, ambíciózus újságíró agyában fogamzott meg, aki pályáján csak nehezen tudott érvényesülni és egyre azon törte a fejét, miképpen kellene az öregeket eltenni az utból, akik már szívesen mennének is, csak hogy híjján vannak a kellő anyagiaknak. Így ötlött eszébe, hogy a köznök kellene gondoskodni azokról, akik mindenkinek annyi kellemes perczet szerez-

tek; vagy még inkább az államnak volna ez kötelessége. Lapjában megírta a cikket; kifejtette az egész tervet s a végén különösen hangsúlyozta, hogy bizik a mi agilis és minden nemes dologért lelkesülni tudó miniszterünkben és reméli, hogy a tervet jóakarattal fogják fogadni az illetékes körök, annál inkább is, mert annak megvalósulása esetén mi lennénk az elsők, a kultura zászlóhordozói, akik ez intézménnyel példát statuálnak az egész világnak.

A cikk feltűnést keltett; fiatal és agg írók egyként lelkesedtek az ötletért és így csak természetes, hogy másnap már átvették az összes lapok. A folyóiratok legközelebbi számai már cikkeket írtak a cikkről s a dolog valósággal lavinaszerűen nőtt. Napokon át erről beszéltek az emberek a szerkesztőségekben, a kávéházakban, mindenütt. A fiatal és eddig majdnem egészen ismeretlen újságíró neve egyszerre fogalom lett; már képviselőiséget, mi mindent jószoltak neki az emberek; karriert fog csinálni, karriert! Egyelőre husz koronával emelte a szerkesztője a fizetését.

Az ügyet megvitatták a minisztériumban is; egy államtitkár különös szeretettel karoita fel az eszmét; progresszív ember volt, aki — ha jóléti intézmények létesítéséről volt szó — mindig először adta le pártólólag a véleményét; egyébként ő is mint újságíró kezdte meg pályafutását és titkon írói ambíciókat is táplált. Rokonszenvezett

az eszmével és ezt nem is titkolta föllebbvalói előtt.

— Ha templomokra százszekretet tud áldozni a kormány — ugymond — akkor áldozhat egyszer kulturális célra is. És képzelhető-e nemesebb dolog, uraim, — szólt a bizottsági ünésen — mint megvalósítása a szömbanförgő tervnek; a rokkant írók internátusával a kormány hosszú időre megalapozhatná népszerűségét, mert — uraim — ki más, vagy mi más buktatja meg a kormányt, mint a sajtó és viszont ki, vagy mi más szerzi meg a kormány népszerűségét, mint ismét csak a sajtó?

Itt megállott, rövid szünetet tartott, kémlelte az arcokon a hatást, majd folytatta:

— Az ellenzéki sajtót is el kell némitani és én — tisztelt uraim — úgy látom, hogy eme terv megvalósításának ez irányban óriási agitációs ereje volna. Van az ellenzéki sajtóban egy pár tulságosan lelkiismeretes ember a politikusok között, hírneves írók, akikre — az ő aggkori ellátásukról is lévén szó — pressziót lehet majd gyakorolni; az internátus alapszabályainak egyik pontja kimondaná, hogy kizárólag csak olyan írók vétetnek majd oda fel, akik nagyon erősen sohasem támadták az államot; tehát a kormány érdekeit...

— Eh! Tehát ön úgy gondolja, hogy olyan írók, akik államfelforgató eszméket hirdettek műveikben, egyáltalán nem lehet-

1913. évi
minden szöveg
közönségen
rel, kompakt
rol szótendő.

Ablakok

használtak
emlily méret-
ban, igen ol-
phatók

utódánál
1913. évi
62-30.

1888-ban.

szülőkhöz

szülőkhöz
szülőkhöz
szülőkhöz

Jakab

PEST,
1913. évi.

ANDOR

ve:

S PÁLYÁK

arkképek

kor.

ató:

nykereskedés

s Faj R. T.-nál

drássy-ut 21

nykereskedésben

NAEUM

NYVTÁR

kötete:

alom birne-

ének tökéle-

ttel megírt

énye:

LE

UNZIO:

ÜZ

ord.

LY.

Ára

ben

190

lentek:

Ás: Homé-

(424 old.)

Gloria. No-

oid.)

számárbr.

77 old.) For-

rsányi R.

orvos. Reá-

orál. Gerő A.

város. Reá-

pár százezer koronát megspórolni a közös hadügyi és honvédelmi miniszter urnak azért, hogy az is eltűnjön a hadügyi kiadások feneketlen tengerében!

Kovácsolják a választójogi blokkot

— Ismét kormánypárti aknák. —

Mi lesz az új ülészakban?

— Hírek a politika világából. —

Budapest, április 28.

Az ellenzéki pártoknak a választójogi alapján való egyesülése a komoly előkészítés stádiumában van. Gróf Andrássy Gyula, akinek részvételére ennél az akciónál elsősorban számítanak, ma Budapestre érkezett és hosszabb tárgyalást folytatott gróf Károlyi Mihályval, akitől az egyesülés eszméje és terve tudvalevőleg eredt. Csütörtökön, május hó elsején érkezik meg az ellenzék másik kiváló vezére Justh Gyula, akivel való tárgyalások után gróf Károlyi majd teljes képet alkothat magának a tervezett egyesülési akció keresztülvihetőségéről.

Ellenzéki körökben bizonyosra veszik, hogy az egyesülés az ellenzéki pártok közt a Károlyi által ajánlott alapokon létre fog jönni. Ennek szükségét az ellenzéki politikusok közt ma már mindenki elismeri és belátja, hogy az egyesülést követelő áramlatot többé feltartóztatni nem lehet.

Az egyesülés előkészítésének munkája zajtalanul, minden felesleges lármával mellőzésekkel folyik. És e tekintetben szinte kapóra jön az ellenzéknek az a sipolás és dobolás, amit a kormány félhivatalosai a leleplezésekkel üzenek. Az ellenzék ugyanis jóérzésben céltalannak látja a kormányt az akcióját és egyáltalában nem fél tőle. Ezek a munkapárti aknák sem az ellenzék egyesülését nem fogják megakadályozhatni, sem pedig nem terelhetik el a közfigyelmet a kormány büneiről, jelesen a pártkasszáról és a sópanamáról. Lukácsnak ezekért mégis felelni fog kellenie és

pedig úgy lehet műhamarabb. Sőt nemcsak Budapestben abírótság előtt szólítják fel majd feleletre, hanem Bécsben az udvarnál is, ahol már torkig vannak Lukácsal és minden fufangjával, amivel az igazság kiderítése elől menekülni szeretne.

Dassankint kezd kiderülni az a számszerű összeg, hogy mennyibe került az országnak a Tisza által rendszeresített parlamenti önkényuralom, másként a „Pavlikozás.“ Eddig három hónapi ilyen rendkívüli kiadásról vannak adataink és ezek egyszerűen elrettentőek. Másfél millió koronájába került az országnak ez a három hónap, leszámítva azt a szegényt, hogy szuronyos kordon vette körül a parlamentet és hogy a rendőrlegények ökölrel verték ki a képviselőházból a népképviselőket. Ez valóban nagyon drága mulatság volt és Tisza István igazán megérdemelné, hogy a bíróság előtt vonassék feleletre érte. No de talán ez is be fog következni.

A politika mai cseményeiről szóló híreink itt következnek:

Teleszky János audiencián.

Dr. Teleszky János pénzügyminiszter szerdán délután Bécsbe utazik és csütörtökön délelőtt részort ügyekben kihallgatáson jelenik meg a királynál. A kormány hiradása szerint Teleszky utazása a magyar ügygyár fölállításával van összefüggésben, de van oly verzió is, amely szerint az alkalommal nyújtja át az uralkodónak lemondását.

Készülődés május 5-ikére.

Az országgyűlés több heti szünetelés után jövő hétfőn, május 5-én újra megkezdői „működését“ s e napon nyílik meg a harmadik ülészak is. Mindjárt ezen a megnyitói ülésen el fog hangzani egy megrendelt interpelláció a zavaros külügyi helyzetről avégből, hogy a miniszterelnök annyi függő kérdés között legalább valami irányban adhasson precíz választ a szombaton Bécsben szerzett információk alapján.

Az első ülésnek már egyébként a kész a programja. Május 5-én megválasztják a két alelnököt, a háznapot és a jegyzőket, a következő napon a bizottságokat és betérjesztenek néhány ja-

vaslatot. Ezzel két hétre megint el is napolják a képviselőházat, mely csak május végén ül megint össze, hogy elintézzze a választások tisztaságáról szóló javaslatot. Ezzel be is fejeződött a műsor. Minden egyéb fontos javaslat össze marad. Az őszi ülészak elején akarják a választókerületek beosztásáról szóló javaslatot is a Ház elé terjeszteni.

Az ellenzék haditerve még nem ismeretes. Szombaton este is, a tegnapi és a mai nap folyamán is folytonos tanácskozások voltak egyes ellenzéki árnyalatok képviselői közt a választójogi blokk dolgáról is, de a május 5-iki ülészel szemben való magatartásról is. Megállapodás még nincs, mert ebbe Justh Gyulának is van beleszólása s a függetlenségi vezér csak csütörtökön vagy pénteken érkezik haza. De a baloldalon e pillanatban egyformán nagy pártja van annak a tervnek is, hogy az ellenzék résztvesz az első ülésen s annak is, hogy távol tartja magát attól, ezzel is kifejezésre akarván juttatni, hogy a mostani rendszer semminemű cselekedetében való részvételt nem tekint megengedhetőnek.

A most kezdődő harmadik ülészakkal életbe lép a munkapárti Ház által faragott új házszabály s ennek keretében a parlamenti őrség is. A kormány el van szánva arra, hogy könyörtelenül nekivezényli új katonáit az ellenzéknek, ha az ülésutemben folytatja eddigi taktikáját, amelyvel lehetlenné akarja tenni az ugynevezett tanácskozást, az új házszabály a megrendszabályozott képviselőkre tetemes pénzbürség kiadását is megengedi. Így esetleg a május 5-iki ülés egész újfajta jelentéket is hozhat, ha az ellenzék elhatározza, hogy azon résztvesz.

Károlyi Mihály tanácskozásai.

Az ellenzék az új ülészakban is teljes erővel fogja az ostromot folytatni a kormány ellen s az ellenzék körében különösen gróf Károlyi Mihály nagy buzgalommal dolgozik azon, hogy az ellenzék egységesen intézzen újabb támadást a kormány és a munkapárti rendszer ellen. Gróf Károlyi napok óta erős agitációt folytat az ellenzék körében arra nézve, hogy az ellenzék választójogi programja alapján az ellenzéki pártokat és frakciókat a cél eléréséig egyesítse. Tegnap és ma Kossuth Ferenczel, gróf Apponyi Alberttel és gróf Batthyány Tivadarral, ma gróf Andrássy Gyulával, Holló Lajossal, Polónyi Gézával, Vázsonyi Vilmosossal és másokkal tanácskozott s valószínű, hogy Károlyi tanácskozásainak eredményeként az intéző-bizottság

mének tagjai az internátusnak?! Eh, — igen! Ez helyes, ez helyes; hadd tanulják meg respektálni az államot és a meglévő intézményeket. Ezek eleve ki volnának zárva az internátusból: nagyszerű, nagyszerű — fejezte be végre hozzászólását a miniszter, akit ifjú korában demokrata programmal választottak meg először képviselőnek.

— Igenis, kegyelmes uram; úgy hiszem, jó ötlet — szolt az ügy referense, a progresszív államtitkár.

A kegyelmes ur elégedetten bólogatott és ezzel a dolog már majdnem befejezettnek látszott.

Egy hét múlva az Irók és Hírlapírók Egyesületének küldöttsége tisztelgett a miniszternél. A küldöttség szónoka az az újságíró volt, akinek agyából az ötlet kipattant. Lendülettel beszédben ismertette a tervet és kérte a kegyelmes ur jóindulatát, aki mindent megígért.

A küldöttség távozása után a kegyelmes ur magához hívatta az államtitkárt és utasította őt a pályázat kiírására. Az építési költséget beillesztették a jövő évi költségvetésbe. És egy év alatt fölépült a rokkant írók internátusa.

Az öreg Csapó, ravaszul kieszett históriák mániákusa, ott ült egy karosszékben a nyitott ablak előtt és nézte a hegyek mögött lebukó napot. Tavasz alkonyat volt s Csapó öreg szeméinek biborososan mutogatta magát az ég; először haragosvörös volt, az-

után egyre halaványult, végül már csak egy vékony sáv látszott, amit mintha láthatatlan ördögi kezek huzogatnának, egyre beljebb-beljebb a sötétülő égen. Minden pompájával eltűnt a nap.

Csapó többször megírta már regényeiben a naplementét, most azonban úgy érezte, hogy ilyen szépnek sohasem tudta elképzelni; nem is lehet azt sem leírni, sem megfesteni.

Hűs szellő támadt, lassan, észrevétlenül és halvány pirt esent Csapó arczára; a tavasz üzent, a közelgő tavasz, mely odalenn leselkedik már a völgyben; a többiek, akik most hangos szóval jöttek vissza, már elébe is mentek délután: nem tudták kivárni a jöttét...

— Valamiben ki kell élnie magát az energiának — magyarázta társának alul az őszszakállu bácsi, akinek szeme telve volt jószággal, — a gyöngye fizikumú emberek irnak, festenek, vagy szobrot faragnak, az erősek: szeretnek és élnek.

— Nevetséges, egyszerűen nevetséges, amit mondasz! — szolt a barátja, — láttam én már erős fizikumú művészt is. Számtalan példát tudnék mondani.

— Eh! kérlek, azok nem művészek, vagy bizonyosan több van bennük is a nő, mint a férfi jelleméből.

— Jól van, jól! vén agylágyult; már megint Weininger! Hülye! — és dühösen legyentett a kezével.

Csapó betette az ablakot és fölesavarta a villanyt. A könyvei ott heverték az asz-

talon; összegyűjtött művei; Csapó Gáspár, Csapó Gáspár... mindeniken az ő nevelő Gyönyörködött a nevében.

Kopogás hallatszott és Monori lépett be az ajtón. Monori régi jóbarátja volt Csapónak; egyidőben kezdtek írni és egyszerre is kerütek ide. Monorinak évekkel ezelőtt nagy színházi sikerei is voltak, sok pénzt keresett, de mind elverte; szerette a nőket és a messze, idegen tájakat.

— No! már megint a saját műveid olvasod, testvér? Hiszen jól ismerheted már azokat. Látod: én, ha szépet akarok olvasni: írok magammal; ma is irtam. — És büszkén, előkelő, öntelt, elégedett ábrázattal leült Csapó mellé a karosszékbe.

Csapó és Monori, — de az internátus binden Csapója és Monorija szerencsére már fiatal korukban úgy kezdték az írást, hogy az igazgatóság még a fultjukban sem találhatott semmi kompromittálót, ami alapszabályellenes lett volna és amiért fölvetelüket meg kellett volna tagadni; nem tudni: számításból-e, — vagy talán nem is számításból? — Csapó és Monori sohasem voltak forradalmárok. Ők mindig a rendes, kitaposott uton jártak és csak népszerűek akartak lenni: ehhez ugyan külön tehetség kell, de ők értettek hozzá. A könnyebb humort „kezelték“, mert ez kell a közönségnek; ha pedig komoly dolgot kellett írni, akkor „régiesek“ voltak, persze minden világnézet nélkül s így: megint csak anekdóta lett a dologból... De jól hajtott a konyhára Csapónak is, Monorinak is: és ez a fő.

Jegközelebbi ülésén konkrét indítványt fog előterjesztetni a választójogi blokk megalakításáról.

Mibe került a Pavlikozás?

A kormány ma tette közzé az 1912. év IV-ik negyedéről szóló állambevételek és kiadások jegyzékét. A sok érdekes és jellemző tételtől kiemeljük azt, amely arról szól, hogy a képviselőház és a főrendiház költségei az utolsó évnegyedben 1,356.142 korona 12 fillérrel emelkedtek. Ezt a rendkívül szokatlan és nagy költséggelmeledést a kormány azzal indokolja, hogy „az 1912. évben a IV. negyedében az 1913. év I. negyedére esedékes ellátmány is elszámoltatott.” Nyilvánvaló, hogy ez számvitel-technikai képtelenség és hogy ezzel az abszurd indoklással a kormány csak a Pavlik-rendszer költségeit (ideértve természetesen a képviselőház körül volt katonaság költségeit is) akarja elpalástolni. Ime, Tisza és a tábor személyi biztonsága három hónap alatt másfél millióba került. Mennyibe kerülhet akkor az egész évben?

Folytatják a gyanúsítást.

A kormány, amely mindenáron el szeretné terelni a közfigyelmet a maga bűnös üzeméről, nem szűnik meg alaptalan gyanúsításokkal az ellenzékét támadni. Legújában egy vasárnap és hétfőn megjelenő boulevard lap vette át az audax calumniator szerepét s befeketíteni igyekszik egyes hírlapírókon kívül az ellenzéki képviselők egy részét is. Különösen a Kossuth-pártra szeretné rácsútni ez a rendkívüli ujság azt a bélyeget, mintha több tagja a választásokon a kormány támogatásával győzött volna. Erről az ismételt megegyezett alaptalan vádról, Kossuth Ferencz, a függetlenségi Kossuth-párt elnöke ma a következőképpen nyilatkozott:

Egy ad hoc született ujság ismétli azokat az általánosságban tartott vádakokat, vagy helyesebben pletykákat, amelyekkel némely ellenzéki és kivált Kossuth-párti képviselőt megrágalmazni igyekeztek. Azok után, a miket e pletykákra vonatkozólag már ismételtelen kijelentettem, feleslegesnek tartok minden újabb nyilatkozatot. Legfeljebb csak azt tenném hozzá, hogy ime, ismét csak általános gyanúsításokat tudnak emlegetni, azta tény pedig, hogy Kossuth-párti képviselő a munkapárti pártkasszából támogatott volna, még csak meg sem kísérelték bizonyítani.

Jól éltek itt az emberek, sokkal jobban, mint odakünn a fiatalok, akik most kezdtek s akiknek még végig kell tülekedniök egy egész életet, hogy végül idejussanak. A forradalmán genieken csak szánakozni tudtak az internátus lakói: bolondok, akik még hittel akarnak itt csinálni valamit, „fölrázná” az emberiséget lethargiájából. Most is erről esett szó.

— Csupa frázis! — mondta Csapó, — szélmalomharc; az élet megy a maga útján! Nem igaz?

Monori, akiben mégis élt egy kis kíváncsiság és aki olvasott egy-két szociológiai munkát is, megkísérelte ugyan barátjának megmagyarázni a dolgot: hogy így is lehet, hogy a szellemi forradalom siettetheti a gazdasági viszonyok javulását; azonban hiába beszélt, mindez mitsem használt; Csapó megmaradt nézetei mellett.

Azonban vacsorára csöngettek s az urak egy közös nagy terembe gyűltek össze. Vacsora alatt is mindig élénk vita fejlődött ki különféle kérdésekről, de ez már csak esztorna volt minden gyakorlati haszon nélkül; ebben az élettől egészen elkülönített épületben; pedig az ablakok mindig nyitva állottak és betódulhatott a friss levegő... Ők azonban így éltek le továbbra is a még hátralévő természetlen életüket, az élettől távol, ludonást nem véve róla.

Vacsora után lefeküdtek és újra csönd volt a rokkant írók internátusában.

Gróf Andrássy Gyula a kormánynak amaz állítására, hogy ellenzéki képviselők is részesedtek volna a pártkasszából, a következőket mondta:

— Megszoktuk már a kormány ilyen taktikázását. A helyett, hogy azzal védekeznek, hogy semmi elítélendő és inkorrekt dolgot nem csinált, mindig azzal védekeznek, hogy más is hasonlóképpen cselekedett. Amit különben a vád tartalmaz, abszolúte nem tudom, nem is hiszem. Ha talán elő is fordult volna az az eset, hogy ellenzéki képviselő pénzt fogadott el a kormánytól választási célokra, ez annak az egyénnek elítélendő cselekménye volna, amiért a párt nem felelős. Ahhoz, hogy valamely párt ellen vádat emeljen a kormány, azt kellene bizonyítani, hogy a párt egyes tagjai a pártvezetőség kérésével vagy tudtával kaptak pénzbeli segítyt a kormánypárti központból. Ezt pedig, azt hiszem, még csak nem is állította a kormány. Egyébként képtelen már maga az az eljárás, hogy a kormány ilyne vádakokat emeljen általánosságban, anélkül, hogy azonnal megnevezné az egyeseket. Általában az is csodálatos, hogy bizalmas megállapodásokat, ha igazak, utólag a kormány támadás céljára használta fel.

Igen érdekes olvasmány a kormány felhívatalosának mai czáfolata is, amint itt következik:

„A Rendkívüli Ujság vasárnap és hétfői kiadása hosszabb közleményekben foglalkozik az utóbbi napokban egyes hírlapírókra és ellenzéki politikuskokra vonatkozóan felmerült híresztelésekkel, sőt ezeket konkrét formában viszi a nyilvánosság elé. A nemzeti munkapárt körében tegnap este, az első közlemény megjelenése után, amely az ujságírókra vonatkozott, de amelyben a kormánytámogatással megválasztott harminczhárom ellenzéki képviselő névsorának közlése mára kilátásba volt helyezve, — többen kérdést intéztek a miniszterelnökhöz, hogy a közlemények felől valami tájékoztatást szerezzenek. A miniszterelnök azonban a kérdésközlésre a leghatározottabban kijelentette, hogy ezektől a közlésektől a kormány teljesen távol áll.”

A miniszterelnök az ő szokott módján tehát ismét nem felelt egyenesen, igazak vagy nem igazak a nyilván sugalmazott közlések. Hiába hangoztatja a sajtó és az ellenzék, hogy: elő az autentikus adatokkal, — a kormány tovább kertel. Miért? Mert neki a kenyere a gyanúsítás s mennél tovább fönttartani és terjeszteni a gyanút. Konkrétumot tehát nem szolgáltat ki, mivel akkor nyomban megszűnnék ez a zavaros helyzet, amely a kormánynak olyannyira kedves — a maga büneinek elleplezésére.

Kilépés kényszer alatt.

A Kossuth-párt lapudósítója jelenti: A Kossuth-párt tagjai ma este a pártkörben élénken tárgyalták a politikai helyzetet. Szóba került Nadányi Gyula esete is, aki levélben bejelentette a párt elnökének, Kossuth Ferencznek, hogy a pártból kilép. A kilépés indoklása nagyon furcsa, mert Nadányit mindenkor erősen intranzigens embernek ismerték, sőt az obstrukció idején ép azért békétlenkedett és akarta a pártot otthagyni, mert szerinte nem elég energikusan küzdött a kormány ellen. A kilépést teljességgel nem vették tragikusan, de általában sajnálkoztak Nadányin, akiről tudvalevő, hogy kényszerhelyzetét felhasználva iratták vele ezt a levelet.

Komárom város tiltakozása.

Komáromból jelenti: A komáromi függetlenségi és 48-as párt Szabó Kálmán pártelnök indítványára elhatározta, hogy a város törvényhatósági bizottságának májusban tartandó rendes közgyűlése elé indítványt nyújt a függetlenségi bizottsági tagok. Az indítvány azt célozza, hogy a város fejezze ki megvetését a mai kormányrendszerrel szemben és szavazzon bizalmatlanságot Lukács László miniszterelnöknek. Az indítvány szerint a város állást fog foglalni a reakciós választójogi reform sürgős revíziója és a demokratikus választójogi reformnak legalább olyan mértékben való megvalósítása mellett, mint aminek keretében azt a szövetséget ellenzék által elfogadott választójogi tervezet kontemplálja. A törvényhatósági

bizottság nagy függetlenségi többségére való tekintettel, az indítvány elfogadása egészen bizonyos, sőt a liberális érzelmű 67-es bizottsági tagok közül is igen sokan fognak a függetlenségi párttal együtt szavazni.

Beszámoló-gyűlések.

Zsámbokrétről jelentik: Szmracsányi György, a nyitrai zsámbokréti kerület országgyűlési képviselője Berstyenszky Kálmán, Bartos János országgyűlési képviselő és Sipos István népszövetségi titkár kíséretében vasárnap folytatta beszámoló körutját. A hatóság belátta, hogy az eddigi betiltásokkal nem érte célját, hanem csak a nép izgatottságát kelti fel és ezért engedélyezte a gyűléseket. Istvánszabadja községben volt az első gyűlés, amelyen a közigazgatási hatóságot Sóly szolgabíró és Bucskó jegyző képviselték. Amikor a népgyűlés összegyűlt emberek észrevették a hatósági közölgést, azt gondolván, hogy újból be akarják tiltani a gyűlést, rájuk rontottak és Bucskó községi jegyzőt a fején meg is sebesítették. A szolbahirónak a lökdöszése kívül más baja nem történt, a két hatósági embert azonban csak a jelenlévő képviselők erőyes közbelépése mentette meg a komolyabb tettelegességtől. Még mielőtt a csendőrségnek okált volna fellépni, a nép elcsendesedett és a gyűlés a legnagyobb rendben megtartható volt. Szmracsányi beszámolóbeszédét tetszéssel fogadták. A képviselők Istvánszabadjáról Keselőkő községbe mentek át, ahol rendben folyt le a népgyűlés.

Bartos János országgyűlési képviselő a zsámbokréti kerületben tartott gyűlések után Szmracsányi és Berstyenszky országgyűlési képviselők, továbbá Sipos István népszövetségi titkár kíséretében átment Bars megyébe, a kerülethez tartozó Oslány községbe, ahol mintegy 3000 főnyi hallgatóság előtt beszámoló-beszédet mondott. A jelenlévő főszolgabíró nem támasztott nehézséget és így a gyűlés a legnagyobb rendben folyt le.

Harc a választójogért.

A Választójog Országos Szövetségének főlegyházi főkeja a függetlenségi párttal és a szociáldemokratákkal együtt a tavasz folyamán új akciót kezd a demokratikus választójog érdekében. A szociáldemokraták május elsőjén a földmunkások és az összes ipari munkások bevonásával a Malomtérről felvonulást rendeznek a városi parkba, ahol népgyűlést fognak rendezni. A gyűlése a szociáldemokratapárt központi küldöttsége fogja ismertetni a politikai helyzetet. Ezt megelőzőleg a függetlenségi és 48-as párt rendez délelőtt folyamán nagyszabású népgyűlést, melyre a kerület polgársága meghívta a város országgyűlési képviselőjét Holló Lajost, a függetlenségi és 48-as pártnak alelnökét. A függetlenségi gyűlésen résztvesz a választójogi liga és a szociáldemokrata munkásság teljes számmal. A függetlenségi párt szónokai után dr. Kalmár Mór ügyvéd a választójogi liga helyi elnöke a polgárságnak és a munkásságnak a választójogért való együttes küzdelméről fog beszélni.

Ellenzéki szervezkedés.

Pécsett vasárnap tartotta az ottani Függetlenségi Kör végleges alakuló gyűlését. A cél: országos politika és városi ügyekben egyaránt a helyi mozgalmakat irányítani. A tisztaújítás a szervezőbizottság ajánlata szerint egyhangulag történt. Diszelnökök lettek: Pleininger Ferencz ügy. kam. titkár, Pécs város volt képviselője és Szantter Gusztáv ügyvéd. Elnök dr. Egró Béla, a város országgyűlési képviselője. Ügyvezető-elnök: Szieberth Nándor ügyvéd. Kerületi elnökök: Cserta Antal, Hamerli Imre, Marton Ferencz, Tiefenbacher Nándor, Varga Ferencz. Kerületi ügyvezető elnökök: Gadó Ignác, Kollár Ferencz, Lehner János, Radocsay Imre, Végh Lajos. A vezetőség széles alapon s erős szervezet alakítását vette tervebe.

Budapest, április 28.

Justh Gyula visszaérkezése. Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke brixeni kuráját befejezve, szerdán este utazik vissza Budapestre, ahová május elsőjén, csütörtökön délelőtt tíz óra körül fog megérkezni a Déli vasuton.

feltüntetni, annál is inkább, mert jelen esetben a vádlott a bizonyító fél s így az ügyészség minden bizonyítási indítványánál elbírálandó, vajjon az általa bizonyítottatni kívánt tény logikai kapcsolatban van-e a valódiság bizonyításával annak köreivel.

E kérelmem annál inkább törvényes, mert ha a kir. ügyészségnek joga van a védelem bizonyítási indítványát ismerni, éppen olyan mértékben illeti meg a jog a védelmet megismerni az ügyészség bizonyítékait, hogy kellő időben megtehessen az észrevételt s feljánlja ellenbizonyítékait.

Décsy Zoltán.

Erre az indítványra az ügyészségnek joga van ellenindítvánnyal élni.

Valószínű, hogy az ügyészség is hamarosan elkészül ezzel a felelettel és a nagy kérdés hamarosan eldöntésre kerül.

Budapest, április 28.

A tarifabizottság ülése. Az országos közlekedési tanács tarifa-bizottsága ma délután Beöthy László kereskedelemügyi miniszter elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a tarifa-bizottság összes tagjai és külön meghívás alapján a földművelésügyi minisztérium és Budapest székesfőváros küldöttjei vettek részt. Ott voltak: dr. Wekerle Sándor titkos tanácsos, gróf Wickenburg Márk közös külügyminisztériumi osztályfőnök, Ottlik István földművelésügyi minisztérium államtitkár, Stetina József kereskedelemügyi államtitkár, Marx János, a magyar királyi államvasutak elnöke, Janczy Leó és Ludwig Gyula titkos tanácsosok, dr. Chorin Ferenc és Miklós Ödön főrendiházi tagok, Pulszky Garibaldi a KSOD vezérigazgatója, Rubinek Gyula igazgató, báró Köhner Adolf, Folkusházy Lajos fővárosi tanácsos és mások. — Beöthy László megnyitja után az elnök felhívására Trozony Ferenc államvasuti főellenőr terjesztette elő a tárgysort és a vele kapcsolatos kérdéseket. Napirendre került az északi és nyugati vám-kezdőterületre irányuló élelmiszer- és vasúti fuvardíjkezdése, a budapesti központi vásárcsarnokba irányuló élelmiszerbehozatal támogatása, a balkán államokkal és Romániával való forralomban érvényes vasúti fuvardíjkezdés a szerbiai, boszniai és határmenti szilva és szilvaikézdés és a vasúti mellékilletékek kérdése. Az előterjesztett tárgyak mindegyikéhez hozzászólt Wekerle Sándor, továbbá részt vettek az élénk vitában Ottlik Iván, Serbán János, Folkusházy Lajos, Ziegler Ednee, Rubinek Gyula és Chorin Ferenc, Neumann Károly, a bizottság elnöke. A vélemények a jelenlegi állapotok fentartása mellett szóltak.

A szatmármegyei jegyzők Bernáth Géza ellen. A szatmármegyei községi és körjegyzők tegnap Szatmáron nagygyűlést tartottak, melyen a vármegye majdnem valamennyi jegyzője megjelent. A gyűlés, melyen Komoróczy Jenő elnökelt, a jegyzők fizetésének rendezésével és Bernáth Géza-nak a főrendiházban tett nyilatkozatával foglalkozott. Ugyanis a főrendiház legutóbbi ülésén a jegyzők ügyének tárgyalásakor Bernáth Géza azt mondotta, hogy a jegyzők legnagyobb része nem végzi kellő pontossággal és körültekintéssel a dolgát. A szatmármegyei jegyzők a leghatározottabban visszautasítják a sértő nyilatkozatot. Kijelentették, hogy a jegyzők működéséről csak az mondhat bírálatot, aki a helyi különleges viszonyokkal ismerős. Végül kimondották, hogy megkeresik Szatmár vármegye törvényhatósági bizottságát, hogy mindaddig, míg az állam a jegyzők fizetését nem rendezi, járandóságukat harmincz százalékkal emelje fel.

Unitáriusok a kultuszminiszternél. Az unitárius egyház küldöttsége Ferenc József püspök, Petrichevich Horváth Kálmán és Fekete Gábor főgondnok vezetésével tegnap tisztelgett az új kultuszminiszternél és az államtitkároknál, kérve kulturális és egyházi intézményeiknek jóindulatú támogatását. A küldöttséget úgy az új miniszter, mint az államtitkárok kitüntető szívesseggel fogadták.

Egyházmegyei közgyűlés. A pesti ág. hitv. evang. németnyelvű egyházköztség tegnap Hein János egyházfelügyelő és Borschko Gusztáv Adolf lelkész elnöklésével közgyűlést tartott. Az egyháztanács jelentését és az 1912. évi zárszámadásokat a közgyűlés jóváhagyta és úgy a számadó egyházi tisztviselőknél, mint a számvizsgáló bizottságnak megadta a felmentvényt. Az 1913. évi költségvetést szintén jóváhagyták. Az egyházmegyei követel megválasztásával a közgyűlés véget ért.

Halogatják a döntést.

— Nem határozott a nagykövetségi reünio. — A monarchia nem vár tovább. — Oroszország kétszínű játéka. — Essad basa árulása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 28.

A monarchia nem tűr halogatást.

Montenegró nem enged a hatalmaknak.

Berlin, április 28. A csetinjei kormány elutasította az ondoni nagykövetségi konferencia határozatát és nem hajlandó Skutariit kiüríteni. A mai reünión tehát véglegesen kell döntenie a hatalmaknak, mert Ausztria-Magyarország tovább nem akar várni.

Tiltakozó válasz a hatalmak jegyzékére.

London, április 28. A Reuter-ügynökség a következőkről értesül: Popovics montenegrói delegátus Csetinjéből táviratot kapott, amely közli, hogy a nagyhatalmak képviselői a következő jegyzéket nyújtották át a montenegrói kormánynak:

Van szerencsénk a kir. montenegrói kormány előtt kolléktíve kijelenteni, hogy Skutari bevétele semmi módon nem változtatja meg a hatalmaknak Albánia északi és északkeleti határaitra vonatkozó elhatározását és hogy ennélfogva a város a lehető legrövidebb határidőn belül kiürítendő és a nemzetközi flottahaderők parancsnokai által képviselt hatalmak átadandó. A kir. montenegrói kormány fel szólíttatik, hogy erre a közlére haladéknélkül válaszoljon.

Popovics delegátus ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy utasítást kapott, hogy e méltánytalan kívánság ellen nyomatékosan tiltakozzon.

Gróf Berchtold utolsó jegyzéke.

London, április 28. Gróf Berchtold szombaton éjjel újabb körjegyzéket intézett a hatalmakhoz, melyben értesíti őket, hogy Ausztria-Magyarország milyen javaslatokat fog a reünio mai ülésén előterjeszteni és arra kéri őket, hogy nagyköveteiket olyan utasításokkal lássák el, melyek az egységes határozatot lehetővé teszik. A reünio pénteki határozatát, hogy az ostromzárt effectívabbé kell tenni, a monarchia teljesen értéktelenné tekintti, mert Nyerován tengernagytól olyan jelentést kapott, hogy a blokádnak már most is teljesen tényleges és céljának mindazonáltal nem felel meg. Berchtold ennélfogva azt kívánja, hogy

azonnal szólítsák fel Nikita királyt erélyesen Skutari haladéktalan kiürítésére és hogy arra az esetre, ha a király ezt megtagadná, már most újabb kényszerítő eszközök alkalmazását határoznák el elene.

Ha ez megtörténik, Ausztria-Magyarország bevárja az akció eredményét, ha azonban a nagykövek ma sem jutnának elhatározásra, vagy pedig olyan kényszerítő intézkedéseket határoznának el, melyeket a monarchia nem talál elegendőnek, akkor a monarchia egyedül fog eljárni.

Tanácskozás a nagykövetekkel.

Bécs, április 28. Giers orosz nagykövet ma délelőtt megjelent gróf Berchtold külügyminiszternél, aki azután hosszasan tanácskozott Tschirschky német nagykövettel. Tegnap gróf Berchtold és Sir Cartwright angol nagykövet közt volt konferencia.

Nem döntött a reünio.

London, április 28. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a nagykövetségi ta-

A londoni reünio, amelytől az európai helyzet végleges rendezését várják, ma sem hozott érdemleges határozatot. A konferencia üléseit csütörtökig elhalasztották s most kérdéses, vajjon a csütörtöki ülésen hoznak-e olyan határozatot, amely megfelel az osztrák-magyar monarchia kívánságának. A monarchia követeléseit a hatalmak magatartása teljesen indokolttá teszi. Amit a monarchia most követel, az csak logikus következménye az eddig történeteknek. És a londoni reünionak végre is határoznia kell, mert a monarchia nehezen tűrné, ha ebben az érdekeit érintő fontos ügyben további halasztás állna be.

Diplomáciai körökben nem titkolják, hogy a helyzet felette komoly. A német birodalmi külpolitika méltányolja Ausztria-Magyarországnak azt az álláspontját, hogy tovább nem várhat és ha a nagykövetségi konferencia nem dönt hamarosan, akkor Ausztria-Magyarország maga veszi kezébe a dolgot. Magától értetődő, hogy mielőtt erre az elhatározásra jutott a bécsi külügyminisztérium, előzetesen meggyőződést szerzett a szövetséges német birodalom hozzájárulásáról.

Sulycsbitja a helyzetet az a körülmény, hogy Franciaország és Oroszország területi kárpótlást akarnak adni Montenegrónak Skutariért, holott nem titok, hogy az osztrák-magyar monarchia jogosulatlanul tartja ezt az álláspontot. Viszont az is biztos, hogy Montenegró nem fog engedni élesebb rendszabályok alkalmazása nélkül. Ilyen körülmények közt a nagykövetségi konferencia döntésének halogatása könnyen végzetessé válhat. Ausztria-Magyarország tovább nem akar várni és azt követeli, hogy a Skutari-kérdést a hatalmak az előbbi határozatnak megfelelően azonnal döntsék el.

Albánia kérdésében is újabb bonyodalmat támasztott az az árulás, amelyet Essad basa követett el. Essad basa paktumot kötött Nikitával, elárulta Skutariért azért, hogy Albánia fejedelmévé proklamáltassa magát. Be van bizonyítva, hogy Essad basa államcsinnyét orosz részről segítették elő és Skutari átengedésében is orosz kéz működött közre. A pétervári kormány hivatalosan korrektil viselkedik és a legünnepélyesebb formában kijelentette, hogy Skutarinak Albániához kell tartoznia, de titokban intrikál, mert az a célja, hogy Ausztria-Magyarországot olyan fait accompli elé állítsa, amelyet csak fegyveres erővel lehessen kiküszöbölni. Oroszország ebben a kétszínű játékban bizvást számíthat Montenegró és Szerbia támogatására, mert ettől várja Szerbia annak a reményének teljesülését, hogy San Giovanni di Medua mégis szerb kikötő lesz, ha Montenegró határát a Drináig terjesztik ki.

Mai táviratainkat itt adjuk:

nácskozmány ülését csütörtök délután 3 óra 30 percze napolta el. A külügyi hivatalban igen zárkózott magatartást tanúsítanak. Mindazonáltal kijelentették, hogy a helyzet pesszimisztikus felogására most sincsen ok. Megjegyezték, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország nagykövetei együtt távoztak a reünioról és elválásuk előtt hosszabb megbeszélést folytattak.

London, április 28. A Reuter-ügynökség értesítése szerint a nagykövetei értekezlete három és egynegyed óráig tartott és háromnegyed hét órakor ért véget. A tanácskozáson Sir Edvard Grey elnökölt. Ülés előtt az osztrák-magyar és az orosz nagykövetei tanácskoztak Grey angol külügyminiszterrel.

A hatalmak magatartása.

Bécs, április 28. A „Neue Freie Presse“ londoni tudósítója diplomáciai körökből a következőkről értesül:

Oroszországban Szaszonov-közvetítő utat keres a Skutari-kérdésben.

Franciaország mindenben Oroszországgal tart.

Anglia azt akarja, hogy a nagykövetei konferencia határozatainak Montenegróval szemben érvényt kell szerezni, abba azonban már aligha fog belemenni, hogy a montenegrói kikötőkben katonaságot szállítson partra.

Olaszország szintén a londoni nagykövetei reünio határozati által megállapított állásponton van, de kevés hajlamot mutat arra, hogy Ausztria-Magyarországgal együtt közös katonai akciót indítson Montenegró ellen.

Németország ebben a kritikus időben lojális módon Ausztria-Magyarország hű szövetségeseinek mutatkozik. A német félhivatalos „Nordd. Allg. Zeitung“ írja: Skutari kapitulációja a hatalmak ama határozatán, hogy a balkáni viszonyok új rendezésénél Skutari Albániához csatoltassék, mitsém változtathatótt. A hatalmak ezt az álláspontjukat újabb tanácskozásokon megerősítették. Közös lépés küszöbön áll, melynek célja lesz Montenegrót felszólítani Skutari kiürítésére. Ha ez a lépés eredménytelen volna, a hatalmak meg fogják fontolni a további intézkedéseket. Ebben az értelemben nyilatkozott Jagow államtitkár a birodalmi gyűlésen. Hangsúlyozta, hogy Németország a Skutari-kérdést res judicata-nak tekint. A háborús állapot befejezésére irányuló tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy az előzetes béke mielőbbi megkötését lehet remélni.

Berlin, április 28. Skutari kiürítése dolgában a döntés további halasztását itteni politikai körökben is megengedhetlennek jelentik ki. Ausztria-Magyarországnak az a követelése, hogy gyors és erélyes közbelépések történjenek a Skutari-kérdések elintézésére, itt teljes megértésre talál. A Lokalanzeiger nyilván félhivatalos entrefiletben a Skutari-kérdés dolgában a következőket írja: Meg kell állapítani, hogy a dolgok odáig megérlelődtek, hogy szükséges a döntés, és pedig a döntés haladék és huzás-halasztás nélkül. A hatalmak mind köteve vannak ahhoz az állásponthoz, hogy Skutari-nak Albániához kell kerülnie. A hatalmak emez álláspontjának immár érvényt kell szerezni és pedig sürgősen. Ausztria-Magyarország igényt tarthat arra, hogy érdekei figyelembe vétessenek. Ausztria-Magyarország általában nem tűrheti a döntés további halogatását. Németország magatartása az egész dologban ab ovo adva van. Ausztria-Magyarország aligha fog döntő lépéseket tenni szövetségese értesítése nélkül és Németország mindig hű szekundáns-szolgálatokat fog neki teljesíteni.

Lukács László nyilatkozata.

Bécs, április 28. Lukács miniszterelnök fogadta a Neue Freie Presse levelezőjét, aki előtt következőleg nyilatkozott:

Gróf Berchtolddal folytatott beszélgetéséből azt a benyomást nyertem, hogy a monarchia külpolitikájának vezető körei még

mindig számolnak annak a lehetőségével, hogy sikerül a Montenegróval való konfliktust az utolsó perczen békésen elsimítani. El vagyunk azonban készülve minden eshetőségre. Békét akarunk, de semmiesetre sem fogjuk ezt a monarchia megalázásának árán megvásárolni.

Essad basa pünkösdi királysága.

A skutari áruulás.

Bécs, április 28. Hiteles információk most már tiszta képet adnak arról, mi előzte meg Skutari hirtelen átadását. Ma már bizonyos, hogy Skutari nem ostrommal vették be, mint ahogy montenegrói részről szerették volna elhitetni. A várban még három hétre való eleség és hadikészlet volt, amikor Essad basa és Nikita király titkos meggyezése alapján Essad basa átadta a várat. A paktumban benne volt az is, hogy Montenegró beleegyezik abba, hogy Skutari volt parancsnoka magát albán fejedelmévé, vagy királylyá proklamálhassa, aminek fejében Albániának le kell mondania Skutari-iról. Ez a puccs előzte meg a város átadását.

Albánia királya!

Bécs, április 28. Essad basa albán királylyá kiáltotta ki magát. Értesülésünk szerint Essad basa egy szerb-montenegrói és török érdekszövetségnek lett az áldozata. A basa csak annyit tudott a külpolitikai eseményekről, amennyit a montenegróiak megmondtak neki és csak így volt kapható arra, hogy ellenszegüljön a monarchia és a hatalmak ama kívánságának, hogy Albánia önálló állam lesz és nem marad török szuverénitása alatt. Kétségtelen ugyan, hogy ez komplikálja a balkáni helyzetet, de biztosra veszik, hogy Essad királysága csak pünkösdi királyság lesz és a porta Ausztria-Magyarország és a hatalmak kívánságára módot fog találni, hogy az új királyt visszarendelje.

London, április 28. A „Daily Telegraph“ jelenti Cetinjéből: Essad basa csapataival lassan nyomul előre Albánia belsejébe. Aleszsióban a lakosság lelkesülten fogadta, tiszteletére nagy ünnepeket rendeztek és estére a várost környező magaslatokon örömtüzeket gyújtottak. Az albánok nagy csapatokban vonultak be a városba a környéken levő magaslatokról, hogy üdvözöljék új fejedelmüket. A török tüzéség Essad tiszteletére üdvözléseket tett. A basa ma tovább vonult előre Albániába.

A hatalmak és Albánia.

Bécs, április 28. A hatalmak között egyrészt, a monarchia és Olaszország között másrészt határozott megállapodások vannak Albániáról. Irányadó helyen kijelentik, hogy Essad nem akadályozhatja meg a hatalmak akaratának keresztülvitelét s főképen a monarchia és Olaszország nem fogja eltérni, hogy Essad basa keresztülhuzza számításukat.

Bécs, április 28. Ami Essad basa állítólagos megalkuvását illeti, Nikita királylyal, erről nincs feltétlenül megbízható jelentés, de ha igaz is, hogy Essad basa elárulta Skutari-t, az teljesen közömbös, tekintettel a nagyhatalmak arra az elhatározására, hogy ez a város elsz Albánia fővárosa. Skutari elesése a pánszláv áramlatoknak új tápot adott, amit az is bizonyít, hogy mikor Prizrendben megünnepelték a montenegróiak győzelmét, Jankovics szerb tábornok beszédet tartott, amelyben haragra buzdított az osztrák-magyar monarchia ellen.

Kemal bej a skutari államesinyről.

Páris, április 28. Pichon külügyminiszter ma délelőtt az osztrák-magyar, a német és az orosz nagyköveteket fogadta, délután pedig Kemal bey, az ideiglenes albán kormány elnökét, aki Londonba utazik. Essad pasáról Kemal bey a Temps egy munkatársának így nyilatkozott:

Ha igaz az a jelentés, hogy Essad basa Albánia fejedelmévé proklamálta magát, mintán Skutari fegyverekkel, ágyúkkal, katonai tisztelgés közepette hagyta el,

akkor igaz az is, hogy Nikita megpaktált vele. Ez a cselekedete áruulás és örület.

Áruulás azért, mert könnyen megfoszthatja Albániát Skutari-tól és országunkat Szerbiához és Montenegróhoz annektálhatja, örület pedig azért, mert meghiúsíthatja a független Albánia eszméjének megvalósítását, holott már határai is ki voltak jelölve. Essad pasa ezzel a cselekedetével mindent kockáztat, az európai hatalmak bizalma megrendülhet az albán népben, ha látják következtelenségét. De én biztos vagyok benne, hogy az albán nép cserben fogja hagyni Essad pasát, mihelyt meggyőződik kalandjának vakmerő volta felől. Igaz, hogy Essad pasa előkelő albán család sarja, de nincs olyan befolyása az albán nemzetre, hogy terve sikerülhessen. Dsavid pasa pedig, akinek seregére számít, nem is albán. A z ideiglenes albán kormány bizik Berat és Ibastan albán törzseire, amelyek nem fognak Essad pasához csatlakozni. Az is biztos, hogy a nagyhatalmak nem tekintik Essad pasa cselekedetét fait accomplinak és megmaradnak előbbi határozatuk mellett, amely Albániának függetlenségét ígér. Halálával vagyunk eltelve Ausztria-Magyarország iránt, köszönjük támogatását, de gyámkodását nem fogadjuk el. Az egész világgal jó viszonyban akarunk maradni, szláv szomszédainkat sem véve ki.

Montpensier hercegnek nem kell Albánia.

Páris, április 28. A Havas-ügynökség közli Montpensier hercegnek Londonból, csatládja legidősebb tagjához intézett levelét, amelyben utalással az albánok által neki följánlott trónjelöltségre, kijelenti, hogy minden ilyen jelölést visszautasít.

A béketárgyalások.

A nemzetközi pénzügyi konferencia.

Páris, április 28. Hír szerint a francia kormány által a nemzetközi pénzügyi értekezlet tárgyalásaira kidolgozott program négy pontot tartalmaz. Az első vonatkozik a balkáni államok által a török államadósságból átveendő részre. A második a Törökország hitelezőinek nyújtandó garanciákra abban az esetben, ha ez az államadóssági rész nem fizetteték ki haladéktalanul készpénzben. A harmadik a szövetségeseik kezére jutott területeken Törökország által nyújtott területeken Törökország által nyújtott koncessziókra, a negyedik pedig a balkáni államok pénzköveteléseire.

A békeproklamáció.

Konstantinápoly, április 28. A „Jeune Ture“ értesülése szerint a főslozlatot kamarát 14 napra újból egybehívják, hogy a békeproklamációt magáévá tegye.

Bérgyilkosság Sükri basa ellen.

Athén, április 28. Az athéni távirati iroda konstantinápolyi jelentése szerint az ifju-török komité 6000 fontot fizetett egy egyennek, hogy Szófiában megölje Sükri basát, aki Nazim basának, az elhunyt hadügyminiszternek hive volt.

Tilos a tüntetés Prágában.

Prága, április 28. A „Ceski Slovo“, a cseh radikálisok lapja ma feltűnő nyomással a lap élén közli azt a bécsi értesülést, hogy gróf Berchtold külügyminiszter az osztrák belügyminisztertől megfelelő intézkedéseket sürgetett a prágai szlávbarát tüntelések ismétlése ellen. Az osztrák kormány erélyes rendszabályokat fog életbeléptetni.

EGYHÁZAK.

(Lelekválasztás.) Debreczenből jelentik: Nagylétn vasárnap lelekválasztás volt. A 29 pályázó közül 138 szavazatnyi abszolút többséggel Földessy József újpesti református káplánt választották meg.

Vaklárma Lisszabonban.

— Forradalom helyett utcai tüntetés. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 28.

Lisszabonban a vasárnapra virradó éjjel rejtélyes és eddig alig megmagyarázható tüntetés történt, mely első pillanatra forradalmi mozgalomnak látszott, de utólag kiderült róla, hogy csak valami rosszul sikerült és céljaira nézve érthetetlen mozgolódás volt, melyet állítólag monarchisták és ugynevezett extrém-szindikalista radikálisok inszzenáltak.

A puccs azonban egészen izolált maradt és egy katonatiszt, meg néhány tüntető letartóztatásával úgy látszik véget is ért.

Bár hétfőn reggel bombák is robbantak, nem tulajdonítanak nagy jelentőséget a tüntetésnek. A kormány megtett minden lehetőt, hogy ha netán valami forradalmi mozgalommá fajulna a tüntetés, elejét vegye. Lisszabon lakossága azonban nyugodt és csak a lapokból értesült nagyrészt az eseményekről. Az egész mozgalom egy rosszul sikerült kalandnak látszik. Sem katonaság, sem megnevezett tüntetők nem állottak rendelkezésére a tüntetőknek. Az is meglehet ugyan, hogy komoly mozgalom állt a háta mögött a tüntetőknek, csak hogy ideje előtt pattant ki.

Ma úgy látszik el isült az egész láрма. A külföldi tudósítások csak az éjjeli és hajnali tüntetésekről írnak, délutánra már elült a láрма Lisszabonban. Határozott intézkedésekkel sikerült ez eddig a köztársaság kormányának és egy újabb válság sem járna súlyos rázkódtatások nélkül.

Az egy napos szenzációról a következő távirataink számolnak be:

Éjjeli tüntetés.

Lisszabon, április 28. Az O'Mundo szerint egy állítólag republikánus csapat a múlt éjjel mozgalmat inszzenált, melynek célja még ismeretlen. Azonnal intézkedések történtek a zavargások megakadályozására. Az O'Mundo hozzátézi, hogy a rend reggel 5 órakor biztosítva volt. Az éjszakai inezidens esupán a hadsereg hazafiasságát bizonyította és arra indította a kormányt, hogy intézkedéseket tegyen a lázadók ellen. Egy másik lap jelentése szerint az éj olyamán különböző kaszárnyák előtt tüntetések voltak. A tüntetők éltették a köztársaságot. A katonák vak sortűzeket adtak, amivel sikerült a tüntetőket szétszórni. A rendőrség a republikánus egyesülés helyiségeiben husz embert letartóztatott. Reggel 3 órakor Graza városrész tűzérési laktanyájában két bomba fölrobbant. A minisztertanács összeült, hogy a teendő katonai intézkedésekről határozzon.

Lisszabon, április 28. A múlt éjjel és hajnalban a város utcáin állítólag a veszélyeztetett köztársaság védelmére tüntetés volt. Több embert letartóztattak, köriük Lima Dias 5. gyalogezredbeli századost. A rend és nyugalom helyreállítására katonai intézkedések történtek.

Bombák az utcán.

Lisszabon, április 28. Az első reggeli órákban mintegy 100 tüntető lövöldözve és a radikális köztársaságot éltetve, megjelent a műszaki csapatok laktanyája előtt és kijelentette, hogy az utcákon összecsküvők vannak és sürgősen a köztársaság védelmére kell sietni. A tüntetők sürgetése ellenére a műszaki tisztek nem akarták a kaszárnyát felsőbb parancs nélkül elhagyni. A tüntetők azután a republikánus egyesület helyiségébe mentek, ahol fegyvereket adtak nekik. Több bombát kaptak zsákokba becsavarva. A város központján letartóztatások történtek. A kaszárnya előtti tüntetők között volt Lima Dias 5. gyalogezredbeli százados, aki a főparancsnoksághoz igyekezett és fogolyként akart jelentkezni, de utólag egy lovasosztály letartóztatta.

Lisszabon, április 28. Hír szerint több tengerésztiszt és a republikánus gárda több tisztje ellen elfogatási parancsot adtak ki. Néhányat már le is tartóztattak. Alcantare külvárosban két bomba fölrobbant. A csapatokat készenlébe helyezték. Számos polgár, kik a köztársaság védelmére szervezett gárdához tartoznak, örököndek afölött, hogy a katonákat a mozgolódók átpártolására ne bírják.

Lisszabon, április 28. Nausto Guerdas tábornokot, Zaresda de Andrade és Limadias századosokat, Lobo, Pimentel, Ernesto Tossantos és Diniz hadnagyokat letartóztatták. Újabb letartóztatások küszöbön állanak.

Lisszabon, április 28. A tengeréscsapatok szigorúan kerestülvitt készenlében állnak a kaszárnyákban és a hadihajók fedélzetén. Az 5. gyalogezred kaszárnyájának kapujában négy bombát találtak. Az Almirante Reis ezirkáló parancsot kapott, hogy elutazásra készen álljon. Azt hiszik, hogy a letartóztatottakat a gyarmatokba viszik és ott fognak fölöttük itélkezni. Egész Portugáliában nyugalom uralkodik.

Lisszabon, április 28. Még szerdán letartóztattak egy füszerüzletben több tisztet, akik ottan gyűltek össze. Többnyire köztársasági pártiakat, akiket az október 5-iki forradalom alkalmával szerzett érdemeikért előléptették és most elégedetlenek. A tegnap letartóztatott személyeket a rendőrség ma kihallgatta. Azt mondják, hogy a köztársaság érdekében cselekedtek. Az ötödik gyalogezred egyik káplára a mozgalom balsikere miatt öngyilkos lett. A főváros közelében fekvő Quelusban öt összeesküvőt tartóztattak le, amikor be akartak hatolni a tűzérési kaszárnyába. Cerejo hajókapitányt letartóztatták, mert puccsot kísérelt meg a második és tizenhatodik gyalogezred laktanyája előtt, de az nem sikerült. A radikális szövetség székházában 183 nagy gondal készített bombát foglaltak le. Comez Carvalho könyvkereskedőt, aki a radikális szövetség tagja, elfogták. A rendőrség a szindikalisták pénztárát lefoglalta.

A lázadás nem sikerült.

Páris, április 28. A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: A kormány, amely a monarchistáknak és az ugynevezett extrém-szindikalista republikánusoknak legutóbbi közös agitációjáról értesülve volt, megtett minden óvintézkedést az esetleg kitörő zavargás elfojtására. Az éj folyamán néhány bombarobbanás és revolverlövés hallatszott, nyilván jeladásul a mozgalom kitéréséhez. A kaszárnyák előtt összecsküvők csoportosulásokat a republikánus párt iveri a rendőrséggel és csendőrséggel együtt azonnal szétszórta. Több házban larkötőket találtak, amelyek a mozgalomban résztvevőknek bizonyára ismeretlejeül szolgáltak. A radikális republikánus szövetség gyűlésező helyeül szolgáló egyik ház átkutatásánál puskákat találtak. Háró ember letartóztattak és a házat rendőrileg lezárták. A város külső képe rendes. A közönség a dolgokról csak az újságokból értesült. Kétségtelennek látszik, hogyha egyáltalában mozgalomról lehet szó, az mindenestre meghiusult. Vidékről semmiféle zavargásokat nem jelentenek.

Páris, április 28. A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: A szélső republikánusok között, akik a mozgalmat előkészítették, eddigi megállapítás szerint többnyire olyanok vannak, akiket mintegy kizártak a pártból, mert már korábban, szintén hasonlóan sikertelenül mozgalmakat próbáltak előidézni. A múlt éjszaka és a mai nap folyamán a mozgalommal kepesolatban letartóztatottakat a Tajóban horgonyzó egyik hajó fedélzetére viszik.

KÜLFÖLD.

A német véderőjavaslatok. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés költségvetési bizottsága ma megkezdte a véderőjavaslatok tárgyalását. Heeringen hadügyminiszter ismerteti az okokat, melyek a nyomatékos katona politikai szempontokból a véderőjavaslatról való sürgős döntést szükségessé teszik. Ezek az okok a következők: az altisztek

kellő időben való pótlása, a gyors lóvásárlás, a nyors anyagbeszerzés szükségessége, az új várépítkezések mielőbbi elkészítése. A miniszter rámutatott arra, hogy a léghajózási követeléseknek tulajdonképpen már 1913. április 14-é rendelkezésre kellett volna állniuk. A német birodalmi gyűlésen ma harmadik olvasásban elfogadták az összes költségvetéseket. A kincstári hivatal, valamint a póstaügyi költségvetéshez benyújtott amaz indítványokat, hogy a keleti tartományokra vonatkozó pótlékokat állítsák vissza, névszerinti szavazásban 182 szavazattal 114, illetve 176 szavazattal 104 ellenében elvetették. Végül a költségvetést a szociáldemokraták és a lengyelek szavazatai ellenében harmadik olvasásban is elfogadták, mire a ház ülését május 27-ig elnapolták.

Az orosz ujonczkontingens. Pétervárról jelentik: Miklós csár a birodalmi дума s a birodalmi tanács által az ujonczkontingens dolgában elfogadott törvényjavaslatot szentesítette. Ez a javaslat elrendeli, hogy az egész birodalomban a hadsereg és a flotta céljaira az idén 455.000 embert szcrozzanak.

Maffia egy özvegy ellen.

— A család el akarta pusztítani a vagyona miatt. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 28.

Márczius 2-iki számunkban megírtuk, hogy a Svábhegyen Wasztl Udó magánzó revolverrel háromszor rálőtt Irén nevű leányára. A leány Brézinger Ferencz, a Pannonia-szálló volt tulajdonosának az özvegye és elhalt ura után tekintélyes vagyon maradt rá. Már akkor gyanus volt az apa védekezése, hogy önvédelemből fogott fegyvert a leánya ellen. A nyomozást azóta folytatták s most szomorú, megrendítő szenzáció derült ki. Az apa szövetkezett a familiával. Elakarták emészteni a leányt, hogy a pénzt megkaparíthassák maguknak.

Wasztl Udó szegény ember volt, sűrűhordó a kőbányai Részvényserföldében s csak nehézen tudta eltartani a családját. Irén nevű leánya azonban kitünően ment férjhez, a vagyonos Brézinger Ferencz feleségül vette. Ettől kezdve az egész család Brézingeren élésködött. Ő tartotta el az apát, ő adott huszezer korona hozományt a húgának és a család minden tagját segítette.

Az öreg ur meghalt és mindeu vagyonát a feleségére hagyta. A szegény asszony kálváriája tulajdonképpen ekkor kezdődött meg. Családjá az egész örökséget magának akarta szeparítani s attól való félelmükben, hogy a meg mindig szép asszony újból férjhez mehet s akkor kisiklik a vagyon a kezük közül, igyekeztek azt furfangos módon már előre megszerezni.

Elvették tőle a Wertheim-szekrény kulcsát, elvettek belőle hatvanezer koronát. Rá akarták venni, hogy ajándékozási szerződéseket, szinlelt jogügyletekről szóló okiratokat írjon alá, de az özvegy nem hagyta magát kiforgatni a vagyonából. Emiatt állandóan üldözték, ütötték-verték az asszonyt, aki végül is megunta a dolgot, megszökött a saját otthonából s kiment lakni Béla király-utí villájába. Félt azonban, hogy itt sem fogják békében hagyni s ezért maga mellé vette férjének unokaöcsését, Szabó Károlyt, Dunaföldvárról. Mikor ezt a család megtudta, attól félve, hogy Szabó feleségül veszi az özvegyet, addig mesterkedtek, hízlegtek és fogadkoztak az özvegynek, hogy jól fogják viselni magukat, míg az megkönyörült rajtuk s az apját, Wasztl Udót maga mellé vette a villába s a testvéreinek is megengedte, hogy meglátogassák.

A maffia most kezdett el dolgozni. Márczius eisején az apa egy kenyeret hozott, amelyet letett az ebédlő szekrényre. A testvérek közül senki se nyult a kenyérhez. Az özvegy vágott az apja hozta kenyérből. A kenyér szokatlanul keserű volt. Nem ette meg. Ekkor ébredt föl az özvegyben a retentő gyanu. Reggelre pedig kinyulva fokúrt az istállóban az özvegy legjobb lova. De egyebet is tapasztalt. A kávé, a leves, az étel, minden keserű volt, mindnek erős szaga volt. Ezek után már világos volt az özvegy előtt, hogy megakarták mérgezni. Rá is támadt az apjára:

— Miért akartok engem eltenni láb alól, édesapám? Hát nem megtettem értetek mindent, amit csak tettem. Kiemeltelek a nyomorból s ti halálból el akartok pusztítani.

Az öreg éktelen haragra gerjedt, revolvert kapott elő s a leányára sötötte. A lóvés talált. A megsebesült özvegy jajveszékelve menekült a verandára, innen a korbács az apa revolvere után.

A kerti uton a merénylő másodsor is lött, de nem talált. Vad hajszja fejlődött ki apa és leánya között. Az özvegy a kert végén rémülten látta, hogy a kert zárva van, nem tud menekülni. Irányt változtatott s a kis ajtón menekült ki a Béla király-utrá s ott összeesett. Az apa ekkor messziről harmadszor is lött, de szerencsére most sem talált.

A leány vallomása a rendőrség megindította a vizsgálatot, amely fényes eredménnyel járt. Házukat tartották Wasztlék lakásában, ahol levélborítékokat találtak Králik Vince baranyabáni gyógyszerésztől. A leveleket azonban nem találták meg. A nyomozás Baranyabánra terelődött át. Itt kiderült, hogy Králik gyógyszerész már meghalt s a gyógyszerész most Jordánhegyi-Kovács Dénesé, aki azelőtt a Kristóf-téri gyógyszerészbar volt provizor. Házukat tartották nála, ami rendkívül súlyos terhelő adatokat juttatott a nyomozás birtokába. Leveleket foglaltak le, amelyekben Wasztl mérgeket és mérgező szereket rendel, továbbá egy levelet, amelynek egyik passzusa így kezdődik:

— Lehet magával okosan beszélni? . . .

Ebben a levélben igyekezett Wasztl a gyógyszerészt rávenni, hogy szolgáltassa ki a mérgeket. Jordánhegyi-Kovács ma reggel behozták a rendőrségre, ahol őrizetbe vették. Ezután házkutatást tartottak Brézinger Béla király-uti villájában s találtak egy orvosságos üveget, tele méreggel, és egy tégelyt kellemetlen szagú kenőcs-maradvánnyal. Ezeket elemzés végett azonnal a vegyvizsgáló intézetbe küldték.

Wasztl Udó ese öt óraker önként jelentkezett a főkapitányságon. Azonnal kihallgatták. Tagadja, hogy leányát el akarta pusztítani, a régebbi vallomását fentartja. Azt hangoztatja, hogy az özvegy erkölcstelen életet élt. Szabó Károlylyal viszonya volt és ezt az egész család nem nézte jó szemmel. Három kőrt is hoztak neki, egy gazdag vaskereskedőt, akinek a Várház-köruton van üzlete, egy svábhgyi orvost, meg egy mérnököt. De az asszony nem akart újból férjhez menni, nem akart elszakadni a szeretőjétől, sőt egyszer fel is kiáltott:

— Ha nem hagyok békében, felhívatom a kocsimat és az ágyamba fektetem!

Ezért volt a zembona és a folytonos háborúság annyira elkészerítette az öreg életét, hogy mérget vásárolt és meg akarta ölni magát. A nála talált mérgek ezt a magyarázatát akarja adni. Végül egy kalandozó mesét mond el. Azt hiszi, hogy Szabó Károly csempészett be mérget a leánya edényébe, felhívta viszont rá a figyelmet és így akarta ellene, az apja ellen ingerelni. A leány ekkor fejéhez nyult, amire aztán ő elsütötte a revolverét.

A főkapitányságon Wasztl Udót őrizet alá vették, de a tulajdonképpeni kihallgatása csak holnap kezdődik. A gyógyszerész is tagad, Császár Pál fogalmazó ismét Baranyabánra utazott, ahol folytatja a nyomozást. Minden valószínűség szerint a holnapi nap érdekes fordulatot hoz ebben az ügyben.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Kedd, április 29. Róm. kath.: Péter vt. — Protestáns: Hajnalka. — Görög-orosz (április 16): Husvét kedd. — Zsidó: Nizan 22. — A nap két reggel 4 óra 43 perczkor, nyugszik este 7 óra 7 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 28 perczkor, nyugszik délelőtt 11 óra 48 perczkor. — Idegenek állítása a Mária Terézia-laktanyában reggel 8 óraker (12-ik nap). — Idegenek állítása a központi városházán reggel 8 óraker (7-ik nap).

— **Időjárás.** Hazánkban meleg, változóan felhős idő uralkodott és kisebb zivataros esők főleg a délnyugati részeken, az Északi Felföldön, meg az Alföld északi felében fordultak elő. Debreczen jégesőt is jelentett. A hőmérséklet api közepe 5—9 fokkal a normális fölé emelkedett; a maximum 32 fok C volt Kecskeméten, a minimum 6 fok C Csáktornyán. — *Prognózis a következő 24 órára.* Lényegtelen hőváltozás és elvett eső vagy zivatar várható. (Sürgönyprognózis: Meleg, elvett esapadék, zivatarok.)

— **József főherceg vadászata.** Kisjenői jelentés szerint József főherceg ma délelőtt 10 óraker itt misét hallgatott, majd délután 4 óraker visszautazott Budapestre. A főherceg négy napig cserkészett itt s ezalatt 26 őzbak és egy róka került terítékre.

— **Királyi kitüntetés.** A király dr. Zoltvány Irénnek, a pannonhalmi szent Benedek-rendi főiskola igazgatójának a III. osztályu vaskoronarendet adományozta.

— **Kossuth-szobor Debreczenben.** Debreczenlől jelentik, hogy a Kossuth-szobor már teljesen elkészült. A hatóság elrendelte a szobor helyének, a nagytemplom előtti térnek sürgős rendezését és a városi tanács az országos leleplezési ünnepet július 5-ikére tűzte ki.

— **A genti világkiállítás.** Brüsszeli jelentés szerint a genti világkiállítást szombaton nyitotta meg a királyi pár. Ez a megnyitás azonban egyelőre csak formálisan történt, mert a valóságban a gyönyörű épületkolosszusok közül még egy sem nyílt meg, miután az általános sztrájk miatt még nem készültek el a munkálatok, sok kiállító pedig nem is mert kiállítani. Csupán a virágkerteseti kiállítás készült el teljesen és ez tette a megnyitási ünnepséget különösen széppé. A genti virágkerteszet világhírű és a nagy üvegpalatában, amelyben a kiállítás el van helyezve, majdnem egy óra hosszat sétált a királyi pár. Szerdán a belga és flandriai művészeti kiállítás nyílik meg, azután pedig fokozatosan a többi kiállítási csarnokot is meg fogják nyitni. A megnyitási ünnepség a virágpalotában folyt le. A királyi pár kocsiját a genti polgárőrség kirendelt díszcsapata kísérte lóháton. A megnyitáson Clementel és Massé francia miniszterek is jelen voltak. A királyi pár körül a belga miniszterek, a diplomáciai testület és a kiállítás rendezői csoportosultak, azonkívül számos udvari és állami főhivatalnok, számos szenátor és képviselő, köztük sok szocialista is megjelent. A királyt Cooreman, volt kamarai elnök, a kiállítási bizottság elnöke flamand nyelven üdvözölte, ami a flamandok körében nagy lelkesedést keltett. Utána Hubert munkaügyi miniszter beszélt, aki Gent városi dícsőséges multjáról emlékezett meg és azt mondta, hogy Gent valaha mint egyenrangú fél tárgyalt a királyokkal és most új életre ébredt.

— **Az Achim-emlékünnep.** Achim Andrásnak, az elhunyt parasztkirálynak arcképét vasárnap délután leleplezték le a csabai városháza dísztermében, amelyet a közönség zsufolásig megtöltött. Özvegy Achimné talpig gyászban két leányával és rokonival jelent meg a leleplezésen. Veres András főbíró helyettes elnököl a díszülésen. A megnyitócsoport Lipták Pál földbirtokos, a paraszt-párt szóoka, az ünnepi beszédet Pollák Arnold parasztszóker, a záróbeszédet Kis László főszolgabíró mondotta. Beszédében hangoztatta, hogy ez az ünnep Csaba társadalmi békéjének alapköve és a jövő boldogulásának és haladásának záloga. Este társasvacsora volt.

— **Katonai állatorvosok kiképzése.** Bécsből táviratozzák: Hivatásos katonai állatorvosjelöltek kiképzése czéljából az 1913—14. tanév kezdetén 21 jelentkezőt vesznek fel a bécsi cs. kir. állatorvosi főiskolára és 10 jelöltet a budapesti magyar királyi állatorvosi főiskolára katonai állatorvosi akadémiaként. A jelentkezőktől megkövetelik, hogy a cs. és kir. hadseregben 7 évig aktív katonai állatorvosi szolgálatot teljesítsenek a nekik juttatott kedvezmények ellenében.

— **Olaszok és szerbek összetűzése Fiumében.** A Fiumében állomásozó Jellasi-bakák szerepléséhez ismét egy zajos, izgalmas botrány fűződik. Gróf Salis-Sevis János vezérőrnagy, fiumei térparancsnok rendeletet adott ki, hogy vasárnap hajnalban a szerbek husvétja alkalmából díszszázad vonuljon ki katonai zenekarral együtt. Több olasz intelligens fiatalember megtudta valahogyan a térparancsnok intézkedését és elhatározta, hogy kifütyüli a Jellasiakról elnevezett, horvát és szerb katonákból sorozott ezredet. Az éjszaka folyamán a kávéházakban, mulatóhelyeken nagy társaság verődött összes és reggeli félöt óraker közel ötszáz olasz csatlakozott a kaszárnyába visszavonuló katonaságot kísérő tömeghez, amelyben fiumei és susáki horvátok és szerbek voltak. Az olaszok a horvát és szerb tömeget látván, éktelen fütyülésbe és abtuzolásba kezdtek, amire a szerbek és a horvátok zivirozással válaszoltak. Éltették Montenegrót, Nikitát, a szerb királyt és Skutarit. A lármas tüntetés a környékbeli házak és szállók lakóit fölverte álmából, de hamarosan előkerült a rendőrség is, amely szétoszlatta a tüntetőket és több embert letartóztatott. A fiumei claszok monarchikus érzésük bebizonyítására rendezték az egész tüntetést és elkecserelessel beszélnek a térparancsnokról, akiről azt a nézetük, hogy nagy-szláv érzelmű. A vezérőrnagy ugyanis vendéglőben vagy kávéházban, ha a katonazene játszik, mindig eljátszatja magának az *Onamo, onamo* . . . kezdetű szerb hazafias dalt.

— **Honvédlaktanyák Aradon.** Aradról jelentik: A város vezető körével néhány nap óta a honvédlaktanyák küldöttei tárgyalásokat folytatnak három honvédlaktanya építése dolgában. A város ingyen telket és lóteret ajánl fel. A tárgyalások folyamatban vannak.

— **Németektől elpholt francia ügyész.** A francia és német közvéleménynek újabb izgalmas afférja támadt. Párisban játszódott le a botrány: és ezuttal — egy francia újság hirádsza szerint — németek voltak a támadók. A *Matin* azt az eldíg meg nem erősített hírt közli, hogy tegnap este tíz óraker *Briceben* két német, név szerint *Blass* és *Jungels*, mindenféle kiáltásokkal mecsértették *Paillet* államügyészt. Az államügyész tiltakozott a németek viselkedése ellen, mire ezek rá támadtak, a földre dobták és úgy elverték, hogy *Paillet* több sebből vérzett. Végre is rendőrök léptek közbe és a két németet letartóztatták.

— **Amerikai orvosok Pöstyén fürdőn.** A folyó évi londoni XVII. nemzetközi orvosi kongresszus alkalmával Európába érkező amerikai orvosok közül eddig negyvenen jelentették be Pöstyén fürdőre való kirándulásukat, melyen az Egyesült Államok bécsi főkonzula, M. Charles Denby is részt fog venni. Tervbe vették, hogy az orvosok a július 4-iki *Liberty Day*-t, az amerikaiak szabadságünnepét Pöstyénben fogják megülni, ahol ez alkalommal az amerikai vendégek tiszteletére minden évben nagy ünnepet rendeznek.

— **Nyilatkozat.** Fölkérettünk a következő sorok közlésére:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Engedje becses lapjában kijelentem a következőket: Mint a világtól meglehetősen elvonultan élő, még csak az újságírói köröket és kávéházakat sem látogató ember, a legnagyobb megbotránkozással értesülök arról, hogy bizonyos újságírói panamákkal kapcsolatban az én nevemet is szárnnyára vette a pletyka, aminek konkrét formát is adott egy vasárnap délután megjelenő boulevard-lap.

Utszéli pletykákkal, gazdátlan mendemondákkal nem törődöm, de több oldalról nyert megbízható információk szerint azt már bizonyosnak kell tekintenem, hogy a pártkasszából, vagy nem tudom én miféle titkos rendelkezési alapból fizetett hírlapírók nyugtái közt az én aláírásommal el látott nyugta vagy nyugták is szerepelnek.

Azok előtt, akik engem ismernek, nem is kéllene védekezni. Soha egy minisztérium küszöbét át nem léptem, soha az országházban nem voltam, évek óta kávéházba sem járok, politikuskokkal nem érintkezem, lapom politikai irányára sem nekem, sem másnak — dr. Légrády Imre és dr. Légrády Ottó urakon kívül — befolyása nem volt és mégis rendszeres fizetést húztem a kormánytól? Ezt a rágalmat csak a sajtóirodából pénzelt svithakok terjeszthették rólam a maguk üzelmének takargatása végett. Azok az illetékes személyek, kiknek kezei közt a judáspénzekre szóló nyugták megfordultak, maguk is meg vannak győződve arról, hogy az én aláírásom a nyugtákon hamis, azt is sejtik, kitől ered a hamis aláírás, de csak a bíróság előtt hajlandók nyilatkozni és az okmányokat felmutatni.

Ezennel teljes tisztelettel felkérem *Lukács László* miniszterelnök urat és *Jeszzensky Sándor* miniszterelnökségi államtitkár urat, hatalmazzák fel a miniszterelnökségi sajtóiroda főnökét, vagy a Magyar Nemzet szerkesztőjét, *Lándor Tivadar* urat, hogy orvul megtámadott becsületem és jó hírnevem érdekében kijelenthessek: vajon ki vette át és nyugtázta az állítólag nekem kiadott pénzeket? Ennyit minden becsületes embernek meg kell tenni embertársa érdekében, kinek egyetlen vagyonát, a becsületét akarják elrabolni.

Fogadjja igen tisztelt szerkesztő ur hálás köszönetem nyilvánítását.

Budapest, 1913. április 28

Tisztelettel

Schmittely József

a Pesti Hírlap helyettes szerkesztője.

— **Elgázolt miniszteri osztálytanácsos.** A Váci-körut 68. számú ház előtt a 250-es számú automobil, amelyet *Katona Sándor* sofför vezetett, elgázolta *Fáy Gyula* miniszteri osztálytanácsost. Fáy a fején és a lábán sebesült meg. A mentők Ráday-utca 20-ik szám alatt levő lakására vitték. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Öngyilkos vasuti ellenőr.** Ruttkáról jelentik: *Csillag Ferencz*, a kassa-oderbergi vasut ellenőre, aki most részült az előléptetésben, öngyilkossági szándékból a tehervonat alá feküdt, amely fejét törzstől teljesen lemetasztette. Megalapították, hogy *Csillag* már néhány nap óta készült végzetes tetteire. Állítólag anyagi bajok kergették a halálba. *Csillag* igen lelkiismeretes hivatalnok volt és közszeretettel örvendett, de az utóbbi időben buskmorsóba esett és ivásra adta magát. Valószínű, hogy itas állapotban követte el tetteit. *Csillagot* özvegye és hat árvája sirattja.

— **Házasság.** Dr. Halász József Gonda Margitkával, Gonda Béla miniszteri tanácsos és felesége, Bródy Margit leányával szombaton tartotta esküvőjét a Kálvin-téri ref. templomban.

— **Bombavető benszülött.** Szajgonból táviratozzák: Szombat este 7 órakor Hanoi-ban egy anami ember bombát vetett egy embercsoport felé. Két katonatiszt meghalt, hat európai és öt benszülött megsebesült. A gyilkos elmenekült. A kormányzó kiáltványban felszólította a francia lakosságot, hogy őrizze meg nyugodtságát. Számos letartóztatás történt. A francia és a benszülött lakosság teljesen nyugodtan viselkedik. — **Kokhin-khina és Indokhina francia gyarmataiban igen gyakori, hogy egy-egy fantasztikus benszülött a francia hatóságokat és bevándorlókat megtámadja.** Keletnek ez a népe nagyon nehezen tud megbarátkozni a francziák gyámokodásával és da-
 zára a szigorú rendszabályoknak, melyeket Kelet-Indiában meghonosítottak, még igen gyakoriak a régi vad szabadságra vágyakozó és a nyugat kultúrájától irtózó benszülöttek vérengzései. Párisból táviratozzák: Az indokhina kormányzó távirata szerint a merényletet néhány francia ember ellen kísérelték meg, akik a Rue Paulbert egyik házának terraszán ültek. A merénylet következtében két francia tiszt életét veszítette, három másik francia és öt benszülött megsebesült. A merénylet Honkongban készített pokolgéppel követték el. Ugy látszik, hogy egy már régen előkészített összeesküvésről van szó.

— **A gyermeknap.** A gyermeknapot rendező nagybizottság vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tartott a vármegyeház tanácstermében. Dr. Bárczy István elnök megnyitván az ülést, az ország kedvezőtlen pénzügyi és gazdasági helyzetére való hivatkozással a Gyermeknap elhalasztása iránt némely oldalról felhangzott kívánsággal szemben a nagybizottság egyértelmű akaratát hangsúlyozva kifejtette, hogy ezek a mai nehéz viszonyok kétszeresen is indokolttá teszik a Gyermeknap megtartását és fokozott erővel kell törekedni sikerének biztosítása érdekében. A Gyermeknapnak megtartását szükségesnek teszi az is, hogy Budapesten a központi Gyermekház létesítése gróf Széchenyi László, a Liga elnökének 100.000 koronás alapítványának alapján a megvalósítás küszöbén áll, felkérte a megjelent hölgyeket, hogy a Gyermeknap sikere érdekében, ha lehet, még fokozottabb buzgalmat fejtsenek ki. Az elnök beszéde után még Ruffy Pál, a Liga igazgatósági tagja mondott néhány buzdító szót. Ezután Neugebauer Vilmos igazgató tartott rövid beszámolót a Liga 1912. évi működéséről, majd ismertette a Gyermeknap rendezésének részleteit. A május hó 5-én és 6-án 100 urna fog Budapesten felállítani, melynek mindegyike a hölgyek közül védnöknőre és gyűjtőre talált. Az urnák körül délelőtt katonazenekarok fognak tizenéret tartani, a postások zenekara pedig bejrija a főbb utvonalakat. Délután kocsikra szerelt hábszínházak és zenék fogják a közönséget szórakoztatni. A Liszt Ferenc-téren bazársátrak fognak felállítani, melyekben jótékony czegeknek okmányai fognak a Liga javára eladtni.

— **A rongyos honvédek.** A kassai honvédekről írják, hogy egész lerongyosodtak és olyan szármalmas ruhákban járnak az utcán, hogy az emberek fájdalommal fordulnak el tőlük. Ruhájuk után itélve valóságosan olyanok, mintha most érkeztek volna Drinápoly alól. Ezért honvédek aig látni sétálni a Fő-utczában, ahol csak a közös hadsereg vitézei járnak, akiket a bevonulás után azonnal elláttak gyönyörű, vadonatúj ruhával. A honvédeken ellenben még mindig az a rossz, elrongyolódott egyenruha van, amit a bevonuláskor huztak rájuk. A városban nagy megütközéssel nézik, hogy a honvédeket, akik az ország első katonái, így elhanyagolják a közös hadsereg katonáival szemben.

— **Halálra gázolt munkások.** Székesfehérvárról jelentik: A budapest-brucki vonalon Bieske és Szár állomások között a munkások a pályát javítják. Az egyik éles kanyarultnál nem vették észre a Budapest felől jövő magányos mozdonyt, mely közülük kettőt, *Widerkellner* Mihályt és *Pett* Jánost halálra gázolta. A vizsgálat megállapította, hogy a munkások éppen a Bruckról jövő vonat elöl tértek ki és a vonat lármájától nem hallották az ellenkező irányból a másik sín páron közeledő mozdony robogását. Mikor észrevették, többen leugrottak a töltésről, de kettőnek ez már nem sikerült éppen az éles kanyarulat miatt. Ezen a helyen márt több ízben történt szerencsétlenség.

— **Elfogott betörők és rablógyilkos.** Debreczenből jelentik: A hajduböszörményi csendőrség ma elfogta.

— **Tömeges automobil-katasztrófák.** Szászországban, *Burghaltsdorf* mellett ma megrendítő automobilszerencsétlenség történt. Egy közlekedő autó huszonhét utasa közül huszonöt súlyosan megsebesült s a sebesültek között több a halálos. A katasztrófa úgy történt, hogy a soffőr lezárt, mert a motornak valami baja történt. Elfelejtette a féket megszorítani s a nehéz kocsi örült sebességgel haladt visszafelé a lejtős uton. Nekivágódott valaminek és felfordult. A megsebesült utasok soká minden segély nélkül elhagyatva feküdtek az országúton. — *Alexandriában Fenderl* Miksa, az itteni osztrák-magyar kereskedelmi kamara elnökének fia, *Ramleban* automobilbalesetnek esett áldozatul. Ki akart térni egy biciklista elől, de az automobil nagyon élesen irányította oldalvást, kirepült a kocsiból és szörnyet halt. A biciklista, aki görög ember, súlyosan megsebesült. — *Szikszó* vidékén az Enes állomásról elindított postakocsi az országúton egy kassai főhadnagy automobiljával találkozott. A postakocsi lovai megbokrosodtak és nekirohantak a hetven kilométer sebességgel száguldó automobilnak, amely teljesen összetört a postakocsit. A kocsis a kerék alá került és halálosan megsérült.

— **Botrány a Club-kávéházban.** Ma éjszaka 12 óra felé a Lipót-körúton levő Club-kávéházba beállított dr. Dénes Artur ügyvédjelölt *Wailland* László gyári úze mvezetővel és *Weisz* Gyula magánhivatalnokkal. A társaság már nagyon részeg volt és a kiszolgáló pinczéréktől sört kértek. A pinczér jelentette gazdájának, *Katona* Gyula kávésnak, hogy a részeg társaság italt kér. A kávé erre hozták ment és udvariasan felkérte őket, hogy távozzanak a kávéházból.

— **Sört kérekl!** — ordította Dénes ügyvédjelölt, majd felugrott, nekiment a kávésnak és jobbról balról felfofozta.

A kávéházi pinczerek gazdájuk segítségére mentek és több vendég közbelépéssel Dénest megfékezni akarták. Verekedés keletkezett és Dénes súlyos ütlegeket kapott. Bejött a főkapitányságra, ahol sérüléseiről látletet vettek fel. Megindult a vizsgálat.

— **A esődtömegnek esett főnyeremény.** Prágában a Cumpelik és Schneider nagy kézműáru-cég ellen a kereskedelmi törvényszék elrendelte a esődtöt. Letartózáskor az egyik dossierban egy sorsjegyet találtak, amelyről megállapították, hogy harmincezer korona nyereménnyel huzták ki. A nyeremény természetesen most szintén a esődtömeghez tartozik.

— **Meghiusult szerelmi dráma.** A Fehérvári-utca 10-ik számú ház előtt *Bánoki* Julia rendőri felügyelet alatt álló nő megleste barátját, *Breitner* János bérkocsist és többször rálőtt. A kocsis közibe esapott a lovának és elmenekült. A leányt a rendőrségre vitték, ahol sirva beszélte el, hogy a barátja elhagyta és ezért megunta az életét. Öngyilkos akart lenni, de előbb a szeretőjén akart boszút állani. *Letartóztatták.*

— **A bankár társa.** Jelentettük már, hogy a rendőrség letartóztatta *Krausz* Károly volt ezüdraszt, aki Amerikában a Republik Pua nevű városban bankirodát nyitott és az Amerikába kivándorolt magyaroktól tizenkétezer font sterlinget esalt ki és sikkasztott el. Most kiderült, hogy *Krausz* Károlynak ké büntársa volt. Az egyik *Pazekas* Géza volt bankhivatalnok, a másik *Semsei* Árpád volt eperjesi honvédfőhadnagy. *Farkas* Géza szintén visszaszökött Magyarországra és ma Kiskunhalason, ahol az anyósánál lakott, letartóztatták.

— **Czigánytemetés.** Kaposvárról jelentik: Ma impozáns részvétet mellektemették el *Szimplicziusz Barcza* József kaposvári czigányprimást, ki tegnap hatvanéves korában elhunyt. A temetésen sok ezer főnyi közönség jelent meg. A czigányprimást czigányzenekar hangjai mellett kísérték a temetőbe. *Szimplicziusz Barcza* Angliában, Franciaországban is járt, játszott az angli királyi udvarnál is.

— **Öngyilkos csendőr.** Székesfehérvárról jelentik: *Pajor* Imre próbacsendőr szolgálati útja közben Pázmánd községben ma délelőtt 10 órakor betört a község házában lévő őrszobába és ott társa szemeláttára föbelötte magát és nyomban meghalt. Tettének okát nem tudni.

— **Az ópiumszívó francia tengerészek.** Párisból jelentik: A hadiflotta tisztjei között uralkodó ópiumzavartól folytatott vizsgálatról a tengerészeti miniszter a touloni tengerészeti prefektustól sürgős jelentéscet kért és utasította, hogy ideiglenesen is minden lehető intézkedést tegyen meg a szenvedély leküzdésére.

— **A meggyanusított asszony öngyilkossága.** Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy megjelent a főkapitányságon *Macsi* Imre háziszolga és bejelentette, hogy április 23-án este, mikor hazament a munkából, *Izabella*-utca 96. számú lakásán a szobában mindent felforgatva talált és a vele közös háztartásban élő *Horváth* Jánosné öszekötözött kezekkel, lábakkal, betömött szájjal hevert a szoba közepén. Amikor megkérdezte, mi történt vele, az asszony elmondotta, hogy este hét óra tájban egy férfi rontott be a lakásba, őt megkötözte, azután pénzt követelt. Az asszony nem akarta megmondani, hol a pénz, de amikor a merénylő leszurással fenyegette, a szekrényre mutatott, amelyből a rabló ötvennyolcz koronát kivett, azután megezőkött. A rendőrségen megindult a nyomozás, amelynek során az asszonyt azzal gyanusították meg, hogy a rablás meséjét koholta. Az ügyben azonban tovább nyomoztak. Tegnap is detektiv járt *Horváth* nénél s amikor az eltávozott, *Horváth* né a szekrényben egy fogásra felakasztotta magát. Amikor *Macsi* estefelé hazatért, az asszonyt már holtan találta. Az asztalon két levél hevert. Az egyik *Macsi* Imrénék, a másik *Horváth* né leányának szólt. A *Macsi* hoz írott levélben az asszony azt írja, hogy azért lett öngyilkos, mert kételkedtek abban, hogy tényleg kirabolták.

— **A szerelmes adótiszt merénylete.** Alsó-Kubinnban szombat éjjel tizenegy óra tájban *Szokkna* Frigyes adóhivatali tisztviselő megjelent *Benyus* István kishisztéri vendéglősnél. *Szokkna* már régebben udvarolt a vendéglős *Zsófia* nevű leányának és most beszélgetés közben levelet nyujtott át neki. Miközben a leány a levelet olvasta, a tisztviselő *Browninggal* előbb a leányra, majd magára lőtt. Mind a kettő állapota halálos.

— **Kifosztott templom.** A békésmegyeri csendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy az ottani római katolikus templomot ismeretlen tettesek kifosztották, a szent holmikak magukkal vitték. Azt hiszik, hogy a betörők a fővárosba menekültek. A rendőrség erőlyesen nyomoz az ügyben.

— **Grasz összeesküvés.** A párisi Havasügynökség pétervári jelentése szerint ott nagy összeesküvésnek jöttek a nyomára, amely a czár élete ellen irányult. A rendőrség számos házkutatást tartott és eddig nyolczvan ferfit és nőt tartóztatott le az összeesküvésben való részvétel gyanúja alatt. Egy másik jelentés szerint a rendőrség állítólag egy egész bombaküldt fedezett fel. A hírrel kapcsolatban szombaton Párisban az a hír is elterjedt, hogy a czár meggyilkolák.

— **Halálos játék a fegyverrel.** Nagykanizsáról jelentik: *Kisapáti* községben *Sipos* Sándor 16 éves suhanc apja fegyverrel babrált. A fegyver elsült s a golyó *Sipos*nak a közelben játszó hatéves öccsét találta, aki rögtön meghalt.

— **Öngyilkos gimnazista.** Gyuláról jelentik: *Schmidt* Géza tizenkilenc éves budapesti gimnáziumi tanuló vasárnap szüleikhez Gyulára jött, ahol egyik karját amputálni kellett volna. A fiu elkésredésében mellbelötte magát és most haldoklik.

— **Végzetes szeszlopás.** Székesfehérvárról jelentik: *Anasztázia*-pusztáról több kocsis szeszt szállított a vasútra. A kocsisok utközben megdézsmáltak a szeszt és ittas állapotban azután összeverekedtek. *Gyurikó* Andrászt úgy fejbessujtották, hogy nyomban meghalt. A vizsgálat megindult.

— **Halálozás.** *Bezsán* József gyulai görkel. lelkész, életének 66-ik évében Gyulán meghalt. Az elhunyt lelkész városzerte nagy tiszteletnek örvendett és halála általános részvétet keltett. Temetése vasárnap délelőtt nagy egyházi pompával ment végbe.

Az aradi orth. zsidó hitközség főrabijja, *Szofer* Juda 42 éves korában hirtelen meghalt.

Ehrmann Leon vasárnap reggel hosszas betegség után 44 éves korában meghalt. Az elhunyt a magyar faparnak elismert elsőrangú vezető szakfőnöke volt. Szakutdása nemzetközi elismerésben részesült, úgy, hogy néhány évvel ezelőtt, midőn a francia kormány fenntartása alatt állami támogatással nagyszabású erdőkivászási vállalat létesült az afrikai francia gyarmatokban, *Ehrmann* kérték fel a vállalat szervezésére és beváltották a *Compagnie forestière de l'Afrique française* igazgatóságába. A megboldogultat özvegyén, *szül. Engel* Klotildon és egy 15 éves fián kívül nagyszámú rokonoság, ennek sorában dr. *Engel* Aurél fővárosi ügyvéd, a *Pesti Lloyd-társulat* főtitkára gyászolja.

Szabolcsky Lajos aradi ipartestületi alelnök vasárnap délben hirtelen meghalt. Ugyanabban az évben az özvegye, *Szabolcsky* Antalné, száz éves korában halt meg.

Dr. *Tátvay* Gergely nyug. megyei tb. főorvos, a gyógyszerész-egylet díszelőnöke, a kismárki ev. egyház és hezeum trösök tb. felügyelője, 80 éves korában *Kismárkon* meghalt.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az új Nemzeti Színház.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 28.

Az új Nemzeti színház terve körülbelül a megvalósulás stádiumához jutott. A pályázat, — mint köztudomású — nem járt teljes eredménnyel. Hogy eddig nem sikerült a kérdést véglegesen elintézni, annak a pályázati feltételek hibás következményei az okai.

A Nemzeti színház terv-pályázata alapján volt elhibázott.

A pályázat feltételei t. i. eleve megkötötték a művészek kezét, nem rájuk bízván a tervek részletes kidolgozását, hanem előre instruálván a pályázókat.

Ezzel szemben a pályázat nem határozta meg, hogy a Muzeum-köruton vagy a Rákóczi-uton akarja-e a főhomlokzatot és így merülhettek fel olyan fantasztikusan lehetetlen ideák, melyek a főhomlokzatot a két utca sarkára, tehát a kocsis és vilányos közlekedés legexponáltabb pontjára akarják helyezni.

A magyar színházak formái idáig leginkább a francia színházak prototípusainak feleltek meg. Ezzel szemben az összes pályázatok, csaknem kivétel nélkül a német típust kopirozták.

Ez magában véve nem lett volna hiba, de az ügyek vezetője, kik a megbízást feltétlenül az egyik favorizált építésznek akarták juttatni, ragaszkodtak a külföldi szakértők meghívásához. Ez alapján nem lett volna baj, de igenis hibás volt, hogy erre nem francia vagy angol, hanem német építésznek nevezték ki. *Dürfler Márton* és *Littmann Gyula* alapján véve igen nagy tudású és elismert építészek, de természetesen a német típusal szemben elfogultak és még kevésbé érzik, hogy mennyiben nem felel meg ez a típus a mi körülményeinknek. Így volt azután a szakértő rendszer, mely alapján véve jó és üdvös, nálunk káros intézkedés.

A legnagyobb panasz a Népszínház ellen, melyben a jelenleg a Nemzeti Színház székel az, hogy a túlságosan nagy földszinti nézőtér elnyomja az előadás finomságait és lehetetlenné teszi a finom társalgási darabok színrehozását. Ez volt a fő ok melylyel az új színház építését sürgették.

Most azonban nézzük meg, hogy ennek a követelményeknek mennyivel felelnek meg jobban az új tervek, mint a régi Népszínház. Beszéljenek a számok. A régi Népszínházban 1400 néző mellett 495 ember foglalt helyet a földszinten, míg a jury által legideálisabbnak tartott *Medgyasszay-féle* terv 1170 néző mellett 440 embert ültetett a földszintre. Az összes nézőhelyek tehát az új terv szerint 230-al apadnak ebből azonban csak 45 jut a földszintre. Tehát a terv szerint a földszinti nézőtér aránylag semmivel sem kisebb és az intimitást semmivel sem segíti elő, sőt túlságosan összehúzó formájával még barátságosabbá teszi.

Maguk a juristák is érezték, hogy ezek a megoldások nem vezetnek kellő eredményre. Ezért a négy első díjat nyert építész *Medgyasszay István*, *Bálint* és *Jámbor*, *Tóry* és *Pogány*, továbbá *Lajta Béla* között szűkebb pályázatot hirdettek.

Félig a közvélemény hatása alatt merült fel az intéző körökben az az ötlet, hogy el kell vetni az új építész tervét és vissza kell térni a *Keglevich-féle átépítési terv*hez.

Ezt a tervet 1897-ben *Kausser József* udvari tanácsos, ismert nevű műépítészünk, aki a Bazilika építésének befejezési munkálatait is végezte, gróf *Keglevich István* akkori intendáns megbízására készítette. Ez a terv mindössze másfél millió költséget irányoz elő és feltétlenül helyesen oldja meg egyelőre ezt a sokat vitatott kérdést.

Felkerestük Erzsébet-köruti irodájában *Kausser Józsefet*, hogy véleményét kikérjük ebben a sokat vitatott ügyben. *Kausser József* kérdéseinkre körülbelül a következőket mondotta:

— A *Keglevich-tervet* 1897-ben készítettem a gróf megbízásából. Mostanáig

állottak a székényemben, úgy, ahogy akkor félre tettem. Most hallok, vissza akarnak hozzá térni és ezt a tervet akarják megvalósítani. Engem természetesen még nem értesítettek a dologról.

— Alapjában véve nem csinálunk semmi különösebb átalakításokat. A régi Nemzeti Színházat akarom megtartani a maga meleg intimitásával. Ez a terv. A két bérház természetesen megmaradna. A színházon magán végeznénk csak átalakításokat. Elsősorban a két színházi udvar felét elvonva egy hosszú, kényelmes ruhatárat létesítenénk. A tervek szerint a színház háta mögött a Muzeum-körutól az *Eszterházy-utca*ig egy kis utcát nyitnánk, amelyre a színházból két vészkijárat vezetne ki. Ezenkívül építenék még egy nagy hátsó színpadot is, mely lehetővé tenné az előadás gyors előkészítését, továbbá az oldal-színpadokat is kiszélesítenék.

A bíráló bizottság különben ma délután ülést tartott, melyről a következő hivatalos tudósítást adta ki:

Az új nemzeti színházi tervek véleményezésére kiküldött bizottság műszaki tagjai: *Littmann Max*, *Dülfer Martin*, *Berczik Gyula*, *Kertész K. Róbert*, *alder Gyula* és *Vágó József* befejezték szakértői munkájukat, a tervekre vonatkozó véleményüket írásba foglalták és az egyhangulag hozott szakvéleményt ma délután az Iparművészeti Muzeumban tartott értekezleten dr. *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi miniszter elé terjesztették. A miniszter a szakbizottság jelentését tudomásul vette és kijelentette, hogy a tanulmányi tervek készítésére vonatkozó felhívásban kifejtettek szerint a továbbiakról való döntést magának tartja fenn. Egyben megköszönte a német bírálóbizottsági tagok szíves közreműködését. A tervek a *Beszéljő*-vóban a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet helyiségében a nagyközönség részére is megtekintés céljából ki fognak állíttatni, a tervekre vonatkozó szakértői véleményt pedig a vallás- és közoktatásügyi minisztérium hivatalos lapjának legközelebbi számában fogják közzéadni.

Ez a tudósítás, nem hogy megegyezik, de egyenesen megerősíti a *Keglevich-tervek*hez való visszatérést.

Az illetékes körök terve ma az, hogy a megvalósítással nem bíznak meg vállalkozót, hanem várnak, míg az összes állami építkezések reform tervét keresztül nem viszi a kereskedelmi minisztérium.

Az új reformterv szerint t. i. az összes központi műszaki hivatalokat a közel jövőben egyesíteni fogják *Berczik Árpád* miniszteri tanácsos vezetése alatt és ez a szervezet fogja keresztül vinni az összes állami építkezéseket.

Pünkösti Andor.

(*) **Népopera.** A Népoperában ma este a *Rigoletto* című szerepében lépett fel *Titta Ruffó*. Ez a szerepe nem új, már tavaly is énekelte, de jóllehet, tavaly is elsőrangú művészi munkát végzett, az idén azonban még mult évi alakítását is felülmúlta. Színészilleg teljesen kifogástalanul játszotta ezt a szerepet. Különös drámaisággal élezte ki a kritikus jeleneteket és mindig biztos fölényrel vezette az együttest. Hangja ez alkalommal megkapta azt a szerepet, melyben kellőleg érvényesül. Biztosan és fölényesen könnyedséggel küzdött meg az akadályokkal és minden szépséget visszautkróztatott. A herceg szerepét *Kurt Frigyes* énekelte. Nagy hangnnyal rendelkezik, de organumának karaktere meglehetősen kellemetlen. Az előadástól még feljegyezhetjük, hogy Bihar olaszul énekelte szerepét. A közönség ma is tombolva ünnepelte a nagynevű vendégművészt.

(*) **Bécsiek a Budapesti Színházban.** A *Josefstädter Theater* kitünő társulata vasárnap este ismét magyar darabot játszott *Drégely Gábor* „A szerencse fia” című komédiáját, amelyet német nyelven „*Der gutsitzende Frack*” névre kereszteltek. A főszerepben *Jarno József* remekelt. Mulatságos, burleszk és rokonszenves volt minden tulajdonság menten érzékítette meg a kissé fantasztikusan elgondolt alakot. Főként a harmadik felvonás végén produkált megkapóan művészettel. A közönség halálan, őszintén tapsolt ennek a nagyszerű jel-

lemszínésznek, aki a drámában épp úgy otthon van, mint a komikum terén. A sikerben méltó részét vetteki *Werbezik* asszony is, aki pompás komikának bizonyult. Kis szerepében is elragadóan kedves volt *Kaiser Grete*. Az epizód-figurák közül a legjobban tetszett *Neumann Richárd*. (ébl.)

(*) **Növendékhangverseny.** Jól sikerült hangversenyt rendezett vasárnap délelőtt a Lloyd Társulat dísztermében *Kada Jenő* zeneiskolája. *Kada Jenő*, *Turnai Frida*, *Rados Dezső* és *Sziráki Dóra* növendékei szerepeltek a műsoron és agyaránt részvételük a hallgatók lelkes tapsaira. A műsorból legjobban kiemelkedett a két *Brett* nővér. *Brett Margit* kellemes hangú, szimpatikus énekesnő, míg nővére, *Brett Dóra* jó készítésű zongorista. *Friedenthal Pista* már más hangversenyekről is régi ismerőse a közönségnek. *Technikája* erősen fejlett, felfogása érett és diszkrét. A többiek közül szedő *Jaczi* és *Margit*, *Stark Kitty*, *Greiner Lilly*, *Wollner Károly*, *Aczél Blanka*, *Péchy Ilonka*, *Ivonne Van Den Einde* és *Gyömrey Katica* emelkedtek ki jobban. *de Horz Stefán*, *Bodansky Richard*, *Kornis Ilonka*, *Birnfeld Imre*, *Cserhalmi Jolán*, *Huszár Ilona*, *Gábor Erzsébet*, *Fischmann Ilona*, *Biró Lillike* és *Scheininger Imre* is jó készítésű növendékek. A közönség úgy az előadókat, mint tanáraikat meleg elismerésben részesítette.

(*) **Vendégszereplés.** Az újpesti színházban tegnap a *Vasgyáros Claire* szerepében egy igen tehetséges, fiatal színész, *Egry Irén* mutatkozott be a publikumnak. A vendégművész, aki mindvégig az előadás előterében állott, kellemes megjelenésével és intelligens, művésziesen átgondolt játékával adott értéket ennek a nagy művésznő által agyonjátszott parádés szerepnek. A közönség sok tapsal honorálta *Egry Irén* játékát és szívesen tapsolt a többi szereplőknek is.

(*) **Betiltott előadás.** Pozsonyból jelenti, hogy *Blasel Pál*, a pozsonyi német színház igazgatója bejelentette a város pénzügyi bizottságának, hogy a berlini *Kleines Theater* személyzete május elsőjén előadja a pozsonyi színházban *Schnitzer Professor Bernhardi* című Ausztriában a cenzura által betiltott darabját egyenesen ez alkalomra Bécsből leránduló vendége számára. A színházi bizottság mai ülésében kimondotta, hogy a bejelentést nem veszi tudomásul, mert a pozsonyi városi színház a pozsonyi közönség igényeit hivatott kielégíteni és nem engedheti meg, hogy bécsi zártkörű társaságok részére rendezzenek abban előadást.

(*) **Baleset a főpróbán.** Véletlenül eredő és könnyen végzetessé válható baleset történt szombaton délfel a Király-színházban a „*János vitéz*” házi főpróbáján. A második felvonásban *Fedák Sári*, mint ismeretes, egy magyar zászlót tartva a kezében, rohan be a színpadra. Ennél a jelenetnél *Stoll Károly*, a színház főrendezője, aki a színpadon állva vezette a próbát, megállította az előadást és figyelmeztette *Fedákot*, hogy a zászlót egy kissé magasabbra irányítsa. *Fedák Sári* szó nélkül visszament és megismételte a jelenetet, a rendezői utasítás szerint most már magasabbra irányítva a zászló végét. *Stoll Károly* éppen szembefordulva állott a háttérnek, ahonnan *Fedák Sári* erős futással jött és a magasabbra tartott zászló hegyes érczvége egyenesen nekiszaladt a főrendező fejének, éles és mély sebet hasítva rajta. *Stoll Károlyt* egyszerre elborította a vér, *Fedák Sári* pedig az ijedségtől elajult. A főpróba szereplői közt pánik keletkezett. *Fedák Sári* öltözőjébe vitték és ott felloccsolták, *Stoll Károly* sebet pedig a gyorsan előhívott mentők kötözték be. *Stoll Károly* már jobban van és ismét szorgalmasan folynak a próbák a „*János vitéz*”-ből.

(*) **A kultuszminiszter az Iparművészeti Muzeumban.** *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délután négy órakor meglátogatta az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum gyűjteményeit. A tisztikar élén *Radács Jenő* miniszteri tanácsos, a Muzeum igazgatója fogadta a minisztert, aki ez alkalommal első ízben jelent meg az Iparművészeti Muzeumban.

(*) **Béke a Képzőművészeti Muzeumban.** A Magyar Képzőművészeti Társulat tegnap tartotta meg közgyűlését, amely főleg az alapszabályok módosítása és a választások megejtése folytán érdekes. *Zólyomi Wagner* igazgató kifejté, hogy az alapszabályok egyes pontjai alkalmazásuk módja közt nincs összhang. A közgyűlés az alapszabályok módosítását általánosságban elfogadja. *Kacsiány* azt indítványozta hogy a művészi zsűritagokra külön-külön szavazzanak a művészeti

szakosztályok, mert különben a festők nagy számarányukkal akarattal a szobrász- és építész-tagok megválasztásánál is keresztülvihetik annál inkább, mert a szobrászok és építészek rendszerint nem jelennek meg a választásokon. Az indítványhoz Jendrassik Jenő, Róna József, Telcs Ede, Déry Béla, Keményffy Jenő és Uherbach Jenő művészek szoltak hozzá. A vita során állást foglaltak az indítvány mellett és ellen is, végül pedig báró Forster elnök szavazás alá bocsátotta azt a kérdést. Százhuszonkilenc szavazó közül Kacziány indítványa mellett 58-an szavaztak s így a választmány javaslata lett határozottá. Ezután a választásokra került a sor. Báró Forster Gyula alelnök négyszáz szavazattal alelnökké, Bárczy Istvánt, báró Forster Gyulát, Glück Frigyeszt, Rudnyánszky Bélát, Szmrecsányi Miklóst, K. Lipthay Kornélt, Kammerer Ernőt és gróf Andrássy Gézát nem-művész választmányi tagokká, feltételeken választmányi nem-művészi tagokká: Lányi Leót, Ormódy Vilmost, Walder Gyulát, gróf Dessozffy Aurélt, Zólyomi Wagner Ödönt és Egger Gyulát, a választmány művésztageivá pedig Szinyei-Merse Pál, Benczur Gyula, Mérő István, Bosznai István, Innocent Ferencz festőket, Zala György szobrászt, Lechner Ödön és Vágó József építészeket, feltételeken választmányi művésztageikká Udvary Géza s Dobay Székely Andor festőket, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Gárdos Aladár, Lányi Dezső szobrászokat, valamint Hilksich Rezső építész választotta meg a közgyűlés.

(*) Színházak híre. Az Operaház kiváló vendégművésze, Langaard Borghild holnap, kedden buszik a budapesti közönségtől, amelynek hosszú vendégjátéka során oly sok élvezetes estét szerzett kiváló alakításával. Ez alkalommal egyik legpoétikusabb szerepében, a „Lohengrin” Elzájában lép föl. Szombaton két egyfelvonásos dalművet mutat be az Operaház: a „Tékozló fiú” Debussytól, „Báthory Erzsébet”-et Szeghő Sándortól és egy balletet Mozartól, az „Ámor játéka”-t. Vasárnap kezdi meg vendégfellépését Lazaro Hippolit, a spanyol tenorista, „Rigolotto” hercegeiben.

A Népközpárt hangversenyeinek sorában kedden oratórium-estét rendez a fővárosi énekarnak közreműködésével. Bossi Henrik gyönyörű kantátéját, az „Énekek énekét” adják elő. A fővárosi tisztviselők és tanácsosok sorából alakult 150 tagú énekkart és a kísérőet plántó néppoperei zenekart Szojanovits Jenő vezényli.

A Vigaszínház legközelebbi újdonsága, a „Strájkoló golyó” című énekes bohózat, amelyet Heltai Jenő alkalmazott magyar színpad és amelyet szombaton adnak először. A következő szereposztásban kerül bemutatásra: Tatár bácsi — Tapolczay Dezső, Mál, a felesége — Haraszthy Hermán, Zsuzsi a leányka — Lenkeffy Ilonka, Nagy Péter — Tanay Frigyes, Nagy Kristóf — Sarkadi Aladár, Lenke, színésznő — Németh Juliska, Dickson kapitány — Vendrey Ferencz, Kertész — Bárdi Ödön, Pista — Győző Lajos, Inas — Bogó Zsigmond. Holnap, kedden, a Vigaszínházban a „Mumus”-t, Gavault Paul vígjátékát ismétlik.

A Király-színházban Kálmán Imre gyönyörű zenéjű operettje, a „Czigányprímás” pénteken, május 2-án éri el a századik előadás jubileumát. A kitűnő operett a jubiléris előadáson kívül is minden este színpadon kerül feladásra. A főszerepekben: Sárdi Sárival, Palmái Ilával, Perczel Sárival, Nyáráival, Rátkaival, Borossal, Latabárral, Nádorral és Hajnalival. A főszerepekben: Szerdán és esültörtéket Borbély Lili, a debreczeni színház primadonnája fog a darabban felkenni.

A Magyar Színházban még két előadást tart a Kleines Theater együttese. Holnap, kedden Andrejev Leonid nagyhatású darabját, a „Studentenliebe”-t játsszák, amelyben a legkiválóbb erők vesznek részt. A Magyar Színház ensembleje még holnap, kedden játszik Budán. Előadják Molnár Ferencz „Farkas”-át ugyanazzal a szereplőkkel, akik kreálták. Csütörtökön kezdve a Magyar Színházban az „Isteni szikra”-val folytatják előadásukat.

A Budapesti Színházban már megkezdtek a próbákat Hervay Frigyesnek „Samuka” című új négyfelvonásos énekes bohózatából. Az igazgatóság a rendkívül kaczagtató újdonságot a Josefstaedter Theater vendégjátéka után hozza színre.

Az Urániában S. Chiba tokiói szerkesztő, aki már két ízben tartott előadást, május 5-én tartja meg harmadik felolvasó-estélyét, amikor is a japánok lelki életéről, a japán színházakról és színművészetéről fog beszélni. Előadását színes állóképekkel és egy speciális megfigyeléssel illusztrálja, amely utóbbi a leghíresebb japán drámáiról, Chika Matsu „Az asszony táncruhája” ezimen valódi japán drámáját mutatja be.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Az Akadémia közgyűlése. A Magyar Tudományos Akadémia tegnap délelőtt hetvenharmadik évi ünnepesi közgyűlést tartotta. Ezt a közgyűlést báró Eötvös József emlékeztetének szentelte a tudományos intézet. A jelen voltak között ott voltak Balogh Jenő és Jankovich Béla miniszterek, gróf Széchenyi Béla koronaőr, Plósz Sándor, Wlassics Gyula, Zsilinszky Mihály, gróf Teleki Géza, Bárczy István polgármester, Fröhlich Izidor, Concha Győző, Alexander Bernát, Entz Géza, Szily Kálmán, Krenner József, Beöthy Zsolt, Rados Gusztáv, Hossay Lajos egyetemi tanárok, Berczik Árpád és még igen sokan, ott volt Eötvös József fia, báró

Eötvös Lóránt és ott voltak Eötvös unokái: Návay Lajos és báró Inkegy József. Berzeviczy Albert hosszabb elnöki beszédben kegyeletes szavakkal adózott Eötvösnek a kulturpolitikusként. A magyar nemzeti kultúra jövője attól függ — úgy mond — vajjon Eötvösnek ez a szelleme, életének legmaradandóbb becsü hagyománya, fogja-e közoktatásügyünk vezetőit mindig áthatni. Utána Heinrich Gusztáv főtitkár ismertette Eötvösnek, mint az Akadémia titkárának gazdag munkásságát. Hegedűs István ünnepi emlékvessét szavaltta el, majd Kozma Andor a nagy Eötvös-tanulmányát olvasta föl. Ezután az akadémikusok díszelőre gyűltek össze a Kontinentálban.

* Nemzetközi kiadói kongresszus Budapesten. A könyv és zeneműkiadó budapesti nemzetközi kongresszusa, mint már jeleztük, június 1-én kezdődik. A rendező-bizottság, amely a magyar kiadóság legelőkelőbb vezérfeleiből alakult, gazdag és változatos programot állított össze. A magyarok közül Giesswein Sándor országgyűlési képviselő, kanonok és Wiesner Jakk; a Singer és Wolfner-cég elnöke tartanak előadást. A hivatalos lakomán, amelyet a Vigadó nagytermében rendeznek, a külföldi és magyar kiadókon kívül a kormány képviselői és a magyar irodalmi és tudományos világ színe-java is részt vesz. Diszlocadás is lesz a Operában, továbbá kirándulás Visegrádra és Gizella-telepre stb. A külföldi kiadók között rendkívüli érdeklődés mutatkozik a budapesti kongresszus iránt. A kongresszus egyik legértékesebb és legfontosabb eredménye az lesz, hogy Magyarország a szerzői és kiadói jog védelmére létesített úgynevezett „Berni egyezmény”-hez csatlakozni fog.

* Bloch Iván előadásai. Bloch Iván berlini orvos, a szexuális élet jelenségeinek ismert kutatója, május 3-án, szombaton és 4-én, vasárnap este hét órakor a szabadgondolkodás magyarországi egyesületének és a Galilei-Körnek meghívására előadást tart a Pesti Lloyd-Társulat (V., Mária Valéria-utca 12. sz.) dísztermében. Jegyek 4, 3, 2 és 1 koronáért válthatók a Szabadgondolat kiadóhivatalában (Széchenyi-utca 10. sz.), a Galilei-Körben (Anker-köz 4. sz.).

* A Vigyázó-pályázat eredménye. A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtt közgyűlést tartott, hogy döntson a háromszáz koronás Vigyázó Sándor-féle lírai verspályázat fölött. A beérkezett százhuszonnyolc pályamunka közül a bírálók az „Örök tűz” címűnek ítélte oda a pályadíjat. A jelítség levél felbontása után kitént, hogy a nyertes mű szerzője: Rudnyánszky Gyula.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Az újvidéki repülőnapok. Pünkösdkor az újvidéki repülőnapoknak külön érdekességet kölcsönöz az, hogy az alkalommal szerepel első ízben nyilvánosan az osztrák-magyar hadsereg légi flottája, hadi pilótáink csaknem valamennyien bejelentették már részvételüket a repülőversenyen. A repülés programja a következő: 1. Egy monoplánnak 50 méter magasságra való fölemelkedése. 2. Egy biplánnak ugyanolyan magasra való fölrepülése. 3. Pilóta-vizsga monoplánon. 4. Egy biplán 1000 méterre emelkedik, innen részben zuhanó-, részben siklórepüléssel leereszkedik. 5. Két monoplán 1000 méter magasra repül. Minden kétszáz méter emelkedést lövéssel jelez az aeroplán. 6. Két monoplán távrepülése 200 méternyi magasságban a 20 kilométernyira fekvő Temerin községbe és vissza. 7. Egy biplán magassági repülése 1700 méternyre, ugyanakkor egy monoplán 1000 méternyre repül. A biplán csigavonalban, a monoplán pedig siklórepülésben száll le. 8. Versenyen résztvevő összes repülőgépek rajvonalban való repülése. 9. Virágkorzó a magasban. A versenyen a következő tábori pilóták vesznek részt: Uselac Emil azeredesi, a repülő osztály parancsnoka, aki a napokban Bécsből három óra alatt repült Újvidékre, Petrőczy István százados, Wihelm, Banfield, Bernát, Schonowszky és Schär főhadnagyok, Lassik, Király és Losonczy hadnagyok.

© Az „Ize” léghajó katasztrófája. Ma rémes letele bukkanat Witzenhauzen-nél az Almerőde erdőben. A múlt héten Kasszelen fölszállt és azóta eltűnt Ize nevű léghajót teljesen eléve megtalálták. Weyland századon, a ballon vezetőjének holtteste ugyanott fektet.

© Távrepülés Páris—Berlin között. Duisburgból táviratozzák: Audemars aviatikus, aki ma reggel Párisban felszállt, hogy Berlinbe és onnan Varsóba repüljön, délelőtt fél 11-kor a Mühlheim-Duisburgi lovaregylet versenyterén leszállt. Az aviatikus igazolta magát a hatóságok előtt és délután 1 órakor folytatta repülését. — Hennegauból táviratozzák: Audemars aviatikus ma 6 órakor odaérkezett. Az aviatikus elerítette berlini és varsói utja tervét és leszerelteti készülékét.

FŐVÁROS

(*) A Népszínház vagyona. Három esztendője annak, hogy a Népszínház becsukta kapuit, művészi személyzete elszéledt és a komoly színházat a Nemzeti Színház céljaira bérelte ki. A Népszínház ügyét tudvalevőleg a főváros külön népszínházi bizottsága intézte, de amióta a színház feltet a Nemzeti Színház rendelkezik, azóta a népszínházi bizottság egyszer egy esztendőben ül csak össze, hogy a népszínházi alap vagyonállományát felülvizsgálja. Az elmúlt évi zárszámadásokat ma tárgyalta a Népszínházi bizottság Bárczy István főpolgármester elnöklésével és megállapította, hogy a népszínházi alapnak az elmúlt évben 131.201 korona bevétele volt 94.430 korona kiadással szemben, vagyis 36.770 korona megtakarítás jelentkezik, amelyet a községi alaphoz csatoltak. A népszínházi alap vagyonmérlege a következő: vagyon 3.366.170 korona, a teher 1.185.245 korona, tiszta vagyon tehát 2.180.925 korona, vagyis 47.277 koronával több, mint amennyi az 1911. év végén volt. A bizottság elhatározta, hogy a zárszámadásokat a tanács útján a törvényhatósági bizottság ülésére terjeszti jóváhagyás végett, épp úgy mint az 1913. évi költségvetési előirányzatot is. A költségvetési előirányzat szerint a jövő évben a kiadások 88.589 koronát, a bevételek 128.099 koronát fognak kitenni, vagyis 39.420 korona felesleg mutatkozik. A bizottság az elnök indítványára az elmúlt évben elhunyt Evva Lajos volt népszínházi igazgató, Kléb István székesfőváros díszpolgára és a budapesti Népszínház egyik megalapítója és végül Morssányi Károly dr. a bizottság régi tagjának elhunyt alkalmából jegyzőkönyvi részvétét fejezte ki és jóváhagyólag vette tudomásul, hogy az elhunytak ravatalára a bizottság koszorút helyezett.

(*) A Közuti Vasút erzsébetfalvai vonala. A Budapesti közuti vaspálya társaság, mint ismert, 11-es Óbuda—közvágóhídi relációját már régebbi idő óta egészen Erzsébetfalvaig járatja. Ebből kifolyólag a társaság és a főváros között konfliktus is támadt, amelynek során a társaságot a főváros megbírságolta. Időközben a budapesti közuti vaspálya társaság a kérelemmel fordult a tanácshoz és a kereskedelmi miniszterhez, hogy vele az erzsébetfalvai közvetlen forgalom ügyében a tárgyalásokat indítsák meg. A tanács a kérelem folytán értesítette a közuti vaspálya társaságot, hogy hajlandó vele a vagyonjogi kérdés rendezésére nézve, ami az erzsébetfalvai közvetlen forgalom berendezésével és fenntartásával kapcsolatban áll, tárgyalásba bocsátkozni. A tanács azonban a tárgyalások megindításának nélkülözhetetlen előfeltételül tekintve a vaspályatársaság és a budapesti helyierdekű vasutak részvénytársasága között az erzsébetfalvai közvetlen forgalom tárgyában létrejött megállapodás bemutatását. Ehhez képest felhívta a tanács a budapesti közuti vaspálya társaságot, hogy ezt a megállapodást bizonyos záros határidőn belül mutassa be.

(*) A vásárcsarnokok pénztári vizsgálata. A vásárcsarnokokról szóló szabályrendelet feljogosítja a vásárcsarnokokban kirendelt számvevősegi vezetőket, hogy váratlan időben pénztári vizsgálatot foganatosíthasson. Minthogy a pénztárak hatósági vizsgálatainál követendő eljárásra vonatkozólag a közgyűlés 1908-ban megállapított szabályutastítás a pénztárak hatósági vizsgálatainál a szabályutastítás életbeléptetése előtt fennállott szabályokat hatályon kívül helyezte, az a kérdés merült föl, hogy a hatályon kívül való helyezés a vásárcsarnokok belső pénztári vizsgálataira is vonatkozhat-e? Ebben az ügyben Szimely Árpád főszámvevő előterjesztést tett a tanácsnak, amely megállapította, hogy a szabályrendeletnek azt a részét, amely a vásárcsarnokokhoz kirendelt számvevősegi vezetőket, pénztárvizsgálói jogosultságát tárgyalja, nem érinti.

(*) Uj villamosvonal. A Budapesti Villamos városi vasut r. t. a Hungária-köruton a Kőbányai-utól a Tomcsányi-utcaig új vilamos vasuti vonalat akar építeni és a sertésközvágóhídnál egy végállomást tervez. Ezeknek a létesítményeknek közigazgatási bejárását a miniszter annak idején április 22-re tűzte ki. A miniszter időközben értesítette a fővárost, hogy a közigazgatási bejárást május 3-ra halasztotta el.

(Az igazoló választmány ülése. Az igazoló választmány ma délután Kunz Jenő dr. elnöklésével tartotta újjáalakítása óta első ülését. A választmány helyettes elnökévé egyhangulag Hűvös József választották meg. A napirend tárgya, amelyet Csapár József dr. főjegyző ismertett, a legtöbb adót fizetők 1913. évi névjegyzékének kiigazítása volt.

EGYESÜLETEK

(—) A Nőtisztviselők Országos Egyesülete vasárnap délután tartotta meg XV. rendes közgyűlését az egyesület V. Vigadó-tér 3 alatti saját helyiségében. Gergely Janka egyesületi elnök megnyitja után a jelentését Wilhelm Szidónia titkár terjesztette elő. Az egyesület alkalmazásában levő tisztviselők számára továbbképző esti kereskedelmi tanfolyamokat tart fenn, egészségük javítása érdekében pedig torna és tennisz-soportokat szervez és rendszeresen rendez kirándulásokat. Üdültelepet is tart fenn a Szepességben, ahol az egyesület tagjai igen kedvező feltételek mellett tölthetik el nyári szabadságukat. A közgyűlés a titkári jelentést és a számadásokat tudomásul vette és a felmentvényt az egyesület vezetőségének egyhangulag megszavazta. Este népes vacsorára gyűltek össze az egyesület tagjai, a szép, tágas egyesületi helyiségben.

(—) Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület vasárnap tartotta negyedik évi rendes közgyűlését báró Daniél Ernő elnöke alatt. Gerő Nándor ügyvezető titkár az egyesület örven-detes haladásáról, dr. Temesváry Rezső igazgató-főorvos az egyesület új csecsemővédelmi akció-járól tett jelentést. Dr. Machup Henrik pénztáros jelentése, mint az 1913 évi költségelirányzat és a felmentvény megadása után kiegészítették az igazgató-tanácsot. Végül köszönetet szavaztak a főorvosoknak, a tisztikar tagjainak, a hölgybizottság elnököinek és tagjainak, valamint a sajtónak hatékony támogatásáért.

(—) Az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíj-intézet ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését az ügyvédi kamara székházának dísztermében, dr. Somogyi Miksa helyettes elnök elnöke alatt. A választás megejtetve, a közgyűlés egyhangulag dr. Pap József ügyvédet, a budapesti ügyvédi kamara elnökhelyettesét, választotta meg az országos gyám- és nyugdíjintézet elnökévé. Dr. Pap József elnök székfoglalója után az igazgatóság jelentését tárgyalta a közgyűlés. A közgyűlés az igazgatóság jelentését változatlanul elfogadta. Ugyancsak elfogadta a felülvizsgáló-bizottság jelentését is. Miután a közgyűlés a múlt évi számadásokat, valamint az 1913. évi költségvetést és a kezelési pótlékokat elfogadta.

(—) A Zion Önszegélyző és Jótékonyági Egylet vasárnap tartotta hatvanharmadik közgyűlését, amelyen az elnöki tisztet Kohn Arnold igazgató látta el. Az évi jelentés, a mérleg és a számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása után a közgyűlés az egylet kezelésének a felmentvényt egyhangulag megadta.

(—) A József kir. herceg szanatórium-egyesület a mai napon alakította meg a IX. kerületi fiókját Blazsejovszky Károlyné szervezésében és elnöklése mellett. Az alakuló ülés délután öt órakor volt az iparmúzeum dísztermében s megjelentek azon dr. Lukács György v. b. t. t. egyesületi elnök, Pándy Horváth Zsigmond alelnök, Pakots József főtitkár, dr. Tomor Ernő főorvos az egyesület képviselőjében, Bárczy István dr. polgármester Budapest székesfőváros képviselőjében. Az ülés megnyitása után Lukács György központi elnök vázolta a létesítendő fiók feladatait, azután megtörtént a megalakulás. A tisztikar és választmány tagjainak megválasztása után Kadiosgalvi Török Mihályné titkár felolvasta az egyesület alapszabályait. A közgyűlés lefolyása rendkívül lelkes volt és általános örömet keltett, hogy Bárczy István dr. polgármester személyes megjelenésével dokumentálta a ferencvárosi mozgalom iránti meleg érdeklődését.

TÖRVÉNYSZÉK

Az Ügyvédi Kamara közgyűlése,

— Ügyvédek a kormány és az ügyvédjelöltek ellen. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 28.

A Budapesti Ügyvédi Kamara vasárnap délelőtt tartotta meg saját dísztermében ez évi rendes közgyűlését, melynek két pontja: a választójogi kérdés és az ügyvédjelöltek átmeneti intézkedések igen élénk vitát idézett elő.

A közgyűlésre az ügyvédtagok csaknem teljes számban vonultak fel és szokatlanul nagy tömegben jelentek meg az ügyvédjelöltek is. Az utóbbiak a karzatokat teljesen megszállva és nagy érdeklődéssel hallgatták a Kamara állásfoglalását.

Dr. Brüll Ignác kamarai elnök elnöki megnyitójában utalt arra a jelenségre, hogy az ügyvédség szabadegyesületekben, értekezleteken és a szakajtó útján is jelentős tevékenységet fejtett ki. Sokat foglalkozta az ügyvédi rendtartás tervezetével, amelyet az igazságügyminiszter küldött meg. Ennek megvitatására albizottságot küldtek ki.

Benedek János, a kamara titkára, a kamara működéséről szóló választmányi jelentést mutatta be. A jelentés három részre oszlik. Az első rész az ügyvédséggel, a második rész a jogszolgáltatás kérdéseivel, a harmadik rész pedig a kodifikációval foglalkozik. A kamarában a pártpolitika ki van zárva — mondja a jelentés. Ha még oly exponált politikus kerül is valamely vezető-állásba, el kell némulnia a pártbernek. De azért a kamara joggal emelhet fel tiltakozó szavát a törvényalkotás gonosz hamarsága, a közszabadságok mai kezelése ellen. Az igazságszolgáltatás khatásait magasabb szempontokból kell bírálni. A törvénytelenséget nem a szuronyok erején, hanem a jogtisztelenség alapján, amelyet az alkotmány biztosít. Az ügyvédség gazdasági érdekeiben is közelről érinti az általános politika és különösen az a része, amely új alakulásokat teremt. Ilyen az általános választójogi is, melyre nézve követelni kell annak az oktrojszerű törvénynek revidálását, mert békés megnyugvást csak az általános egyenlő és titkos választójogtól remélhet az ország.

A titkár jelentését nagy tetszéssel fogadták és zajos, perczekig tartó lelkes tapsal honorálták.

Dr. Kéglly János, Bnyiczky Gábor felszólalása után az évi jelentés részleteit tárgyalták. Az ügyvédképzés tételénél dr. Urbach Lajos határozati javaslatot nyújtott be s indítványozta, hogy a kamara az elnökség állásfoglalásával szemben fejezze ki rokonszenvét az ügyvédjelöltek által kért átmeneti idő meghosszabbítása mellett. Az indítvány ellen dr. Lévy Béla szólalt fel.

Majd dr. Vázsonyi Vilmos hangzott, hogy a kérdésnek az ügyvédjelöltek szempontjából súlyos jelentősége van, de az ügyvédi kar szempontjából sem tud az átmeneti idő kérdésének nagy jelentőséget tulajdonítani. Az ügyvédképzés szempontjából ennek az alakulásnak csak egy pontja van, amely figyelembe jöhet — ugymond — és ez a gyakorlatnak a doktorátustól való elszámítása. De hogy az ügyvédhelyettesi intézmény mivel mozdítja elő a gyakorlati intézményt, azt nem tudja megérteni. A kérdésnek az ügyvédképzés szempontjából nincsen jelentősége. Ha a kérdés a kamarában megfordul, tárgyalják azt a legnagyobb szeretettel. Közvetítő indítványt terjesztett elő, amely szerint a közgyűlés a jelentés idevonatkozó részének kihagyása mellett hívja fel a választmányt, hogy az ügyvédjelöltek kérdésének figyelembevétele, komoly mérlegelése és méltánylása mellett hozzon megfelelő újabb határozatot és ehhez képest tegyen újabb intézkedést.

Dr. Besnyő Béla és dr. Déry Géza felszólalása után az előadó és dr. Vázsonyi Vilmos szólalt fel újból, mire az elnök elrendelte a szavazást. Miután a névszerinti szavazásra indítvány adatott be, a szavazás névszerint folyt le.

A teremben nagy izgatottság uralkodott az ügyvédjelöltek körében. Délután háromnegyed három óráig folyt a szavazás, ennek eredménye az lett, hogy a választmány javaslata mellett hetvenegyen, ellene pedig hatvankilencen szavaztak, így tehát a jelöltek kérelmét két részlettséggel elvetették.

Dr. Brüll Ignác elnök a közgyűlés folytatását hétfő délután hat órára halasztotta el.

Ma este hat órakor folytatta a budapesti ügyvédi kamara tegnap megkezdett közgyűlését dr. Brüll Ignác elnöklésével.

A fegyelmi ügyek tételénél dr. Hampel József azt indítványozta, hogy a kamara fokozottabb

mérvben kísérje figyelemmel azokat a bírálókat, amelyek tagjairól a napi- és a szakajtóban elhangzanak.

Dr. Baracs Marczel kijelenti, hogy mint a múltban, úgy a jövőben sem fog soha keleti vádakkal meg nem indokolt panaszokra eljárást indítani. Az indítvány elutasítását kérte. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elvetette.

Dr. Cserba Dezső indítványozta, hogy a kamara a nyári, július 1-től augusztus 15-ig tartó elsőbírósági törvényszünetnek törvényhozási rendezését kívánja, továbbá, hogy a segédszemélyzete továbbképzése érdekében a bírósági jegyzői karnak az ugynevezett blankettamunkák alól való részleges mentesítését óhajtja. A közgyűlés az indítványt a kamara választmányához utasította.

Felszólaltak még dr. Urbach Lajos, dr. Pálkay Béla és dr. Kepes Bernát.

Dr. Hampel József szólalt fel az évi jelentésnek a boszniai jogsegélyről szóló fejezeténél. Ezzel az évi jelentést a közgyűlés teljes egészében elfogadta. A közgyűlés dr. Benedek János titkár előadása alapján hozzájárult ahhoz, hogy a kamarának 25 év óta hű, buzgó szolgájának, Lombár Jánosnak nyugdíjba menése esetén évi 1200 korona járadékot engedélyez, halála esetén özvegye évi 600 korona segély élvez. Dr. Gyöngyösi József előadása alapján a közgyűlés 14 kamarai tagnak nyugdíjhátralékát elengedte. Dr. Zsigmondi Jenő a számvizsgáló-bizottság elnöke, terjesztette elő ezután a bizottság jelentését, amelyet a közgyűlés tudomásul vett. Számvizsgálóknak megválasztották: dr. Zsigmondy Jenőt, Balogh L. Sándort, Rose Henriket, Melzer Istvánt és Árdó Alfrédet. Dr. Popper Tódor pénztárnok által előterjesztett számadásokat és a jövő évi költségelirányzatot a közgyűlés tudomásul veszi.

Ezzel a napirend ki lévén merítve, az elnök a közgyűlést háromnegyed 4-kor berekesztette.

§ A fiuemi gyorsvonat katasztrófája. Az ogulini királyi törvényszék május közepén tartja meg tárgyalását a Generalskiztot és Tounj között történt vasuti szerencsétlenség okozóinak, Tunbász Jenő állomásfelügyelőnek és Visnics Ilja vasuti őrnök bűnügyében. Rill vizsgálóbíró már befejezte a vizsgálatot és a királyi ügyész is elkészítette vádiratát.

§ Drága bókverssek. Szegedről jelentik: Deffert Ferencz náköfalvi vagyonos sváb gazdálkodó az „Unser Blatt“ nagybecskereki hetilapban Holzinger Lajos községi jegyzőről „Újévi üdvözlőt“ cziművel tréfás verset írt, azt ajánlva a jegyzőnek, hogy a jövő évben ne hazudjon oly sokat, mint az elmúlt esztendőben. A jegyző sajtópört indított a sértő közönytért. A szegedi esküdttörvényszék ma tárgyalta az ügyet. Deffert bizonyítani akart, amit a bíróság közérdekből el is rendelt. A bizonyítás azonban nem sikerült, mire a bíróság a vádlottat hivatalból üldözendő becsületsértés czimén tizen-négy napi fogházra és hatvan korona pénzbüntetésre ítélte.

§ A feleséggyilkos szabadrábon. Bécsből táviratozzák: Geiger Leó magyar származású bank-hivatalnok ügyében beszüntették a bünvádi eljárást, mert a törvényszéki elmeorvosok beszámíthatatlannak találták Geigert, aki feleségét agyonlötte, mivel azonban nem közveszélyes, ma szabadrábra helyezték.

§ Pallós és Rónai. A büntetőtörvényszék dr. Dusárdy bíró elnöke alatt ítélező tanácsa ma folytatta Pallós (Pollák) Jenő és Rónai (Reichinger) Gyula kereskedőnek, a Pallós és Rónai cég volt tulajdonosainak, család bukási és harmadéknégyrendbeli magánokirathamisítási bűnügyében az április hó 8-án felbeszakított főtárgyalását. A mai napon a bíróság több tanút hallgatott ki. A bizonyítási eljárás ezzel véget ért, s holnap délelőtt a védők terjesztik elő a védelmet.

§ Bravura védője. Dr. Takács Aurél vizsgálóbíró megkereste a budapesti ügyvédi kamarát, hogy a kémkedés gyanúja miatt letartóztatott Bravura Miklósnak, ki az ügyészség foglya, rendeljen ki védőt. Az ügyvédi kamara eleget tett a vizsgálóbíró felhívásának és a védői tiszttel dr. Sömjen Géza ügyvédet, a francia konzultus tolmácsát bízta meg. Sélley királyi ügyész engedelmével a védő holnap fog először beszélni Bravurával.

Nyiltter.

Erővában készítőikért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Lakások József-körut 66

Madách-utca 38, Garay-tér 14, Ilka-utca 20, Csengeri-utca 7 és 82. — **Bolt-helyiségek:** József-körut 66, Csengeri-utca 82. — **Pinceműhelyek:** Ilka-utca 20, Csengeri-utca 7.

Jogszigorlók! A határ 1913 október 31.
Ügyvédre készülők! A határ 1913 október 31.
Ha tisztességesen biztos sikerrel akar elkészülni
alapvizsgára, szigorlatra,
bírói és ügyvédi vizsgára,
keresse fel azonnal
Dr. ERŐS VILMOS jogi szemel-
náriumát
IV., Sütő-utca 6. Telefon 118—57.
Prospektus! Jogászotthon!
Bennlakóknak kitűnő ellátás.

Lakások Rákóczi-ut 51.

ujjonnan épülő házban, melyek üzleti célokra is alkalmasak, mint divatszalon, pensio, iroda. Üzlet-helyiségek portállal, ugyszintén műhelyek kiadók. Bővebbet a helyszínén vagy telefon 101-63 és 44-62.

SPORT:

A Derbykísérleti verseny.

— *Budapesti ügetőversenyek: hetedik és nyolcadik nap.* —

A BÜVE tegnap ismét rekordprogramot állított össze s mi sem természetesebb, hogy ennek megfelelően a látogatottság is nagyméretű volt. Nemesak a tribünökön nem volt egy talpalattnyi hely, hanem a páholyok is zsúfolva voltak, a nézőtérén pedig ember-ember hátán tolongott.

A *Derbykísérleti verseny*-ben csak öt ló indult, mert *Ibikus* ellen nem akartak lovat indítani. A start elég jól sikerült és csak *Lógós* vezetett egy pár kocsihosszat az indításnál, de az egyik rossz oldala a *Lec-Simmons*-ménnek, hogy igen lassan tud kezdeni. Ellenben *Ibikus* nagy lépésekkel igyekezett az élre s már az első rövid oldal után ő kalauzolt *Kaethe* előtt, de az utóbbit mihamar felváltva *El Dorado* s lassanként *Lógós* is belemelgedett. Természetesen *Ibikus*-ra egyik sem volt veszélyes s csak a második hely volt az utolsó kör egyeneséig kétséges, ahol *Lógós* nagy speddrel huzott el *El Dorado*-tól és elég szépen megközelítette *Ibikus*-t, azonban már nem lehetett rája veszélyes, mert a *Glenwood M.*-mén — lépéseit lassítva — igen könnyen nyert.

A *Nemzetközi handicapban* az előlőről indult *Iluskám* kalauzolt s jóideig meg tudta védeni a vezetést *Lizzie* ellen, míg végre a forszírozott iram megölte és felvágott. Az utolsó körben az első rövid oldal végén *Sir Todd* hatalmas lépésekkel nyomult fel a háttérből s az egyenesben el is huzott a két vezető mellett s biztosan nyerte a versenyt.

A többi futam is igen változatos képet mutatott, de a favorit csak a bérkocsis-versenyben nyert, a többiek kisebb-nagyobb meglepetéssel értek véget.

Részletes eredmények:

- I. *Főéphídű díj*. Díj 2000 K. 1. Wolai ménes *Jasna* (Ederer), 2. Jogász, 3. Feltűnő. — Nem helyezett: *Sedric*, *Diabolo*, *Haris*, *Pozsony*. — Tot.: 10:73, 20:27, 25, 24. — Idő: 1 p. 33.9 mp.
- II. *Debreceni díj*. Díj 1300 K. 1. Mr. Ready *Hamlet* (Horváth), 2. Ma chérie, 3. Jung Tonquin. — Nem helyezett: *Alton*, *Hajrá!*, *Körmend*, *Express*, *Magica*, *Echo*, *Impostor*. — Tot.: 10:94, 20:56, 52, 171. — Idő: 1 p. 34.8 mp.
- III. *Népligei díj*. Díj 2000 K. 1. Kamendini ménes *Diadal* (Rose), 2. Gitana, 3. Dória. — Nem helyezett: *Imitator*, *Siess E. U.*, *Grom*, *Igraska*, *Az Est*, *Lebe-man*, *Primus*. — Tot.: 10:80, 20:72, 51, 99. — Idő: 1 p. 30.3 mp.
- IV. *Derbykísérleti verseny*. Díj 5000 K. 1. Wolai ménes *Ibikus* (Ederer), 2. *Lógós*, 3. *El Dorado*. — Nem helyezett: *Kaethe*, *Léni*. — Tot.: 10:22, 20:21, 23. — Idő: 1 p. 29.5 mp.
- V. *Nemzetközi handicap*. Díj 2000 K. 1. Br. Köhner *W.* és *Pusztaberényi* ménes *Sir Todd* (Schwitzer), 2. *Lizzie* (Capovilla), 3. *Iluskám* (Pezzi). — Nem helyezett: *Gladiator*, *Bewindvoerder*, *Crescens*, *Deuchester*. — Tot.: 10:17, 20:32, 33, 34. — Idő: 1 p. 25.2 mp.
- VI. *Lomnici díj*. Díj 1500 K. 1. Br. Sternbach *L. Omcard Ever* (Maszár), 2. *Lea*, 3. *Rózsa*. — Nem helyezett: *Ryna*, *Chance*, *Medium*, *Freund Zepelin*, *Mety*, *Ifigenia*, *Marschall*, *Fledermaus*. — Tot.: 10:61, 20:44, 82, 47. — Idő: 1 p. 31.9 mp.
- VII. *Kettesfogatu urkocsiverseny*. Díj 2400 K. 1. Br. *Sölymossy J.* *Charivari*—*Perdindo* (tul.), 2. *Adalbert*—*Lármás*, 3. *Clara F.*—*Guy Revelstoke*. — Nem helyezett: *Viola*—*Spullerin*, *Deputy's Boy*—*Pardon*, *Lord Fritz*—*Téves*. — Tot.: 10:30, 20:53, 53. — Idő: 1 p. 40.5 mp.
- VIII. *Kettesfogatu bérkocsiverseny*. Díj 800 K. 1. *Richter E.* *Vendég*—*Perrier*, 2. *Dreyfuss*—*Robert*, 3. *Empereur*—*Minkusch*. — Indult még 3 fogat. — Tot.: 10:17, 20:33, 47.

Az *Áprilisi díj* holnap a főszám, amelyben háromévesek fognak vetőkedni. Esélyesek a hátulról induló lovak: *Curry*, *Miss Codero*, *Jean Jacques*. Meglepetést a *Pusztaberényi*-lovak (*Rezeda*, *Mazurka*) okozhatnak. A *Benedict*-díj jó társaságot hoz össze. Az esélyek itt *Iluskám*, *Feniks*, *Rendezvous* és *Peter Bellini* közt oszlanak meg.

Jelöltjeink:
I. *Pozsony*—*Abdallah*—*Lidike*
II. *Hauser-ist.*—*Antal*—*Belladonna*

- III. *Iluskám*—*Rendezvous*—*Feniks*
- IV. *Miss Codero*—*Curry*
- V. *Rózsa*—*Hallunke*—*Gitana*
- VI. *Berkes*—*Echo*—*Mili*
- VII. *Sölymossy-fog.*—*Uray-fog.*

A Trial-Stakes,

— *Bécsi versenyek: kilencedik és tizedik nap.* —

Blondel nyerte a *Trial-Stakes*-t a bírói ítélet szerint biztosan fejhosszal *Miczi* ellen, *Mosci Ksiaze* pedig harmadik lett *Per bacco* előtt. A verseny lefolyása ez volt: Három hibás kísérlet után *Blondel* ugrik el elsőnek s pozícióját végig megtartja. Mögötte *Miczi*, *Mosci Ksiaze*, *Per bacco*, *Fo-Fo*, *Salvator*, utolsó a rosszal startolt *Belcastello*. A rövid oldalon *Per bacco* megy a harmadik helyre. *Mosci Ksiaze* kissé visszacsúszik. Az egyenesben *Miczi* felmegy *Blondel*-hez, mögöttük *Fo-Fo* és *Mosci Ksiaze*, kívül *Per bacco*. A távnál *Miczi* lovasa erősen hajítja s *Per bacco* és *Mosci Ksiaze* is iparkodnak előre. A tribünök előtt *Janek* még egyszer versenybe hozza *Miczi*-t, el is éri a lankadó *Blondel*-t, de az nyakhosszal előbb éri el a cél, míg *Mosci Ksiaze* harmadik. Sem *Miczi*, sem *Mosci Ksiaze*-ra nem vet rossz fényt ez a vereség. Az előbbi először volt pályán s istállója meg lehet futásával elégedve, *Mosci Ksiaze* pedig még korántsem fit ló s hosszabb távon a két előbbi előtt ért volna célhoz.

A *Buzgó-versenyt* egy *Király-díj-crack*: *Loudanum* nyerte, sokak szerint azonban csak azért, mert a nagy zivatarban igen jó startot vett. Mi azonban azt mondjuk, hogy teljes reális győzelem volt s a *Hohenlohe*-lóval számolni kell a nagy díjban.

A *Kincsem-handicap* erős küzdelem után *Vocativus* zsákmánya lett a favorit *Buzogány* előtt. Nyergében *Painter* remekelt.

Rózsánád mégis csak jó ló: ezt tapasztaltuk a megnyitó futamban, ahol 1800 méteren egyszerűen faképnél hagyta ellenfeleit. Csak hosszabb távon fog ezután is érvényesülni. *Radoteur* ugyszólván ellenfél nélkül győzött *Duty* nyeresét pedig nagybő elősegítette a kapott engedmény. A napot záró futamban *Saul II*-őn nagy plönzse sikerült a Szemere-istállónak. Részletes eredmények:

- I. *Nyeretlen háromévesek versenye*. Díj 3000 K. Táv. 1800 m. 1. Br. *Springer G.* stpm *Rózsánád* 57 kg (Carslake), 2. *Landau H.* pm *Marquis* 57 kg (Gulyás), 3. hg. *Lubomirski L.* sm *Madej* 57 kg (Winkfield). — Futottak még: *Jolly King*, *Gallifet*, *Rangos*. — Könnyen 6 hossal első, félhossal harmadik. — Tot.: 10:17, 20:28, 73. — Könyvfogadások: 1 *Rózsánád*, 5 *Marquis*.
- II. *Buzgó-verseny*. Díj 5000 K. Táv. 2000 m. 1. Hg. *Hohenlohe-Oehringen* pm *Loudanum* 63 kg (Shaw), 2. *Bamberger L.* pm *Nagykörü* 47 és fél kg (Schuster), 3. *Mautner V.* sm *Morphy* 50 kg (Korb). — Futottak még: *Lekvár*, *Lom*, *Marasesti*, *Giddy Girl*, *Jacotot*. — Könnyen 3 hossal első, 2 hossal harmadik. — Tot.: 10:60, 20:41, 51, 30. — Könyvfogadások: 2 és fél *Morphy*, 3 *Loudanum*, 6 *Nagykörü*.
- III. *Trial-Stakes*. (Háromévesek.) Díj 40.000 K. Táv. 1600 m. 1. *Mautner V.* sm *Blondel* 57 kg (Korb), 2. *Tápiószentmártoni* ménes *pk Miczi* 55 és fél kg (Janek), 3. hg. *Lubomirski L.* sm *Mosci Ksiaze* 57 kg (Winkfield). — Futottak még: *Per bacco*, *Salvator*, *Belcastello*, *Fo-Fo*. — Biztosan nyakhossal első, 3 hossal harmadik. — Tot.: 10:58, 20:27, 30, 24. — Könyvfogadások: 1 *Mosci Ksiaze*, 3 *Blondel*, 4 és fél *Miczi*.
- IV. *Hietzingi díj*. Díj 3000 K. Táv. 1100 m. 1. Br. *Springer G.* pm *Radoteur* 64 és fél kg (Carslake), 2. *Mautner V.* sm *Piloty* 55 kg (Korb), 3. *Dreher A.* sm *Tiber* 60 és fél kg (Ferguson). — Futottak még: *Krasznoludek*. — Könnyen 2 és fél hossal első, 5 hossal harmadik. — Tot.: 10:17, 20:23, 26. — Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá *Radoteur*, 3 *Piloty*.
- V. *Kincsem handicap*. Díj 8000 K. Táv. 2400 m. 1. *Balaton* ménes pm *Vocativus* 48 kg (Painter), 2. gr. *Wenckheim D.* pm *Buzogány* 51 és fél kg (Sas), 3. *Müllhofer* ménes *stphyr Hüon II.* 56 kg (Hotar). — Futottak még: *Merryman*, *Lan*, *Topper*, *Dinna Forgive*, *Lin*, *Rákóczi*, *St. Gilgen*, *Sarasate*, *Munkás*, *Csarvargó*, *Bieskás*, *Golconda*, *Marezel*, *Florestan*. — Erős küzd. után rövid fejhossal első, 2 és fél hossal harmadik. — Tot.: 10:124, 20:71, 51, 47. — Könyvfogadások: 5 *Hüon II.*, *Buzogány*, 6 *Vocativus*.
- VI. *Perchance-akadályverseny*. Díj 6000 K. Táv. 4800 m. 1. *Röley R.* pm *Duty* 76 kg (Kollár), 2. hg. *Palfy M.* sm *Jonathan* 71 és fél kg (Huxtable), 3. *Badesco Gy.* pk *Szemérmetlen* 69 kg (Nosal). — Futottak még: *A conto*, *Jamagata*, *Tihamér*, *Bob Dancer*, *Formosa*, *Nótárius*. — Könnyen 1 és fél hossal első, 10 hossal harmadik. — Tot.: 10:95, 20:55, 30, 60. — Könyvfogadások: 2 és fél *Jonathan*, 4 *Duty*, 6 *Szemérmetlen*.
- VII. *Háromévesek handicapja*. Díj 5000 K. Táv. 1200 m. 1. *Szemere M.* pm *Saul II* 40 kg (Varga), 2. *Loy. Landau H.* pm *Rekawinkel* 54 kg (Gulyás), 3.

Egyedi A. stpm *Apród* 48 kg (Guttman). — Futottak még: *Gratiola*, *Marta*, *Thea*, *Bowli*, *Diamantine*, *Keréna*, *Epsom*. — Biztosan 1 hossal első, rövid fejhossal harmadik. — Tot.: 10:52, 20:51, 91, 47. — Könyvfogadások: 2 *Saul II.*, 6 *Rekawinkel*, *Apród*.

Mint rendszeren szokott lenni, egy kis visszacsúszás tapasztalható a tegnapi versenynaphoz képest. Azért elfogadható nap lesz, mert jó mezőnyűre van kilátás. A *Tartar-verseny* 1000 méteren *Satrap*, *Pesztonka*, *Dovecot* közül fog valamelyik nyerni. A *King Rob-handicap*-ben kötelezett 24 telivér közül már nehezebb a választás, mert sok a sánzos ló. *Lumperl*, *Sunnyside*, *Re-Contr*, *Hindu*, *Csapatdár*, *Agrár*, *Visz*, *Alpenveilchen*, *Baby III*, *Szaracén*, *Matchless*, *Retract* mind esélylyel indulnak. Jelöljük *Hindut*, *Alpenveilchen* és *Retract* előtt. Jelöltjeink:

- I. *Ilner*—*Bergl*
- II. *Poker*—*Cocasse*
- III. *Satrap*—*Dovecot*
- IV. *Rózsánád*—*Lump*
- V. *Hindu*—*Alpenveilchen*
- VI. *Moltány*—*Rebarbaza*
- VII. *Kréta*—*Tchabucuk*

A magyar válogatott csapat győzelme.

— Magyarország—Ausztria 4:1. —

Budapest, április 28.

A magyar válogatott csapat Bécsben Ausztria reprezentatív legénysége fölött 4:1 arányban győzött impozáns játék mellett. Az eredmény há kifejezője volt a mérkőzés képének és a magyar válogatott tizenegy ezzel az eredményével a legszebbet produkálta összes eddigi mérkőzései között. Hasonkettedszer találkozott egymással a két régi rivális és mindkét csapat a győzelem reményében vette fel a küzdelmet. Az osztrákok a tervnyi 4:0-ás vereségükért akartak revánst venni, a magyarokat pedig a *Wagner-serleg* elnyerése ambicionálta. A magyar válogatott csapat ezzel a győzelmével annyi pontot szerzett, (7) hogy ha összesen Pesten kikapna az osztrákoktól, akkor is elnyerné a serleget.

A mérkőzés a bécsi Praterben folyt le az esztől teljesen elázott pályán, ahol a nagyobb technikai tudású magyar csapat jobban játszott, habár a pálya szélén végighúzódó víztorosok magyon zavaróak. *Borbást* és *Weiszt* lefutásaikkban. A mezőny legjobb embere *Bródy* volt. *Zsák* a kapuban a csodával határos védéseket produkált, egy közvetlen egészen közelről teljes erővel irányított labdát fejével védett ki *Payer* egyszerűen áttörhetetlen. *Rumbold* méltó segítőtársa. *Bírón* a fáradság jelei mutatkoznak, a második goallal azonban a vezetést szerezte meg s ezzel megbecsülhetetlen érdemeket szerzett. *Blum* könnyedén fogta oldalát. A csatársorban *Potya* remekelt *Patakival*. *Schlosser* nagy mester a goalhelyzetek előkészítésében.

Eleinte az osztrák csapat van frontban, de a sáros pályán nem tud bolodogni. Lassanként a meggyipiros-dresszes fiuk is lábra kaptak. *Schlosser* kapufát ló. Ismét Ausztria kerül offenzívába, *Fischera* és *Studnicka* veszélyes lövéseit *Zsák* bravurosan teszi ártalmatlanná. Az utolsó negyedórában *Pataki* hosszan előadott labdájával *Weiszt* lefut a jobb szélén, ideálisan cenzterez és *Tóth* kapusból helyezett goalt ló. 1:0! A magyarok továbbra is fölényben maradnak. *Schlosser* shoutja *Kaltenbrunnert* foglalkoztatja. Szünet után az osztrák legénység elkeveredtetten küzd a kiegyenlítésért. *Studnicka*, *Grundl* és *Brandstetter* bombaszerű lövegeket küld a kapura. *Törekvésüket* végre is siker koronázta. *Fischera* lövését *Zsák* menti ugyan, de a kivágott lapdát az elpusztíthatatlan *Studnicka* rendeltetési helyére juttatja. 1:1! A magyar csatárok erre emberfölötti erővel belefekszenek a támadásba, a fedezetek labdákkal tömők őket és tíz perc múlva *Biró* harmincz méterről kapusból váratlanul goalt rug. 2:1! Az eredménytől felvillanyozva, a magyarok fokozzák az iramot és öt percen belül *Pataki* mesés cselezés után közelről háromra szaporítja a goalokat. A meglepődött osztrákok még alig ocsudtak fel rémületükből, midőn *Pataki Borbás* beadásából a negyedik goallal végleg bebiztosítja a győzelmet. Ezután Ausztria teljesen összeroppan és átengedi a teret az ellenállhatatlan magyar csapatnak. *Biró*: *Howcroft* (*Bolton*) volt, aki a mérkőzést nem vezette oly pontosan, mint eddig. Egynéhány esetben Ausztria javára kedvezett.

() A vasárnapi mérkőzések. Négy osztrák-magyar klubközi mérkőzés került vasárnap előtérre itthon, amelyek közül három magyar győzelemmel végződött.

MTK—Rapid 2:0. Hungária-ut. A magyar csapat a reprezentáns bíró Helyén Kovácsossal, Lane-nel a középfedezet helyén és Kácczal a középcsatár helyén olyan pompás, eleven, ötletes játékokat produkált, amely a bécsiek gyors és agilis játékával együtt valóban élvezet és igaz gyönyörűséget szerzett a mintegy 7000 főnyi nézőközönségnek. A jó hangulat fokozásához természetesen hozzájárultak a Bécsből érkező hírek, különösen amikor megtudta a közönség, hogy 1:0 arányban végződött az első félidő a magyarok javára. A három kitűnő tartalékkal dolgozó bécsi csapat játéka igazán tetszetős és szép volt és már régen nem gyönyörködtünk olyan szép és sima „bécsi” játékban, mint tegnap. Pompásan játszott Sebestyén, menterézése egyfőleg mintaszertűk voltak. Igen jó és agilis volt Rácz és Kertész II. A bécsi csapat eléggé egységes, szép megátéssel dolgozott. A játék mindvégig igen heves iramú volt. Az első félidőben változatos a játék, a második félidő elején bécsi fölény, végül a magyarok kerülnek döntő fölénybe. Az első goalt a 34-ik perczben egy környéből Rácz csinálja, a másodikat a második félidő 30-ik perczében Kertész II. rugja pompás lövéssel.

SSFC—Hertha. 3:1. Hungária-ut. A Zsák. Mandl és Horváth helyén tartalékokkal megrakott harminczháromasok csak kemény tusa után tudta a győzelmet kivívni. A bécsi csapat fair játékmodorn, csatársora ügyesen kombinál, de goalképtelen. A SSFC Vanicsek II. révén szerzi meg a vezetést. Hertha kiegyenlít, Székány és Csárdás goalja a magyarok javára döntik el a mérkőzést.

FTC—Amateur. 1:0. Üllői-ut. 3000 néző. A ferencvárosi rezerv-legényiség nagy lelkesedéssel ellensúlyozta ellenfele nagyobb képességét. A győztest goalt Koródy plasszirozza az első perczekben a meglehetősen bécsiek hálijába. Bíró: Schaschek.

Rudolfshügel—UTE. 3:1. Népsziget. Rossz napja volt a Molnár II. és Besenczi helyén tartalékokkal szereplő UTE-nak. Védelmének baklövésait a Rudolfshügel gyors csatárai ügyesen használták ki, csatársorának erélytelen támadásait pedig a bécsi csapat kitűnő középső fedezete és két hátvédje szerelte le. Az első goalt a 15-ik perczben a Rudolfshügel cmentere löti. Öt perczrel később Müller, bal összekötő kiegyenlített. A második félidő 17-ik perczében Vranát hábjából a bécsiek jobb összekötője megszerezte a vezető goalt, amit a 25-ik perczben a harmadik osztrák goal követett.

BAK—Tatabányai SC. 4:2. Üllői-ut. A BAK első félidőben szerzett nagy fölényét azonban Tatabánya csak a második félidő 17-ik és 33-ik perczében tudnak egy-egy goalt elérni. Fröhwrth révén, az első tizenegyesből. Bíró: Ujváry Ödön volt.

O Főiskolai birkózóverseny. A Műegyetemi Athletikai Football Club tegnap rendezte kitűnő sikerrel nemzetközi birkózó-versenyét, amelynek részletes eredménye a következő volt:

Pehelysúly: 1. Gaál Alajos (Kolozvári EAC.), 2. Szabó P. (Tudom. Egyetem Budapest). — Könnysúly: 1. Radvány Ödön (Műegyetem), 2. Szomorú A. (Kolozvári EAC.). — Közép A) súly: 1. Csillag Miklós (Tudományegyetem), 2. Ratz S. (MAFC.), 3. Franitz Stefan (Graz). — Közép B) súly: 1. Varga Béla (Tudományegyetem), 2. Gyöngyössi B. (Debreceni AAC.). — Nehézsúly: 1. Fischer Tibor (MAFC.), 2. Ország Miklós (Tudományegyetem).

O Országúti kerékpárverseny. A Ferencvárosi Torna Club 30 kilométeres országúti handikap kerékpárversenyének eredményei a következők:

Első lett: Tálas (TTC) 1 ó 6 p. 18 mp., 2. Vilkai (TTC) 1 ó 6 p. 57 mp., 3. Vörös (Máv.) 1 ó 6 p. 57 mp., 4. Kiss J. (TTC) 56 p. 10 mp., 5. Gróger (TTC) 57 p. 19 mp., 6. Szamek (FTC) 1 ó 1 p. 22 mp., 7. Jónás (FTC) 1 ó 1 p. 58 mp., 8. Handl (FTC) 1 ó 5 p. 58 mp. A vidékiek közül első lett Beke (Komárom) 1 ó 4 p. 16 mp.

KÖZGAZDASÁG.

Miért volt Ullmann Adolf Londonban? A múlt héten meglehetősen feltűnést keltett, hogy Ullmann-Adolf, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója és Walder Gyula, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatója Londonba utaztak. Ez az utazás az erdélyi földgáz értékesítésével áll összefüggésben. Mint ismeretes, a londoni British and Foreign General Securities and Investment Trust Limited ajánlatot tett a kormánynak, melyben részletezte azokat a terveket, melyeket a földgáz kihasználásával meg akar valósítani. Ullmann és Walder londoni utazása a vállalkozás pénzügyi kérdésének rendezésével van kapcsolatban. Az angol csoport a földgáz bérletére száz millió korona alaptőkével egy külön vállalatot akar alapítani, melynek felerészét az angol csoport, másik felét pedig a Magyar Általános Hitelbank vezetése mellett megalakuló magyar nagybankok szindikátusa jegyezné. Ha a Londonban folyó tárgyalások eredményre fognak vezetni, akkor előreláthatólag még ez évben megalakul ez a nagy százmillió vállalat.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte ma tartotta gróf Zselénszky Róbert elnöke alatt 12. rendes közgyűlést a Köztelken. Előzőleg az alapítók alapszabályszerű gyűlése ülésezett. Ugy az alapítók, mint az erre következő közgyűlés elismeréssel és mtgeledéssel vette tudomásul, hogy a szövetkezet mindhárom üzletága a tűz-, jég- és életbiztosítás fokozatosan fejlődik, a felmentvényt ugy az igazgatóságának, mint a felügyelő-bizottsának megadta és a kilépő dr. Bernáth Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját, Hertelendy Ferenc főrendiházi tagot, dr. Szomjas Lajos miniszteri tanácsost, mint a földművelésügyi minisztérium képviselőjét, gróf Teleky József főrendiházi tagot, ugra, Meskó Pált, a Gazdaszövetség titkárát pedig új igazgatósági tagul, valamint Buday Barnát, az OMGE titkárát, új felügyelő-bizottsági tagul egyhangulag megválasztotta. Az elemi osztályok bevételi többletei tűzdijakban 4,626.120 koronára, jégdijakban pedig 1,395.830 koronára emelkedtek az elmúlt esztendőben, míg az életosztály díjbevétele illetékekkel együtt elérte a 674.000 koronát. Tűzkarokban kifizetett a szövetkezet a viszontbiztosítók részének betadásával 2,485.890 koronát, jégkarokban a tavalyi 421.169 koronával szemben 1,271.769 koronát. Összes tartalékai a díjtartalékkal és díjtávittel együtt az elmúlt esztendőben 585.735 koronával 3,367.603 koronára emelkedett. A szövetkezet alaptőkéje 2,527.980 korona, ugy, hogy az összes tartalékok és az alaptőke tehát a szövetkezet biztosítéki alapja közel 6 millió koronát tesz ki, olyan összeget tehát, amely a szövetkezetet a legtekintélyesebb intézetek közé emeli és további nyugodt és biztos fejlődését minden körülmények között biztosítja.

Gyárparosok közgyűlése. A Magyar Gyárparosok Országos Szövetsége vasárnap tartotta meg tizenegyedik rendes évi közgyűlést. Dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag, elnök melegen üdvözölte az ország minden részéből nagy számban megjelent tagokat, majd a közgyűlés általános figyelme és élénk tetszése közben megtartotta elnöki megnyitó beszédét.

Visszapillantást vetett az elmúlt esztendő közgazdasági eseményeire és rámutatott azokra a komplikációkra, amelyeket az elmúlt év elején bekövetkezett pénzzúke a magyar gazdasági életben előidézett s amelyeket súlyosabban éreztünk meg, mint más megerősödött gazdasági kulturájú országok. Hangsúlyozta azonban, hogy az Osztrák-magyar banknak annak idején elhangzott memóriája, amennyiben a magyar ipari vállalkozás ellen irányult, valójában csalókatévesztet volt, mert nálunk lehetnek merész ipari vállalkozások, de szédülő vállalkozás nincs és tagadhatatlan, hogy nálunk mindenki, aki ipari téren kezdeményez valamit, a mi nehéz viszonyaink között, vámvédelem híján, munkásbajaink és súlyosabb termelési feltételeink mellett valójában bizonyos mértékig merész vállalkozó. Epp ezért helyteleníteni kell azt a bank- és hitelpolitikát, amelynek éle a merész vállalkozás ellen fordul, mert az gazdasági fejlődésünk további lehetőségeit köti alá. Áttér ezután a külpolitikai bonyodalmaknak gazdasági helyzetünkkel való összefüggésére. A Balkán-államokkal való viszonyunk rendezése mellett gazdasági életünknek — mondja — legfontosabb kérdése vár elintézésre: Az Ausztriával való kiegyezés ügye, melynek tárgyalásai legkésőbb 1915-ben

megindítandók. Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy azokból az előkészületekből, melyek a tárgyalásokhoz föltétlenül szükségesek s amelyek a sérelmek elhárítására alkalmasak, nálunk keveset látnunk. A Szövetség legfőbb feladata lesz megszabni a vámpolitika irányát Ausztriával és a külfölddel szemben. E nagy feladatok elvégzésére hívja munkába a Szövetség minden tagját. Az elnöki megnyitót hosszas tapsval és élénk éljenzéssel fogadták. Utána Schwarz Felix mondott kegyeletes emlékbeszédet a Szövetség megeremítőjéről és al-elnökéről, báró Hatvany-Deutsch Sándorról. A nagyhatású emlékbeszédért dr. Chorin Ferenc elnök mondott a közgyűlés nevében köszönetet. Ezután dr. Grätz Gusztáv ügyvezető-igazgató terjesztette elő a választmány évi jelentését, amelyhez Ország Róbert, Szurday Róbert és Murányi Iván szólottak hozzá. Ezután Hegedűs Lóránt alelnök melege szavakkal emelte ki dr. Grätz Gusztáv ügyvezető-igazgató érdemeit és indítványozta, hogy a jelentés tudomásul vétessék. A közgyűlés az évi jelentést az igazgatóság érdemeinek elismerése mellett tudomásul vette. Ezután egyhangulag elfogadták a múlt évről szóló zárószámadásokat és az évi költségvetést, valamint a választmány részéről javasolt alapszabálymódosítást. A közgyűlés ezután nagy lelkesedéssel egyhangulag alelnökké választotta meg báró Hatvany Józsefet, Münnich Kálmán indítványára új tagokul az ügyvivő-igazgatóságba Fellner Henriket és báró Ohrsteijnt Henriket, a végrehajtó-bizottságba győri Geschwindt Ernőt, Henik Istvánt, Herz Lajost, báró Schossberger Rezsőt és Vas Ferenczet, a választmányba Ambrus Károlyt, Bittelmayr Márfont, Lanber Viktort, Müller Józsefet és Radwáner Vilmost, a számvizsgáló-bizottságba pedig Gergely Hugót választották meg. Dr. Chorin Ferenc elnök ismételtén megköszönte a tagok nagyszámu részvételét és a tartalmas felszólalásokat s azután a közgyűlést bezárta. Déliben lakoma volt.

Az államháztartás a múlt év utolsó negyedében. Ma tette közzé a pénzügyminisztérium a szokásos negyedévi kimutatást az állami pénzkezelésről, az 1912. év utolsó negyedében. Ámbár e kimutatásokat ma már nem lehet olyan bizalommal fogadni, mint annak előtte, mégis érdemes fölemlíteni néhány jellemző adatot. Így például az egyes adók tételénél 12,414,936 koronával folyt be kevesebb, mint az 1911. utolsó negyedében; ami a súlyos gazdasági viszonyok hatása. Ellenben a nép degenerálódására mutat, hogy 10,169,916 koronával folyt be több a fogyasztási és italadóból; ez a tétel, jórészt a nagyobb pálinkafogyasztás eredménye. Az egész évi adatokat véve figyelembe, az egész évi bevételek összege 1331788.569 K 27 fillérral, az egész évi kiadások összege pedig 160,793.201 K 41 fillérral nagyobb lévén, mint az 1911. évben, az 1912. év mérlege számszerűen 27,004.632 K 14 fillérral kedvezőtlenebb, mint az 1911. év mérlege. Jelentősebb bevételi többletek a következő kezelési ágazatoknál mutatkoznak: a fogyasztási és italadóknál 38,877.262 K 27 fillér, a bélyegnél 2,710.869 K 28 fillér, a dohányjüvedéknél 10,326.483 K 45 fillér, a sójüvedéknél 1,599.442 K 55 fillér, a fémkohászatnál 1,196.492 K 33 fillér, a pénzverés és fémbevéltésnél 3,515.244 K 52 fillér, az állami vasgyáraknál 23,501.651 K 22 fillér, a különféle rendes bevételeknél 6,411.240 K 74 fillér, a posta-, távirat- és távbeszélőnél 7,118.444 K 20 fillér, az államvasutaknál 43,845.461 K 13 fillér, az állami erdőknél 1,972.012 K 32 fillér.

A szerb bojkott és a szegedi kereskedelmi kamara. Szegedről jelentik: A szegedi kereskedelmi és iparkamara ma Szarvady Lajos elnökletével tartott teljes ülésén foglalkozott a balgrádi kamarák átíratával a szerb bojkottot illetőleg. Előnk eszmecsere után elfogadták az eszéki iparkamara javaslatát, hogy a magyarországi összes kamarák közös értekezletet hívjanak egybe. A külpolitikai feszültség elmúltával szükségesnek tartja és kívánja a kamara, hogy oly gazdasági viszony létesíttessék a két szomszéd állam között, amelyek a kölcsönös érdekeknek mindenben megfeleljenek és a békesítő viszonyt mindkét állam közgazdasági előnyére állandóan biztosítják.

Az Iparegyesület évi jelentése. Ma tette közzé az 1912. évi működéséről szóló jelentését az Országos Iparegyesület. A 10 kvart oldalra terjedő jelentés híven beszámol arról a nagyarányu tevékenységről, mit az egyesület 71-ik életévben végzett. Végig lapozva az óriási anyagon, megállapíthatjuk, hogy az egyesület ott volt mindenütt, ahol ipari érdeket kellett védeni s megtett mindent, hogy az elmúlt évben is méltó legyen régi jó hírnevéhez. Ez

Szépérzék és életbölcsesség

megkívánja, hogy cipőinket **berersonozva** viseljük!

Az új „BERSON” gummisarok

Az új „BERSON” gummisarok

Bersonozni a cipőknek a VALÓDI ÚJ „BERSON” GUMMISARKOKKAL való ellátását jelenti. **BERSONMŰVEK** Budapest VII.

a törekvés az egyesület, nagy koncepczióval dolgozó igazgatójának, Gelléri Mór kir. tanácsosnak, teljes mértékben sikerült is. Az ő hatalmas egyénisége és munkássága tárul elénk ebből a jelentésből is. És ez a munkásság olyan volt, hogy abból nemcsak az Iparegyletre háramlott nagy haszon, hanem elsősorban a hazai közgazdasági életre.

A Fonciére választmánya. A Fonciére, pesti biztosító-intézet legutolsó közgyűlése alkalmából alakított választmány, melynek gróf Bethlen István, Babó Lajos, gróf Cziráky György, dr. Ernusz József, gróf Hoyos Miksa, báró Inkey József, dr. báró Kohner Adolf, Léderer Károly, Drasche-Lázár Alfréd, Radisich Jenő, Rónay Jenő, gróf Széchényi Bertalan és Vavrik Antal a tagjai, ma tartotta meg alakuló ülését, melyben gróf Széchényi Bertalan, a főrendiház alelnökét, a választmány elnökévé, gróf Hoyos Miksát és báró dr. Kohner Adolfit alelnökké megválasztották.

A Szegedi Gazdasági és Iparbank válsága. Szegedről jelentik: A gazdasági válsággal küzdő szegedi gazdasági és iparbank azzal a kéréssel fordult ma Szeged város tanácsához, hogy engedje a 250.000 koronás betétjét oly részletekben visszafizetni, amint a bank künnlevőselei befolyának s hogy negyedéves részletekben törleszthesse a tartozást. Szeged város tanácsa már egy ízben engedélyt tett a pénzügyintézetnek, hogy havonként 4000 koronát törlesszen, azonban ennek nem tud eleget tenni. A városi tanács a legközelebbi ülésén fog a kérvény fölött tanácskozni. A pénzügyintézet kérését a tanács aligha fogja teljesíthetni, mere a napokban csődkérvényt adtak be a gazdasági és iparbank ellen.

A kereskedők és a telefonreform. A telefondíjszabás reformját, mint hírlik, a kereskedelemügyi miniszter a törvényhozás elé akarja terjeszteni. Miután az eddig nyilvánosságra került adatok szerint a reform a kereskedőkre és iparosokra és általában a polgárság széles rétegeire nézve az eddigi állapothoz képest súlyos sérelmeket jelent, az OMKE a jelentékeny országos és fővárosi érdekvéközpontokkal együtt már régebben akciózt indított a reform hátrányos intézkedései ellen. A kiküldött egyesületközi bizottság a legközelebbi napokban gyűlést fog tartani, hogy az újabb állásfoglalás módját megállapítsa.

Új kereskedelmi szövetség. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara disztermében vasárnap délelőtt a kereskedők és iparosok érdekeinek előmozdítására és megvédésére új gazdasági szervezet alakult. Az új szervezet czime „Kereskedők és Iparosok Szövetsége.” Elnök lett: Lédermann Mór, társelnökök Katona Béla és Holzer Sándor; alelnökök: Rausch Aladár, Szimon István, Frisch Ignác és Kovács Viktor; főtitkár Fischer Ödön.

A kivitelei akadémia ülése. Fiuméből jelentik: A kivitelei akadémia tanulmányi tanácsa Wickenburg István gróf kormányzó elnöklésével ülést tartott. Az ülésen, amely adminisztratív ügyeket intézett el, a tagok csaknem mind megjelentek, közöttük Lers Vilmos kereskedelemügyi államtitkár.

Csődök. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elrendelte a csődöt Quarnero gőzmozgógár részvénytársaság ellen. A gyártelep 1911-ben alakult 250.000 korona alaptőkével. Czége Budapestben volt, de gyártelepét Abbáziában és Icaiben tartotta fenn. Az alapítást a Magyar Közvetítő Bank részvénytársaság kezdeményezte és a vállalat az ő égisze alatt működött. Azonban nem boldogult, a hitelezők megkérték ellene a csődöt, amit a bíróság el is rendelt. Tömeggondnok lett dr. Gyomai Zsigmond. Bejelentési határidő június 21. — A kereskedelmi és váltótörvényszék megnyitotta a csődöt Reiner Márkus kispesti kereskedő ellen. Tömeggondnok dr. Herzeg Ernő. Bejelentési határidő május 31. — A kir. kereskedelmi és váltótörvényszék Fehér Sándor kereskedő ellen. — A vidéken: Az egri törvényszéknél Berger Dező gyöngyösi kereskedő ellen.

A munkásbiztosítópénztári választások. Tegnap zajlott le a fővárosban és a környékbéli községekben a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlései kiküldötteinek választása. Leadtak összesen a munkások részéről 5105, a munkaadók részéről 1238 szavazatot. Ez utóbbiak közül a szövetséges munkaadók listája 760, a radikális kisiparosok szavazólisztája 478 szavazatot kapott. E szerint a hivatalos lista mindkét küldöttségét győzt.

Felelős szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.
Kiadó-tulajdonos:
Magyar Újságkiadó Vállalat.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

Gabonatözsde.

Budapest, április 28. A készáruüzlemben ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak, mérsékeltén jobb árakat is fizettek, különösen finomabb fajokért, a forgalom azonban még sem öltött nagyobb arányokat, mert az eladók kissé tartózkodók és túlkövetelők voltak. Forgalomba került mintegy 9000 q buza, a szombati árnál 5 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 11.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.10 korona 75 kilós beeskereki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és a zab változatlan, a tengeri szilárd. Forgalomba került: 500 q rozs 9.35—9.40 koronás árakon, 300 p zab 10.20—10.65 koronás árakon és 300 p tengeri 8.15 8.22 és fél koronás árakon. — A határidőpiacon a mai üzlet igen kedvező idő dacára, szilárdan és a szombati zárlatnál némileg magasabb jezzéssel indult meg, mert a spekuláció a kedvezőtlen külpolitikai helyzetre való tekintettel, véleményes vásárlásokat eszközölt. A forgalom folyamán csendes volt az irányzat, mi mellett az árfolyamok csak néhány fillér keretén belül ingadoztak. Kifejezetten szilárd csak a májusi buza és a két tengeri terminus maradt, amelyek fedezési vásárlásokra emelkedő irányt követtek. A déli tőzsdén kifejezetten lanya volt az irányzat, mi mellett az árfolyamok mérsékeltén csökkentek. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza egy fillérrel, az októberi rozs négy fillérrel, az októberi zab hat fillérrel, a májusi tengeri öt fillérrel, a júliusi tengeri öt fillérrel emelkedett.

A készáruüzlemben ma kifejezetten szilárd volt az irányzat.

Buza. Tiszavidéki: 1600 q 80 kg. 23.50 K, 100 q 80 kg. 23.30 K, 200 q 70 kg. 23.35 K. Felsőtiszavidéki: 150 q 78 kg. 22.80 K kev. Pestvidéki: 100 q 78.5 kg. 23.25 K, 250 q 78 kg. 22.80 K. Dunaföldvári: 1900 q 77.5 q 22.60 K. Bácskai: 200 q 79.5 kg. 22.30 K. Beeskereki: 1600 q 75 kg. 22.20 K. — **Rozs:** 100 q 18.70 K, 100 q 18.75 K kppar. — **Zab:** 100 q 20.40 K, 100 q 21.30 K kpf. — **Tengeri:** 100 q 16.30 K, 100 q 16.40 K vagonfa, 100 q 16.45 korona.

A határidőpiacon kötöttett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1918-ra.

Buza áprilisra 11.12—06—08—07—
Buza 1913 májusra 11.12—10—17—13—14—
Rozs októberre 11.74—73—78—72—74—73—
Bozs áprilisra 9.20—21—
Rozs októberre 9.68—70—66—71—69—
Zab áprilisra 9.62—70—
Zab októberre 8.73—74—68—75—73—
Tengeri 1913 májusra 8.03—04—798—8.09—05—
Tengeri júliusra 8.19—17—27—25—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. májusra	11.14—11.14
Buza októberre	11.73—11.74
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.69—9.70
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.37—8.74
Tengeri 1913. májusra	8.05—8.06
Tengeri júliusra	8.24—8.25

Bécs, április 28. (Saját tudósítónktól.) Az eladók ma a politikai helyzetre való tekintettel drágították az árakat, de a konsum elutasítólag viselkedet és csak csekély forgalom fejlődhetett ki.

Buza: Új tiszavidéki 12.10—12.55. Mosoni és győri 11.15—11.45. Déli vasúti 11.15—11.55. Felsőmagyarországi és csepeli 11.15—11.70. Alsóausztriai 10.30—10.70. — **Rozs:** Felsőmagyarországi 9.65—9.95. Csepeli 9.60—9.85. Ausztriai 9.53—9.75. Magyarországi 9.60—9.85. Csehországi 9.55—9.75. — **Árpa:** Morvaországi 8.35—9.0. Marchfeldi és beesvidéki 8.25—8.60. Felsőmagyarországi 8.50—9.0. Csepeli 8.15—8.50. Mosoni és győri 8.25—8.70. Déli vasúti 8.25—9.0. — **Malta:** 8.25—8.50. — **Takaró:** 7.50—7.90. — **Magyar tengeri:** 8.20—8.75. — **Cinquantin:** 10.00—11.35. — **Magyar zab:** új válogatott 10.95—11.35, elsőrendű 10.45—10.85, közepes 10.13—10.45, Ausztriai 9.50—10.05 K.

Erléktözsde.

Budapest, április 28. A skutari-i kérdés legújabb fordulatai, mint képzeltető, izgalomban tartják a spekulációt. Megnyitáskor az árfolyamok 7—9 koronával olcsóbbak voltak a szombati zárlatnál, később a bécsi megnyitás tartott árfolyamai nyugodtabb felforgást eredményeztek, ami a vész-

teség felének megtérülését okozta. A hangulat azért így is kedvetlen volt és kevés üzlet mellett gyengék voltak a kurzusok. A spekuláció az események további kialakulása iránti feszült várakozásában nem köt üzleteket. A déli tőzsde fedezésekre szilárdabb volt, s az árfolyamokból valami megtérült.

Az előtőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 618.25—619, Magyar hitel 814—817, Jelzálog 427.50—428, Bosnyák agr. 247—247.50, Rimamurányi 715.50—719, Közúti vasút 641—644, Városi villam. 358—359, Déli vasút 119.00—120.50, Államvasút 714—715, Salgó 764—765, Temesv. szesz 500 K.

A déli tőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 620—621, Magyar hitel 816.50—818.50, Prompt. kor. 82.15—82.25, Per. kor. 82.15—82.27, Jelzálog 431.75, Magyar bank 533—535.50, Rimamurányi 716.50—718.75, Adria 556, Közúti vasút 643—646, Déli vasút 122.50, Államvasút 715.50—720, Hazai sorsjegy 109, Eszt.-szász. 388—392, Ált. közszénbánya 1065—1069, Salgó 763—772, Phöbus 212—213, Urkány 382—386, Kovv. s. 156 K.

Utótőzsde: Osztrák hitel 619.50, Magyar hitel 816, Leszámitoló 510, Jelzálog 422, Rimamurányi 716, Államvasút 716, Városi 359, Közúti 643, Magyar bank 533 korona.

Bécs, április 28. A válságos politikai helyzet következtében az előtőzsdén tulságos nagy mértékben vetették ki a piacra az értékeket és ennek hatása alatt hitelrészvények 5, államvasuti részvények 6, déli vasuti részvények 3, alpesi 8 és Skoda-részvények 10 koronát veszítettek. Később valamivel nyugodtabb lett a hangulat, mivel londoni banktávíratok jelentették, hogy Anglia az utolsó pillanatokban közvetítésre vállalkozott és arra skarja birni az osztrák-magyar monarchiát, hogy várjon még döntő elhatározásával. A déli tőzsdén az irányzat némileg nyugodtabb lett és az árfolyamok egy árnyalattal javultak.

10 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 618.50, Magyar hitel 815.50, Déli vasút 121.50, Alpesi 1009, Rimamurányi 718, Skoda 815 K.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 619.50, Magyar hitel 814, Anglo 333, Laenderbank 509, Bankverein 511, Union 553, Államvasút 715, Déli vasút 120.75, Dunagőzhajózási 1308, Alpesi 1088, Prágai vasúti 3482, Rimamurányi 715.50, Dohányrészvény 335, Májusi járadék 84.15, Magyar koronaárjradék 82.30, Török sorsjegy 234, Márka 117.67, Skoda 811 korona.

Utótőzsde: Osztrák hitel 619.50, Magyar hitel 817, Anglo 331.75, Bankverein 510, Union 553, Laenderbank 508, Államvasút 716, Déli vasút 121.75, Skoda 813.50.

Dohányrészvény 335, Rimamurányi 715, Alpesi 1007, Májusi járadék 83.90, Magyar koronaárjradék 82.30, Török sorsjegy 235.50, Márka 117.70 K. Kedvetlen.

Berlin, április 28. (Értéktőzsde.) Kedvetlen forgalom mellett a tőzsde gyenge irányzatban indult, mert a spekuláció tekintettel a Szkutari-kérdés kiélesedésére, nagymértékben eladott. Az elkedvetlenedéshez lényegesen hozzájárultak a bécsi előtőzsdéről érkezett lanya jelentések is. Bányarésztételeknél, melyeket a belga vasarak újabb csökkenése kedvezőtlenül befolyásolt, a csökkenés 2 százalékot tettek ki, éppugy gőzhajózási részeknél, melyek közül Hansa 3 és fél százalékkal csökkent. Erősebben csökkentek továbbá villamosági értékek, melyek 1—2 százalékkal alacsonyabban jegyeztek és orosz bankrésztételek. Járadékok közül a német kölcsön 0.10 százalékot, 1912. évi oroszok háromnegyed százalékot, török sorsjegyek háromnegyed százalékot veszítettek. Vontatott, könnyű ingadozásoktól kísért lefolyás mellett a harmadik üzletórán a bécsi előtőzsde jobb irányzatával kapcsolatban nyomatékosabb megszilárdulás tört magának utat. A készáruipiac ipari értékei túlnyomórészt gyengébbek, de nyugodtabbak voltak. Napi pénz 3 százalék, pénz néhány napon ultimón tul 5 százalék, magánkamatláb 4 háromnyolcad százalék.

Üzleti tudósítások.

Tojástőzsde. (A budapesti tojástőzsde árjegyzései.) Tiszavidéki (eredeti) 80 K. Kosárfaru (17 és fél darab 1 K, átszámítva) 82 K. Szerb 78 K. Irányzat: szilárd.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Április 28. Hízott sertés árak: Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (párnkint 320 kilogrammon felül) 144 állér, közép (párnkint 251—320 kilogrammig) 150—152 fillérig. Magyar szedett: Közép (párnkint 240—280 kilogramm) 152—154 fillérig. Sertéslétszám: 1913. Április 25-én volt készlet 43.146 darab, április 26—27-én felhajtott 693 drb, április 28—29-ikén kiszállított 201 drb, április 28-ik napjára maradt készlet 43.638 darab. A hízott sertés üzletirányzata: lanya.

Bécsi vágómárványvásár. (St.-Marx, április 28.) A mai vásárra felhajtott 3736 darab vágómárvány és pedig 2993 drb hízott és 743 drb kiesontozni való márvány.

Árjegyzések: elsőrendű hízott magyar ökrökért 88—102 K-ig, kivételesen 104—110 K-ig, elsőrendű hízott tarka ökrökért 98—110 K-ig, kivételesen 118—132 K-ig métermázsánkat. (Élcsulyban, levonás nélkül.) Irányzat: élenkább, az árak 1—2 koronával métermázsánkat emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból

— Április 28. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Masa János szabadkai törvényszéki bírót a szegedi ítélőtábla-hoz elnöki titkárrá, dr. Bene Sándor satmárnémeti-i kir. járásbírói joggyakornokot az újvidéki, dr. Mihály István szabadkai kir. törvényszéki joggyakornokot a szegedi, dr. Liska Károly szegedi kir. törvényszéki joggyakornokot a nyiregyházi és dr. Kovács Ödön máramaroszigeti kir. törvényszéki joggyakornokot a szatmárnémeti-i kir. törvényszékhez jegyzőkké, Gáspár Pál sárkányi járásbírósi telegkönyvi átalakító díjnot a nagyállói járásbíróshoz imokká;

a kereskedelemügyi miniszter Teleki Kálmán volt es. és kir. őrmestert, törvényes igazolvánnyal ellátott a tisztet, ideiglenes minőségű állami utmesterré;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szlávik Margit Paula, Bokor Irén, Kőszeghy Anna, Brem Vilma, Vanek Anna és Theile Lili budapesti tudományegyetemi gazdasági hivatali rapidiásokat, jelenlegi szolgálatukban és rapidiáiknak érintetlenül gazdasáival, ugyan-csak a budapesti tudományegyetem gazdasági hivatalához fizetésellen irógépezőkké;

a posta- és táviratigazgató posta- és táviratfogalmazókká: Kiss Samu, Nyilas István, Hohmann Elek, dr. Előd Imre, Frol József, dr. Zsuffa József, Márton Béla, Soós István, dr. Lantos Béla és dr. Szabó György posta- és táviratírást; posta- és táviratsegédmérnökökké: Szommer Imre, ifj. Czillinger József, Jánossy Flóris, Kubini Jenő, Kukorelli Elemér, Manich Imre és Kozma Pál rapidiás posta- és táviratmérnököt;

a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Belágyi József kalcsoai lakos, végzett joghallgató, a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká, Saigi László budapesti lakos és Kirch Ödön uppesti lakos, végzett joghallgatókat, ideiglenes minőségben díjas joggyakornokokká;

a kolozsvári főügyész Steinbach Sándort a kolozsvári törvényszéki fogházhoz őrré;

a nagyváradai főügyész Kertmégi Sándor nagyváradai lakos, városi rendőrt, az aradi kir. törvényszéki fogházhoz őrré nevezte ki.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró ár-folyam, Pénz, Ár, Osztrák, az utolsó üz. évről, Részvények száma, Belső- és külső részvények, Mai záró ár-folyam, Pénz, Ár. Rows include: Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Borsjegyek.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1913. április 29-én.

Nemzeti Színház

Este 7/8 órákor

Bizáncz.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Herzog Ferencz.

Vigszínház

Este 7/8 órákor

A mumus.

Vizjáték 3 felvonásban. Irtá: Gavault Paul. Ford. Heitai J.

Szereplők:

Duvernoi	Vendrey
Duvernoisné	Horaszy H
Henri	Zátony
Francisco	Varsányi I.
Lili	Lenkényi I.
Conturo	Bogyó
Gouturenó	Jancsó J.
Napoleon, fiuk	Tanay
Gerard	Hegedűs
Cherance	Tapolczai
La Perliere	Szeremy

Uránia Színház

Este 7/8 órákor

Don Quijote.

Irtá: Jeszenszky Sándorné.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

A pazar áprilisi műsor bucsuja a törpék

The Piccolo Company 13 tagú liliputi cirkusz és varieté társulat. Mr. Jarrow a círomos ember. Lucie König a kedvelt művész. Paris Trio komikus légornászok. Blance de Pauna előrelépő. Dattie King, 6 Comedy Picconites. The Records. Mozi-szkeocs a külterlen, alkalmi tréfa. K. Solti Hermin, Szász Ilona, Virágh Jenő, Máthé Sándor új kártyákkal és az összes szenzációs attrakciók

utolsó fellépései
Eldadás után Royal-Cabaret. Jegyek elővételben új nélküi váltások a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsió helyeken.

Csütörtökön, május 1-én d. u. 3/2 órákor mérsékelt helyáru családi előadás esti műsorral.

M. Kir. Operaház

Este 7/8 órákor

Laugard Borghild bucsu-felleptévei

Lohengrin.

Rögnyes dalmű 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét Irtá: Wagner Richard. Fordították Böhm G. és Ormay F.

Király Színház

Este 8 órákor

Fálmái Ilka, Fedák Sári és Nyárai Antal vendégfelléptévei

A cigányprimás.

Operette 3 felvonásban Irták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította Harsányi Zsolt. Zenéjét szerezte Kálmán Imre

Népopera

Este 7/8 órákor

Hangverseny.

A székesfővárosi énekar közreműködésével, Stojanunovics Jenő vezénylete alatt

Énekek éneke.

Kantata. Szerzette Bossi Enrico.

Magyar Színház

Este 7/8 órákor

Berlini Kleines Theater vendégjátéka

Studentenliebe.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Andrejad Leonid.

Föv. Nyári Színház

A Magyar Színház vendégjátéka

Este 7/8 órákor

A farkas.

Vizjáték 3 felvonásban. Irtá: Molnár Ferencz.

Budapesti Színház

Este 7/8 órákor

A bécsi Josefstädter Theater vendégjátéka.

Der Gutzitzendel Frack

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. 44266

Nagymező-utca 17.

ASTA NIELSEN

utolsóelőtti fellépte.

Az előadás kezdete 8 órákor

Jegyvétel délután 10-1 óráig és d. u. 3-6-ig a nappali pénztárnál.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Csütörtökön, május 1-én d. u. 3/2 órákor mérsékelt helyáru családi előadás keretében:

A TÖRPÉK Johnson & Dora Dean

Rag-Time sextett és a többi új májusi pompás attrakciók első fellépte.

Lawn-Tennis Raketek
javítás és újonnan hurokása legelsőrendű angol szakmunkás által, legjobb minőségű angol hurokát saját műhelyben.
Kertész Tédornál
Budapest, IV., Kristóf-tér
Lawn-tennis és mindenféle sport eszközről árjegyék ingyen és bérmentve.

BUTOR
ÖZLETÁTHELYEZÉS MIATT RENDKÍVÜL OLCSÓ ÁRAK KÉSZPÉNZÉRT ÉS RÉSZLETFIZETÉSRE
Nem kell banknál törlesztési és számlaféle kamat-nem számítanak.
Műlő, ebédlő, uti- és szalonberendezések, órási választék, egyszerű és modern kivitelben.
FUCHS BÓGOS BUTORNAGYKERESKEDŐ RPEST VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 32. Árjegyék ingyen!

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ujdonság! Ma Ujdonság!

„Kindermann“

Grotesko 1 felv. Irtá: Hirschfeld Lajos. Rendező: Rott Sándor.

Ezt megelőzi:

A hadtestparancsnok ur

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. u. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirschfeld Andrásy-ut 19. Soproni Rákóczi-ut 1. „Az Est“ kiadóban és Bróder tőzsdé, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casinó de Párisban“ a világ legjobb ének és táncszámainak fellépte.

MARGIT GYÓGYFORRÁS

(Beregmezye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezeléségnél Munkácsen.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. Telefon: József 21-16.

Kezdeté fél 9 órákor. Ujdonság!

Az utolsó lepedő!

Fegyvergyakorlat.

Bohózatok. Irták: GLINGER és STAUSSIG. Steinhardt új kuplékkal és kiváló külföldi számok! Eldadás végével (éjfélkor) kedélyes kabaret-előadás. Elsőrendű ének- és táncszámok. fellépte. Reggelig cigányzene. Belépődíj nincs. Jegyek: Délután 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagyteremben. Andrásy-ut 19. és a Hungária-fürdő pénztáránál kaptatók.

PALAIS DE DANSE

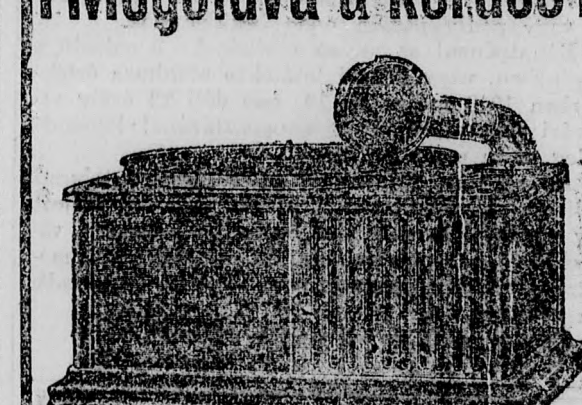
(TÁNCFALATA). Kezdeté este 7/11 órákor. VI., Szerecsen-u. 35. Telefon 120-77.

A sikerdus évad utolsó előadásai!

Les 3 Paz Calzado

a spanyol táncok királynője és a többi attrakciók fellépte!
Éjjel után párisi vig táncmulatság. Jegyek 2 és 3 koronáért kaphatók este fél 10 órától kezdve a pénztárnál.

Megoldva a kérdés!

Bármely beszélő gépen Pathéfon lemez játszható. mely tudvalevőleg a legjobb lemez, nem kopik, — nem kell tü.

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható. Ujdonság: Pathé hangdoboz 10 kétoldalu lemezzel 70 korona kizárólag

REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszer telepén

Budapest, Király-utca 58. szám.

Kérjen árjegyék és lemezjegyékét. Nagy föleseres grammophon : 10 lemezzel 40 korona. :

Heti műsor:

Április hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Nyári-Színház Magyar Színház	Budapesti Színház	Uránia
30 Szóda ...	Helen Té a ellen Antigone	Salome	—	Hamlet Titi Ruffó bucsu-fellepté	A telefon	Professor Barnharú	A cigányprimás	Leányvásár	Die Näherin	Don Quijote
1 Csütörtök ...	A faun	A tővedt nő	—	Tengerész Kató	Az ürdög	Az isleni szikra	A cigányprimás	Leányvásár	Die Jammerpepi Lie Fran Credit	A francia forradalom Don Quijote
2 Péntek ...	A fogadott apa	Tannhäuser	—	Hoffmann mesé	A telefon	A farkas	A cigányprimás	Leányvásár	Der gutzitzende Frack	Don Quijote
3 Szombat ...	A fog dott apa	A tékozló fiu Bathory Erzsébet	—	Aranyosó	Szárjakol a gólya	A rab ólovag	A cigányprimás	Banyamester	Die Frau Gretl	Az országos zinnművészeti akadémia előadása
4 Vasárnap ...	Savitri A lányom	Rigoletto	—	Aranyosó	A mumus	A sz rencse fia	Limonádó ezredes	Banyamester	Die Trutzige	—
Este	A fogadott apa	—	—	—	Szárjakol a gólya	A farkas	A cigányprimás	—	Der gutzitzende Frack	—

88-102
hizott tarka
32 K-ig mé-
l.) Irányzat
ermásánsinkt

lapból

er dr. Masa
li itéletábla-
tmárnémeti-
eki, dr. Mi-
joggyakorno-
törvénysszéki
ovats Odón
aknokot a
kké, Gáspár
lakító díjno-

Kálmán volt
nyal ellátott
erre;
Szlávik Mar-
rem Vilma,
ányegyetemi
szolgálatuk-
ival, ugyan-
gi hivatalá-

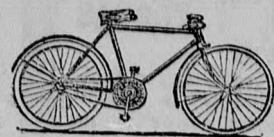
távirdefogá-
mann Elek,
zsef, Márton
zabó György
eségmérnök-
sef, Jánosy
lanich Imre
nőköket;
i József ka-
ti itéletábla
6 budapesti
joghallgató-
kokká;
rt a kolozs-

nagyváradi
széki fogház-

TYAS

Mai záró ár- folyam	Áru
81	191
100	410
250	3350
210	216
30	435
43	345
50	3480
95	197
19	719.50
05	215
05	215
76	—
80	485
60	305
67	570
35	338
44	445
00	930
00	6300
10	115
13	3950
75	1570
20	—
15	—
52	690
33	2876
25	250
51	585
25	428
74	476
90	199
75	180
30	1920.57
0	55
3	345
250	654.25
48	867
00	—
0	273
8	119
5	1815
0	325
0	600
0	710.50
0	113.50
1.36	11.41
0.12	10.18
3.03	23.09
8.25	118.45
5.72	95.92
2.04	2.56
0	—
0.25	100.50
1.18	24.22
2.25	118.45
3.65	93.80
7.2	95.92
5.0	255.50
—	500

Az egész világot uráló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harangosap-
págyal és szabadonfutóval, 3
és 5 évi jótállással, minden árfe-
lemelés nélkül szigorúan az ere-
deti gyári áron havi 10 és 15
koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes
kerékpárhoz, külső és belső gummik, csengőket, lámpákat,
pedálokat, láncokat, konuszokat és eszékét őrési forgalmunk
következtében me-
lyen leszállított nagybani eredeti gyári áron szállítunk
vidékre is bárholva.

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy
a Helical Premier kerékpárokkal, — az utolsó 2 évben rendkívül
sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpárok
forgalombahozatalát megszüntetni. **Diszárjegyzékünk 1500
képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.**

Magyar kir. államvasutak igazgatósága Temesvár.
5450/1913. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak temesvári üz-
letvezetősége ezennel nyilvános pályázatot hirdet a
vonalain 1913 évben szükséges alábbi anyagok szállítá-
sának biztosítására:

128.000 darab nyers koczka,
9040 darab nyers koczka másfeles,
27.100 q. cyklopszó.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket
magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi
államvasutak temesvári üzletvezetőségénél megsze-
rezhető és a magyar királyi államvasutak igazgatósá-
gánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. —
Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthető meg
a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó
95257/911 számú általános feltételek is, mely utó-
bbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságá-
nak budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők.

Az általános feltételek ára 50 fillér darabon-
ként, melyhez postaszállítás esetén bérmentesítésre
bég 20 fillér bekielendő a nevezett hivatalhoz.

Az ívenként 1 koronás magyar okmány bé-
lyeggel ellátott ajánlatok ezen külsőzettel „Aján-
lat az 5450/1913 számú pályázati hirdetményben
kiírt anyagokra” 1913 évi május hó 20. nap déli
12 óráig a magyar királyi államvasutak temesvári
üzletvezetősége I. osztályának főnököhöz benyujtan-
dók vagy pedig postán oda beküldendők.

Bánatpénzül az anyag értékének 5 százaléka
készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírban 1913 május hó 19. nap déli 12 óráig temesvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő esetleg posta útján beküldendő.

Az ajánlati felhívástól eltérő, szabálytalanul
kiállított az ajánlattevő által alá nem írt, sértett
vagy pecséttel le nem zárt borítékba helyezett, vé-
gül elkészve, vagy táviratilag tett oly ajánlatok, me-
lyekre nézve bánatpénz le nem tétetett, figyelembe
nem vétetnek.

Temesvár, 1913. évi április hóban.

Az üzletvezetőség.

„Altwater”

Gessler

Budapest

„UJ IDŐK”

TÁRSADALMI ÉS SZÉP-
IRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkesztő: HERCZEG FERENCZ

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-ÚT
16. SZÁM. ÁRA:
HEGYEDÉVEN-
KÉNT 5 KORONA

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, aki-
nek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki
fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által ideg-
rendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű
állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az
illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista
orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a neki
életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon
is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos beteg-
ségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatásu dr. Palócz v. kórházi
orvos, egészségt. tanár országos híri intézete (Buda-
pest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titok-
tartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása
nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év
óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujdosó
sobekek, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az
önfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült
férfierőt (impotentiát), kezdődő elmezavart, aranyeret,
sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű
szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróte-
rem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva
személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen ad-
nak levelére kimerítő felvilágosítást afelől, hogy
otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából
(a levélben csak válaszbélyegyet kell mellékelni).
A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik
vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet
a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik.
Rendelés naponta d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig, (vasár-
nap déli 12-ig.) EHRlich 606 kurát is végeznek. Cím:
Dr. Palócz, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület,
Múzeum-körút 13.

GUMMI
halhólyag
valódi francia és angol gyártmány.
tucatankint 2., 4., 6., 8., 10., 12.,
és 14. K. s. tucatánál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különféle finom óvszer-4 K.

NAKIRA
törv. védelem valódi indiai paragummi
főző-különlegesség tucatja 12.—kor,
3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-Spray két külön-
legesség
14.—korona. Pass. Oculiv. orvosi rendelésre
5—10 koronás. Bidet 3.—korona
Irrigátor 3.— korona és
feljebb.

Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bér-
mentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 32.
(A Rókus-kórházzal szemben.)

Magyar királyi államvasutak
temesvári üzletvezetősége.

8627—1913. sz.

HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak temesvári üz-
letvezetősége nyilvános versenyt hirdet Temesság—
Ivándafürdő állomáson létesítendő magasépületek
összes építési munkálatainak biztosítására. (Eme-
letes felvételi épület, szabadon álló árnyékszék, gaz-
dasági udvar, áruraktár, nyílt rakodó, gabonaszín,
állatrakodó, egyszerű és kettős földszintes érház.)
A tervek, az ajánlati költségcszámítás, a szerződési
tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek
a magyar királyi államvasutak temesvári üzletve-
zetőségének építési és pályafentartási osztályánál
(Temesvár, József-tér 14. II. emelet), a hivata-
los órák alatt megtekinthetők és ugyanott 10 koro-
ráért megszerzethetők. Az ajánlatok legkésőbb 1913.
évi május hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be
alulírott üzletvezetőség általános osztályánál (Te-
mesvár, József-tér 14. I. em.) Az ajánlatok egy
korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres
bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő fel-
irattal nyújtandók be: „Ajánlat a Temesság—Ivándafürdő állomáson létesítendő magasépületek építési munkáira.”

Ajánlat a kiírási művelethez tartozó ajánlati
költségcszámításban felsorolt munkanemekre külön-
külön is tehető. Az ajánlat beuyújtását megelőző
napon vagyis 1913. évi május hó 14-én déli 12
óráig az ajánlati végösszeg után 5 százalék bánat-
pénz gyanánt teendő le a magyar királyi állam-
vasutak temesvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztá-
ránál (Temesvár, József-tér 14., földszint), akár
készpénzben, akár állami letétekre alkalmas ma-
gyar értékpapírokkal.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz
nem csatolandó. Az értékpapírok a budapesti áru-
és értéktőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint
számíthatnak, de névértéken felül számításba nem
vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánat-
pénzek térti vevényssel adandók fel. A ma-
gyar királyi államvasutak temesvári üzletvezetősé-
ge előtt ismeretlen ajánlattevők kötelesek szál-
litóképességüket és megbízhatóságukat azon keres-
kedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak. Oly
ajánlattevők, kik a pályázat képező munkák teije-
sítésére törvényes képesítéssel nem bírnak kötele-
sek ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízot-
tat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Temesvár, 1913. évi április hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

MAGYAR
KÖNYVTÁR

Szerkeszti
RADÓ ANTAL

Márciusi ujdonságok:

698. szám. *Krudy Gyula*

PIROS ÉS A TÖBBIEK

Elbeszélések.

Ara 30 fill.

699. szám. *Conan Doyle*

A BRIGADÉROS HÁZASSÁGA

és egyéb történetek.

Fordította *Benedek Marcell.*

Ara 30 fill.

700. szám. *Arany János*

IRÓI ARCKÉPEK. IV.

Gvadányi József, Szabó Dávid, Ráday
Gedeon.

Ara 30 fill.

701. szám. *Michel Provins*

HOGYAN FOGNAK MEG
BENNÜNKET

Fordította *Benedek Marcell.*

Ara 30 fill.

Kapható

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

A Magyar Könyvtár teljes jegyzéke ingyen kapható.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEJYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Kivonat a tavaszi-nyári árjegyzékemből:

Kérjen árjegyzékét!

1. Ábra. Sacco-öltöny	K 32-38-ig
8. Ábra. Vadász- és sport-öltöny	K 44-80-ig
8. Ábra. Jaquet és mellény	K 64-70-ig
külön divatnadrág	K 18-26-ig
14. Ábra. Felöltő	K 36-80-ig

Külön mértékosztály!

202. Ábra. Fiu-felöltő K 20-40-ig

80. Ábra. Gyermek-tengerészruha, kék schvölthöl, vagy kék, szürke, barna alpakka-lüsterből K 20-30-ig

43/B. Ábr. Leányka matróz-cosztüm, dupla gallér és középlevel, kehujós hiuzsal K 32-44-ig

NEUMANN M. cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha-telepe

BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRUT 3. SZ.

FIÓKTELEPEK: Arad, Bégrad, Brassó, Debrecen, Kassa, Kolozsvár, Linz, Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Sofia, Szeged, Temesvár, Zágráb.

Bad Hall

(Felső-Ausztria.)
Legrégibb elsőrangú jédfürdő. Idény: május 1-től október 1-ig. Fényűzési fürdők a a legmodernebb gyógyhatásúak, masszáz, hidegvíz-kuák, elektro-mos fény és kezeelés fürdők inhalatiónk a legújabb rendszer szerint. Nagyszorú fokvész az Alpsei előhegyek közt terjedelmes parkokkal. Színház, gyógyzene, koncertek, bálók. — Elegáns szállodák és magánlakások. Penziók felnőttek és gyermekek részére.
A krensthal vasút és steyerthali vasút állomása. Bécsből via Steyer vagy Linz (közvetlen kocsik) 6 óra alatt Passau és Salzburgból via Wels-Unterrohr 3 1/2 óra alatt elérhető. Felvilágosítást és prospektust készséggel küld az orsz. gyógyintézetek igazgatósága BAD HALL.
Dr. v. Gerstel szanatórium télen is nyitva.

INGYENKÖNYVTÁR AZ IFJUSÁGNAK!

Ingyen adjuk „AZ UTOLSÓ MOHIKÁN”-t Cooper örökszép ifjusági könyvét Az Én Ujságom minden előfizetőjének

Ahány vasárnap reggel van egy esztendőben, annyiszor köszönt be AZ ÉN UJSÁGOM, Pósa Lajos gyermeklapja az ő kis olvasóhoz sok kedves, mulatságos, tanulságos olvasmánnyal. És beköszönt minden héten CSALAVARI CSALAVÉR is, hogy elmondja az ő vidám, kacagató kalandjait. Mindenkinél, aki megrendeli AZ ÉN UJSÁGOMAT negyedévenként, igen szép könyvet küldünk AJÁNDÉKBA INGYEN. — A második ilyen könyv „AZ UTOLSÓ MOHIKÁN”, Cooper örökszép ifjusági könyve, melynél okosabb, nemesebb, élvezetesebb olvasmányt nagyon keveset találunk. AZ ÉN UJSÁGOM előfizetési ára fél-évre „AZ UTOLSÓ MOHIKÁN”-nal együtt 5.— korona. Azok, akik bekötve kívánják a könyvet, a bekötés árát, 50 fillért az előfizetési díjjal együtt küldjék be, vagyis negyedévenként 50 fill.-rel többküldendő be.

„AZ ÉN UJSÁGOM” KIADÓHIVATALA BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 16. SZ.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvárt. 11.002—1913. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETME NY

terméskő szállítására.

A vonalainkon az 1913. évben szükséges 4000 m³ szabálytalan nagy darabú terméskő 0.01—0.03 m³-ig, 4000 m³ kisebb darabú terméskő 0.05—0.01 m³ szállításra nyilvános pályázatot hirdetünk. Az ajánlatok folyó évi május hó 10-ig déli 12 óráig üzletvezetőségünk I. általános osztályánál (Kolozsvár, Boeckay-tér 4. sz., I. emelet) adandók át, vagy posta útján lepecsételt borítékban küldendők be; a bányapénz készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban kolozsvári gyűjtőpénztárunknál folyó év május hó 9-én déli 12 óráig teendő le.

A részletes pályázati feltételeket tartalmazó ajánlati felhívás és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségünknél megtekinthető, üzletvezetőségünk anyag- és leltárbeszerzési csoportjában (földszint 3. ajtó) pedig költségmentesen megszerezhető. Kolozsvár, 1913. április hó.

Az üzletvezetőség. (Utánnyomás nem díjaztaik.)

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-fele pemetető cukorkánál! Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-felét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RETHY-név. 1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 kor.

Mindenütt kapható.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi ujdonságok!

BUDAPEST
IV., Kilyó-tér 1. (királyi bórpalota)
V., Dorottya-utca 6.
VII, Erzsébet-körut 42.

DEBRECEN
Piac-utca 44.

ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Heveny vagy idült

bujakór-bántalmak

vagy görvéllykór, borbajok, rheuma, (izag, fekélyek stb) a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint nérgyűdaganat rheumatizmus a, száj, gége gonyedései, dagadtok, onostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölt bujakóros bántalmak esetében, a legmegbizhatóbb és minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyökéres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémiák által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve. Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült. Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 korona. Minta és prospektus rendelkezőre áll. Raktár: Török József gyógyszeriára Budapest, Király-utca 13. Andrássy-ut 28. szám.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Egyedül álló
 keresztény árvalány, karcsu, magas termetű, szőke, százaszár korona vagyonnal, gyorsan férjhez menni óhajt. Komoly jelöltök, kiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal választ kapnak. Leveleket "Fides 38490" alatt Swarz József hirdetői irodája, Budapest, Andrassy-ut 7. továbbít.

Idősebb
 jó állású, nyugdíjképes hivatalnok idősebb, de feltétlenül jó gazdasszonyt keres. Házasság nincs kívánva. Lehetőleg fényképpel ellátott levelek "Gazdasszony" címen kér e lap kiadóhivatalába.

Házasságokat
 diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszelvidebb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 3. Czégnélküli levelezés

Gyorsírás
 és gyorsgépirás. A Gyorsíró és Gyorsgépi Társaság szaktanfolyamát lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrassy-ut 12.) tartatnak. Legalapabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponta. Tanulmányi díj mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, "Kariótek" amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan oszt tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

Szólóoltványok
 szőlővesszők és kitért érmelléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelet írtatni ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes fűzőjegyzéket, melyet bárkinek is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírnéket örvendő Ermelléki szőlőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai. Cím: Györgyevich és Lakatos, szőlőnagybirtokosok, Székelyhid, Biharm.

MINDEN
 fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a Társalgás Művészete című könyv. Szégyen az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar Ön szelimes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Olvassa el a Társalgás Művészete (Bhonálhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekci utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszeresheti.) Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétén küldi a "Csodás Könyvtár" kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Ujpesten
 három utcára terjedő 600 négyszögletes telek, melyek eddig kertnek volt használva, gyümölcsfákkal beültetve, kertésznek, esetleg gyárnak bérbeadó vagy eladó. Bővebbet V. ker., Nádor-utca 20. sz., III. em. 40. ajtó.

Soványosság
 Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblöt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. — Főraktár Balázs Károly drogueria VII. Dámjanich-utca 33. Telefon József 28—29.

60 korona heti kereset
 vagy 50-60% jutalékban részesülhet bárki, aki az én világhírű gyártmányaim elárulását átveszi, köztük legfrissebb újdonságok és versenyár nélküli turista-kellékek. Eredeti rendelésekkal igazolhatom, hogy képviselőim közül többen, ahol még árulim nem voltak berendezve, naponta 35 K-t korosztok. A képviselőt egy fő mint mellék-foglalkozásként gyakorolható. Tudakozódásra lev.-lap elegendő.

L. REEH, Hachenburg, (Deutschland)

Parlamentari
 gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiát tanárok által oktattott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1883. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7, előbb a szemközti Liszt Ferenc-ter 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az "Országos" és "Gabelsberger Szakiskola" jelzőket megtévesztő céljából utánózzák. Telefon 54—68.

AZ EN UJSÁGOM
 előfizetési ára:
 Negyedévre . . . 2.50 K
 Félévre 5.— K
 Egész évre . . . 10.— K
SINGER és WOLFNER
 Andrassy-ut 16. sz.

Tokaji
 szamorodni 1906. évi 8 liter 11 korona. Tokaji édes aszudor 5 félliteres füveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Réthy
 név látható a valódi pemetefű cukorka minden egyes darabkáján.

20.000 drb
 gyönyörű róza, a legjobban bevált és leghálásabb minőségben, két éves 10 drb félmagas 50—80 cm. 8 K, 100 drb 70 K, 10 drb magas 90—120 cm. 12 K, 100 darab 100 K. 10 drb különleges magas 120—150 cm. 15 K, 100 drb 130 K, 10 drb magános 160—180 cm. 20 K, 100 darab 180 K. Alacsony toarózsák 10 darab 4 K, 100 drb 30 korona.

A pénz előleges beküldése v. utánvétel mellett ajánl

FR. SPORA

rózsakivitel Klattan (Böhmen)
 Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla
Hegyen-Völgyön
 Természeti és vadászképek
 Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez, illet. költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.

LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Tülevelűek
 Kiválasztásuk legjobb ideje megkezdődött és tart május végéig.
 Lucfenyő: 30—50 cm. m. 25 fillér, 50—80 cm. m. 40 fillér, 80—120 cm. m. 60 fillér, 120—150 cm. m. 120 fillér, 150—180 cm. m. 150 fillér, 180—220 cm. m. 200 fillér drbonként. Tömjenyenyő 30—300 cm. m. 1 drb. 70—300 cm. m. 1 drb. Fehérfenyő 30—300 cm. m. 1 drb. 70—250 fillér. Fekete-fenyő 30—100 cm. m. 1 drb. 70—100 fillér. Vörösfenyő 30—300 cm. m. 1 drb. 70—300 fillér. Nagyban kiválasztásra különösen alkalmas 4—5 éves, többször iskolázott lucfenyő 30—50 cm. magas 1000 darabonként 50 kor. Készényestély: 3—5 éves magoncok 1000 drbonként 15—25 kor. Csemeték: 1—4 éves magoncok 20—250 cm. magas 1000 drbonként 12—55 korona. Magastörzsű rózsák: ezidei teli nemesítvények drbonként 50—100 fillér, 100 drbonként 60—70 kor. Nagy készlet gyümölcs-, dísz- és sorfákban, melyeknek szállítása május 1-ig tart. Fajbaromfi és ezek tojásai, facanak és ezek tojásai. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: pref. Batthyány Zsigmond uradalmi intézsége, Csenedi, u. p. Forénciak, Vasú.

VÉD JEGY
Dió-kivonat
 az űsz hajnak festésőre.
 Régióta kipróbált tökéletesen ártalmatlan, a díonak zöld hejából készített hajfestőszor mely a korán űszült hajnak 15 perc alatt eredeti szőke, barna, fekete vagy gesztenyeszínét visszaadja. 1 palack dió-kivonat K 6 és 3, 1 skatula 6 próbapalackkal 7.50, diótej, hajrestorer K 6 és 3, diókenőcs vagy dióolaj K 4 és 2, diódupla kivonat hoz K 2, dió dupla kivonat K 6 és 3 áll-erőme, glicerin szappan legfinomabb tonlelt-szappanok: A 1 kor. Rendelhető a feltalálónál:
MACZUSKI A.
 Wien, III/2. Erdőbogyólandó 2.
 Raktárak Budapestben:
 Török J. győgsz. Király-u. 12.
 Vértess S. illatsz. Kristófer-tér 8. Neruda N. drogueria, Kossuth Lajos-u. 7. Brüder Radanovits Baross-utca 5. Thallmayer & Seitz drogueria, Zrínyi-utca 3. Kochmeister Fr. m. drogueria, Hold utca 6 sz., Molnár és Moser drogueria, Koronaherceg-utca 11. szám.

OLÁH GÁBOR:
KORUNK HÖSE
 Verses regény.
 Ara 3 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT.
 Kapható: Lampel R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

12 kor. helyett csak 5 kor.

17.000 pár ábraszertint finom fűzős, gombos és csugos bőrcipő erős talppal, melyek Törökországban voltak száruva és a háboru következtében visszamaradtak. E készleten mielőbb tul kell adnom és azért adom a cipőket készítési áron alul és pedig egy pár csugos cipő erős bőrből 5 és 6 K, 1 pár box- vagy cherr. fűzős vagy gombos cipő 7 és 8 K, 1 pár női barna vagy fekete félcipő 7 és 8 K, gyermekcipő 2-től 5 K-ig. Hozzávaló gumisarcok 50 fillér. Kapható minden nagyságban hölgyek és urak részére. Székküldés utánvét mellett. Gyermekcipők 3 és 4 koronáig. WEISZ cipőkivitel áruház Nagysálló (Bármegyé)

MAKAY BÉLA
 új könyve:
A LÁP VIRÁGA
 és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez új jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.
Ara 4 korona.
 Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Régi jó üzlet
 vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón bérbó adó, esetleg olcsó áron eladó házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönnél Váci-ut 34. L 4.

A magyar memoár-irodalom érdekessége I
ZICHY GÉZA GRÓF
EMLÉKEIM
 Első kötet
Ara 6 korona
 Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

UJ KÖNYVI!
GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK
 1854—1861.
Ara 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melyet irodalmunk lothatalmasabb kritikává és föltémetes polemikusává küzdötte fel magát.
 Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Feltalálók
 UTMUTATÓJA szabadalmazáshoz, értékesítéshez nélkülözhetetlen.
 Díjtalanul küldi:
Aron és Molnár
 szabadalmi és értékesítési irod. Budapest, VIII., József-körút 9. szám.

„Hungária”
beszélő-gépek
 töltésárnyékosok is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részlettízásra is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
 Budapest, VI., Teréz-Körút 4. Körje árjegyzéket.

Zálogcédulákat
 veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob
 ékszerkereskedő
BUDAPEST,
 Király-utca 91. sz.
 Izabella-utca sarkán.

Ajtók, Ablakok
 vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
 Telefon: 62—39.
 Alapított 1886-ban.

ADORJÁN ANDOR
 könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK
 Irodalmi arcképek
Ara 3 kor.
 Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR
 legújabb kötet:
 az olasz irodalom hírneves művelőjének tökéletes művészettel megírt szerelmi regénye:
GABRIELE D'ANNUNZIO: A TŰZ.
 Regény. — Ford. LYKA KÁROLY. 448 oldal. — Ara csinos kötésben. 190
 Eddig megjelentek:
 KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
 BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (445 old.)
 BALZAC: A szamárbőr. Regény (387 old.)
 Fordította Harsányi K.
 ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.)
 Ford. Gerő A.
 DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
 ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)
 CSEHÉV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
 BÖLSCHÉ: Szerlem az élk világában. (1152 oldal). Két kötet.
 TOLSTOJ: Hadzi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)
 VOSS RICHARD: A költő és az asszony. Regény. (384 oldal.)
 TÓTH BÉLA: A boldogasszony dervisze. (372 oldal.)
 MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)
 C. F. MEYER: A barát névze és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
 HELTAI JENŐ: Két sóvány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)
 GEIJERSTAM: Az ócska. Az örök rejtejt. (384 o.)
 ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Kegény. 384 oldal.
 Minden kötet ára **190**
 • Kapható minden könyvüzletben, Kijadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.